МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Recovery community

2026

МІСЦЕВИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ КОМПАНІЇВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ до 2034 року

деталізована частина, проєкт

КОМПАНІЇВКА

PARASOL GREEN WAY RcErBs CEE Bankwatch Network

Зміст

Загальні положення	3
Вступ	4
Перелік скорочень	7
Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	8
Розділ II. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	32
РОЗДІЛ III. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯМ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	57
РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ	89
РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ	91
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	93
Інформаційний перелік таблиць МПУВ	99
Інформаційний перелік рисунків МПУВ	
ДОДАТКИ	97

Загальні положення

Місцевий план управління відходами Компаніївської селищної територіальної громади до 2034 року (далі – місцевий план) підготовлено в рамках Проєкту PARASOL Зелений шлях. Цей проєкт продовжує проєкт «Організація співпраці малих міст України, громадянського суспільства та експертного середовища у питаннях енергетичної безпеки», який впроваджується громадською організацією Фонд «Регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу». Проєкти PARASOL та Проєктний навігатор підтримуються міжнародними організаціями Bankwatch Network та Global Greengrants Fund.

Під час підготовки Місцевого плану управління відходами Компаніївської селищної територіальної громади до 2034 року враховано вимоги Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р, Національного плану управління відходами до 2033 року та Плану заходів з реалізації Національного плану управління відходами на 2025-2033 роки, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1353-р, Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2023 р. № 947 та Регіонального плану управління відходами у Кіровоградській області до 2034 року (далі – Регіональний план), затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 18 лютого 2026 р. № 349-р.

ВСТУП

Сфера управління відходами на території Компаніївської селищної територіальної громади Кіровоградської області характеризується поєднанням сформованих елементів комунальної інфраструктури та істотних територіальних диспропорцій у доступі населення до послуг з управління побутовими відходами.

Поточний стан управління побутовими відходами в громаді визначається такими основними характеристиками:

• організоване збирання та перевезення побутових відходів налагоджено не в усіх населених пунктах громади; за попередньою оцінкою, регулярним вивезенням охоплено орієнтовно близько 25% населених пунктів;

• на території громади функціонує комунальне підприємство, яке забезпечує надання послуг у сфері благоустрою та управління побутовими відходами, однак наявна система потребує інституційного, матеріально-технічного та маршрутного посилення;

• значна частина сільських населених пунктів не має сталого доступу до організованої послуги збирання та перевезення побутових відходів, що створює ризики утворення несанкціонованих місць розміщення відходів, спалювання відходів у домогосподарствах або їх видалення поза межами контрольованої системи;

• низький рівень роздільного збирання та обмежене залучення ресурсоцінних компонентів побутових відходів до повторного використання чи перероблення зумовлюють потребу у поступовому впровадженні сучасних підходів до управління відходами;

• існуючі проблеми у сфері управління побутовими відходами посилюються просторовою розосередженістю населених пунктів, переважанням сільської забудови та необхідністю формування економічно обґрунтованої моделі обслуговування всієї території громади.

Місцевий план управління відходами Компаніївської селищної територіальної громади до 2034 року розробляється з метою формування комплексної, поетапної та ресурсно обґрунтованої системи заходів, спрямованих на забезпечення належного управління відходами на всій території громади. Документ має визначити реалістичну модель розвитку системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, з урахуванням фактичного стану інфраструктури, кількості населених пунктів, чисельності населення, фінансових можливостей громади та перспектив міжмуніципального співробітництва.

Місцевий план ґрунтується на положеннях Закону України «Про управління відходами», Національного плану управління відходами до 2033 року, регіональних стратегічних і планувальних документів, а також на підходах Європейського Союзу у сфері управління відходами. Зокрема, планування заходів має враховувати ієрархію управління відходами, пріоритет запобігання утворенню відходів, розвиток роздільного збирання, підготовку до повторного використання, рециклінг, інші операції відновлення та лише після цього видалення відходів.

Для Компаніївської громади першочерговим завданням є не лише поліпшення якості вже наявної послуги, а й поступове розширення організованого збирання та перевезення побутових відходів на населені пункти, які наразі не охоплені регулярним обслуговуванням. Це потребує уточнення фактичної кількості домогосподарств, які користуються послугою, аналізу наявної техніки та контейнерного господарства, перегляду маршрутів, визначення економічно обґрунтованих тарифних і договірних механізмів, а також посилення інформаційної роботи з населенням.

З огляду на викладене, розроблення Місцевого плану управління відходами є необхідною передумовою для переходу від фрагментарної системи управління побутовими відходами до сталої системи управління відходами, яка охоплюватиме всю територію Компаніївської селищної територіальної громади, сприятиме зменшенню негативного впливу відходів на довкілля та здоров'я населення, підвищенню якості комунальних послуг і виконанню національних та європейських вимог у сфері управління відходами.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВЕЕО – відходи електричного та електронного обладнання
ДДП – Документ Державного Планування
ПРЗВ – пункт роздільного збирання відходів
МВВ – місце видалення відходів
МІНДОВКІЛЛЯ – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
МІНЕКОНОМІКИ – Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України
МІНРОЗВИТКУ – Міністерство розвитку громад та територій України
МОЗ – Міністерство охорони здоров'я України
МПУВ – місцевий план управління відходами
НВ – небезпечні відходи
ОНПС – охорони навколишнього природного середовища
ОРВВ – організація розширеної відповідальності виробника
ПВ – побутові відходи
ПЗФ – природно-заповідний фонд
ПКД – проектно-кошторисна документація
РВВ – розширена відповідальність виробника
РПУВ – Регіональний план управління відходами у Кіровоградській області до 2034 року
СЕО – стратегічна екологічна оцінка
ССЛ – сміттєсортувальна лінія
СПС – сміттєперевантажувальна станція
ТЕО – техніко-економічне обґрунтування

Розділ І. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. Загальна характеристика територіальної громади

Компаніївська селищна територіальна громада розташована у центральній частині Кіровоградської області та входить до складу Кропивницького району. Адміністративним центром громади є селище Компаніївка.

Рис. 1. Картографічне зображення Компаніївської громади Кропивницького району Кіровоградської області

Компаніївська об'єднана територіальна громада утворилася 29 жовтня 2017 року. На початок 2020 року до її складу входило 12 населених пунктів, загальна площа громади становила 203,42 км², чисельність населення - 6 376 осіб. У результаті адміністративно-територіальної реформи 2020 року Компаніївська територіальна громада увійшла до складу Кропивницького району Кіровоградської області. Після завершення реформи адміністративно-територіального устрою до складу громади увійшов 51 населений пункт: 1 селище та 50 сільських населених пунктів.

Для забезпечення представництва інтересів жителів населених пунктів у громаді утворено старостинські округи. До їх складу входять такі населені пункти:

Водянський старостинський округ з центром у селі Водяне: с. Водяне, с. Виноградівка, с. Травневе, с. Ромашки.

Голубієвицький старостинський округ з центром у селі Голубієвичі: с. Голубієвичі, с. Антонівка, с. Софіївка, с. Покровка.

Губівський старостинський округ з центром у селі Губівка: с. Губівка, с. Сасівка.

Лозуватський старостинський округ з центром у селі Лозуватка: с. Лозуватка, с. Дружба, с. Волошки.

Мар'ївський старостинський округ з центром у селі Мар'ївка: с. Мар'ївка, с. Зелене, с. Тернова Балка.

Нечаївський старостинський округ з центром у селі Нечаївка: с. Нечаївка, с. Криничувате, с. Золотницьке, с. Гарманівка, с. Семенівка, с. Трудолюбівка, с. Обертасове.

Першотравенський старостинський округ з центром у селі Тернове: с. Тернове, с. Володимирівка, с. Вишнівка, с. Гордіївка, с. Петрівка, с. Павлівка, с. Наглядівка, с. Інженерівка.

Полтавський старостинський округ з центром у селі Полтавка: с. Полтавка, с. Вербове, с. Долинівка.

Червоновершківський старостинський округ з центром у селі Червоновершка: с. Червоновершка, с. Братерське, с. Роздолля.

Червонослобідський старостинський округ з центром у селі Червона Слобода: с. Червона Слобода, с. Грізне, с. Кременчувате, с. Коневе, с. Малоконеве, с. Березнегувате, с. Богодарівка, с. Коротяк, с. Бузова, с. Морквина.

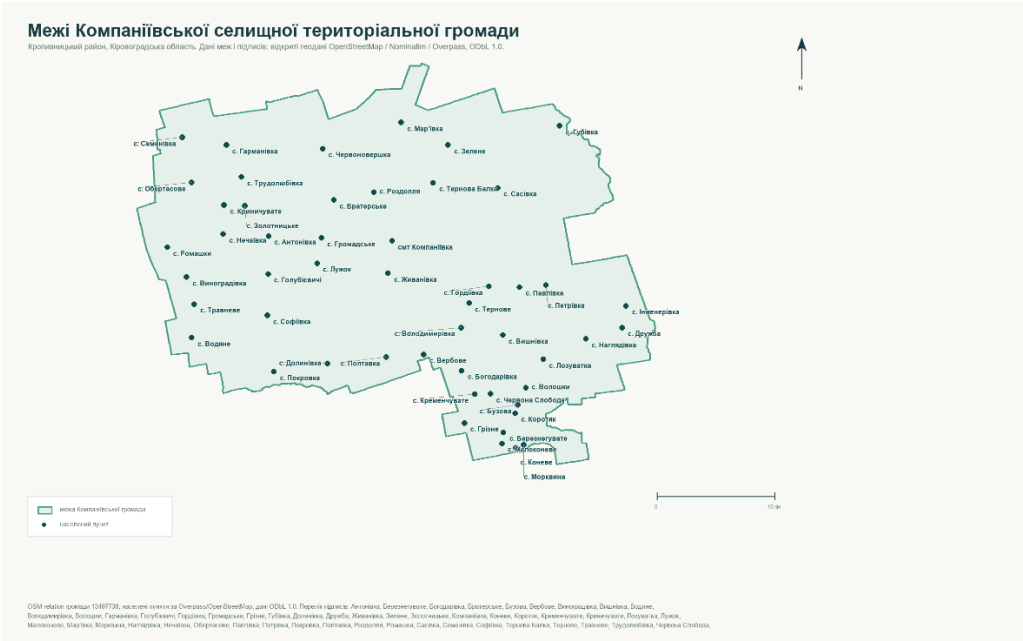

Рис. 2. Межі Компаніївської селищної територіальної громади

Окремо до центральної частини громади належать селище Компаніївка та населені пункти, що історично входили до Компаніївської селищної ради: с. Живанівка, с. Громадське, с. Лужок.

Загальна площа Компаніївської селищної територіальної громади становить 967 км². Загальна площа земель територіальної громади складає 96 746,91 га. Чисельність населення громади станом на 01.01.2025 року становить 12 999 осіб, з них 6 279 чоловіків та 6 720 жінок. Міське населення становить 4 441 особу, сільське населення - 8 558 осіб.

Територія громади розташована у степовій зоні. Ландшафт переважно представлений хвилястою рівниною, у західній частині - відрогами Придніпровської височини. Найбільшими річками громади є Сугоклея (Комишувата) і Саваклей.

Компаніївська селищна територіальна громада межує з Кропивницькою міською територіальною громадою, Новгородківською, Долинською, Устинівською, Бобринецькою та Новоукраїнською територіальними громадами Кіровоградської області.

Поблизу адміністративного центру громади проходять автомобільна дорога національного значення Н-14 Олександрівка - Кропивницький - Миколаїв та автомобільна дорога територіального значення Т-12-16 Компаніївка - Устинівка. Відстань від селища Компаніївка до міста Кропивницького становить близько 30 км.

1.2. Демографічна ситуація

Станом на 01.01.2026 року чисельність населення Компаніївської селищної територіальної громади становить 12 738 осіб. У статевій структурі населення переважають жінки: 6 512 осіб, або 51,1% загальної чисельності населення. Кількість чоловіків становить 6 226 осіб, або 48,9%.

За характером розселення громада має переважно сільський тип. Селищне населення становить 4 325 осіб, або 34% загальної чисельності населення громади. У сільських населених пунктах проживає 8 413 осіб, або 66% населення. Така структура розселення є важливою для планування системи управління відходами, оскільки більшість населення проживає поза адміністративним центром, у розосередженій мережі сільських населених пунктів.

Вікова структура населення громади свідчить про значну частку осіб старшого віку. Станом на 01.01.2026 року у громаді проживало 1 493 особи віком від 0 до 15 років, 8 056 осіб віком від 16 до 59 років та 3 189 осіб віком 60 років і старше. Частка дітей у загальній чисельності населення становить

близько 11,7%, осіб віком 16-59 років - близько 63,2%, осіб віком 60 років і старше - близько 25,0%.

Рис. 3. Демографічна ситуація та прогноз чисельності населення до 2033 року в Компаніївській громаді

Динаміка чисельності населення громади за останні роки є нерівномірною, що пов'язано як із демографічними процесами, так і зі зміною адміністративно-територіальних меж громади після реформи 2020 року. На початок 2020 року чисельність населення громади становила 6 376 осіб у межах 12 населених пунктів. Після завершення адміністративно-територіальної реформи кількість населених пунктів громади збільшилася до 51, що зумовило істотне зростання загальної чисельності населення у статистичних даних наступних років.

За даними громади, чисельність населення становила: у 2020 році - 14 647 осіб, у 2021 році - 14 349 осіб, у 2022 році - 13 473 особи, у 2023 році - 12 290 осіб, у 2024 році - 12 990 осіб, станом на 01.01.2026 року - 12 738 осіб. У середньостроковій перспективі очікується подальше зменшення чисельності населення громади: прогноз на період планування передбачає скорочення населення до 11 600 осіб у 2033 році.

Для цілей Місцевого плану управління відходами демографічна ситуація громади має кілька ключових наслідків. По-перше, переважання сільського населення та значна кількість населених пунктів потребують територіально збалансованої моделі збирання та перевезення побутових відходів. По-друге, старіння населення вимагає доступної та зрозумілої організації послуги,

особливо у віддалених селах. По-третє, прогнозоване скорочення чисельності населення необхідно враховувати під час планування маршрутів, контейнерної інфраструктури, тарифної моделі та майбутніх інвестицій у систему управління відходами.

1.3. Характеристика природно-географічного стану територіальної громади

Компаніївська селищна територіальна громада розташована у центральній частині Кіровоградської області, у межах степової природної зони. Територія громади має переважно рівнинний, місцями хвилястий рельєф, що є характерним для цієї частини області. Природні умови громади загалом сприятливі для сільськогосподарського використання земель, насамперед завдяки поширенню родючих чорноземних ґрунтів. Водночас степовий характер території, недостатня залісненість та прояви кліматичних змін зумовлюють підвищену вразливість земельних і водних ресурсів до деградації, забруднення та виснаження.

Природно-географічні особливості громади безпосередньо впливають на формування місцевої системи управління відходами. Значна площа сільських територій, розосередженість населених пунктів, наявність балок, лісосмуг, водних об'єктів і природоохоронних територій підвищують ризики несанкціонованого розміщення побутових відходів у природному середовищі. Тому під час планування заходів МПУВ важливо враховувати необхідність захисту ґрунтів, поверхневих і підземних вод, зелених насаджень та об'єктів природно-заповідного фонду від забруднення, особливо у тих населених пунктах, де система збирання та перевезення побутових відходів ще не є повністю налагодженою.

1.3.1. Ґрунти

Територія Компаніївської селищної територіальної громади розташована у степовій зоні центральної частини Кіровоградської області. Ґрунтовий покрив громади має переважно чорноземний характер, що визначає високий природно-ресурсний потенціал території та її сільськогосподарську спеціалізацію.

Найпоширенішими на території громади є чорноземи звичайні середньогумусні, які займають близько 82,6% площі громади. Саме ці ґрунти є основою аграрного виробництва та забезпечують сприятливі умови для вирощування зернових і технічних культур. Загальна площа земель Компаніївської територіальної громади становить 96 746,91 га, з яких землі сільськогосподарського призначення складають 87 940,98 га.

Висока частка сільськогосподарських земель свідчить про значний рівень освоєності території. Водночас інтенсивне використання земельних ресурсів потребує дотримання вимог раціонального землекористування, запобігання виснаженню ґрунтів, ерозійним процесам, забрудненню земель агрохімікатами, побутовими та іншими відходами.

Для цілей Місцевого плану управління відходами стан ґрунтів має важливе значення, оскільки неналежне видалення побутових відходів, утворення несанкціонованих місць їх розміщення, а також експлуатація місць видалення відходів без належного контролю можуть створювати ризики забруднення земельних ресурсів. З огляду на аграрний характер громади, охорона ґрунтів є однією з передумов екологічної безпеки території та збереження її господарського потенціалу.

1.3.2. Земельні ресурси

Земельні ресурси Компаніївської селищної територіальної громади є однією з основних складових її природно-ресурсного потенціалу. Загальна площа земель громади становить 96 746,91 га. Структура земельного фонду має виразно сільськогосподарський характер, що відповідає природним умовам степової зони та переважанню чорноземних ґрунтів.

Найбільшу частку у структурі земель громади займають землі сільськогосподарського призначення - 87 940,98 га. Це свідчить про високий рівень аграрного освоєння території та визначає провідну роль сільського господарства у використанні земельних ресурсів громади.

У структурі земельного фонду також наявні землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення площею 800,71 га, землі лісогосподарського призначення - 2 349,03 га, землі водного фонду - 997,69 га, землі житлової та громадської забудови - 1 089,73 га. Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення становлять 3 495,71 га. Крім того, у громаді обліковано землі рекреаційного призначення площею 70,65 га та землі оздоровчого призначення площею 2,4 га.

Переважання сільськогосподарських земель зумовлює необхідність особливої уваги до питань охорони земель від забруднення, засмічення та деградації. У контексті розроблення Місцевого плану управління відходами це має значення для оцінки ризиків, пов'язаних із несанкціонованим розміщенням відходів, експлуатацією місць видалення відходів, а також запобіганням потраплянню забруднюючих речовин у ґрунти та водні об'єкти.

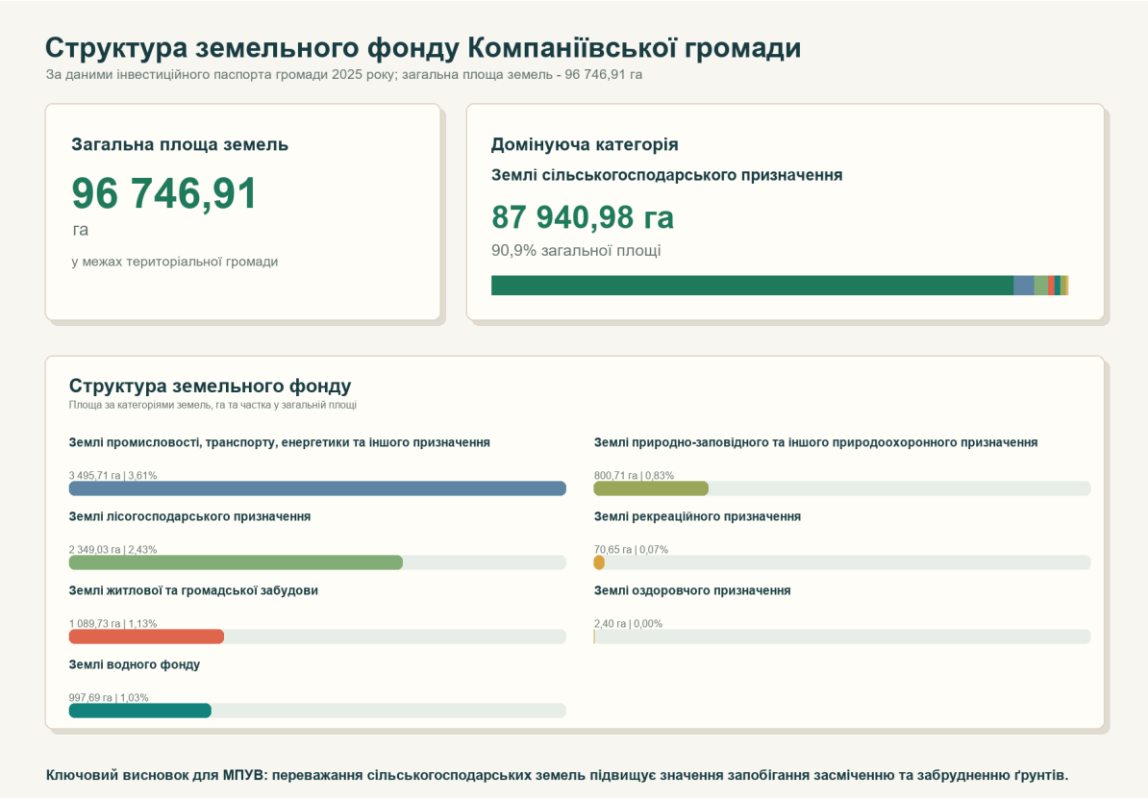

Рис. 4. Структура земельного фонду Компаніївської громади

1.3.3. Лісові ресурси

Лісові ресурси Компаніївської селищної територіальної громади мають обмежене поширення, що є характерним для степової зони центральної частини України. За структурою земельного фонду громади, площа земель лісогосподарського призначення становить 2 349,03 га, або близько 2,4% загальної площі територіальної громади.

В умовах переважання сільськогосподарських земель лісові насадження, полезахисні лісові смуги та інші захисні зелені насадження мають важливе природоохоронне значення. Вони виконують ґрунтозахисну, водоохоронну, кліматорегулюючу та ландшафтну функції, сприяють зменшенню вітрової ерозії ґрунтів, збереженню вологи, підтриманню біорізноманіття та формуванню більш сприятливих умов для проживання населення.

У програмних документах громади передбачаються заходи, пов'язані з озелененням території, відтворенням лісів, створенням нових та реконструкцією існуючих полезахисних лісових смуг й інших захисних насаджень на деградованих, малопродуктивних та ерозійно небезпечних землях, а також уздовж поверхневих водних об'єктів. Такі заходи є важливими для збереження екологічної стійкості території та зменшення негативного впливу природних і антропогенних чинників.

Для цілей Місцевого плану управління відходами лісові ресурси та захисні насадження мають значення як території, що потребують особливого захисту від засмічення. У матеріалах громади зазначено, що за відсутності належно організованих місць збирання та вивезення побутових відходів у сільській місцевості існує ризик перетворення лісових масивів, узбіч доріг і ярів на несанкціоновані місця розміщення відходів. Тому розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів має розглядатися також як інструмент запобігання засміченню лісових і захисних зелених насаджень.

1.3.4. Водні ресурси

Водні ресурси Компаніївської селищної територіальної громади представлені поверхневими водними об'єктами, ставками, джерелами та землями водного фонду. За структурою земельного фонду громади, площа земель водного фонду становить 997,69 га, або близько 1,0% загальної площі територіальної громади.

Найбільшими річками на території громади є Сугоклея (Комишувата) і Саваклей. Крім річок, важливе місце у водній системі громади займають ставки та інші локальні водойми, які мають природоохоронне, рекреаційне та господарське значення.

Водні об'єкти громади є важливими елементами природного середовища, однак потребують належного утримання та захисту від забруднення і засмічення. У програмних документах громади передбачаються заходи щодо поліпшення технічного стану та благоустрою водойм, паспортизації малих річок і водойм, створення водоохоронних зон, упорядкування джерел, очищення русел та підтримання сприятливого гідрологічного і санітарного стану водних об'єктів.

Для цілей Місцевого плану управління відходами водні ресурси мають важливе значення як чутливі природні об'єкти, що можуть зазнавати негативного впливу у разі неналежного збирання, перевезення та видалення побутових відходів. Особливої уваги потребують прибережні захисні смуги, території поблизу ставків, джерел, ярів і русел малих водотоків, де існують ризики засмічення та потрапляння забруднюючих речовин у поверхневі й підземні води.

Отже, розвиток системи управління відходами у громаді має враховувати необхідність запобігання засміченню водних об'єктів, недопущення розміщення відходів у прибережних зонах та посилення контролю за санітарним станом територій, що безпосередньо впливають на якість водних ресурсів громади.

1.3.5. Корисні копалини

Мінерально-сировинний потенціал Компаніївської селищної територіальної громади представлений переважно корисними копалинами місцевого значення. За даними інвестиційного паспорта громади, на її території наявні родовища граніту, пегматиту, суглинку, будівельного піску, золота, а також водозабір «Холодні ключі».

Промислове значення для громади мають жовтий та річковий пісок, глина, граніт і керамічні пегматити. Серед найбільш значущих об'єктів мінерально-сировинної бази зазначаються Юріївське золотоносне родовище в районі с. Мар'ївка та Нечаївське гранітне родовище поблизу с. Нечаївка. У гранітних виходах біля с. Живанівка розташований Живанівський гранітний кар'єр, а поблизу с. Лозуватка наявні поклади гранітів.

Наявність корисних копалин формує додатковий господарський потенціал території, однак водночас потребує дотримання природоохоронних вимог під час використання надр, розроблення родовищ, транспортування сировини та рекультивації порушених земель. Особливо важливим є запобігання деградації земель, забрудненню ґрунтів і водних об'єктів, а також засміченню територій, пов'язаних із господарською діяльністю.

Для цілей Місцевого плану управління відходами інформація про корисні копалини має значення в частині оцінки природних умов громади, потенційного антропогенного навантаження на територію та необхідності належного управління відходами, що можуть утворюватися внаслідок господарської, будівельної чи видобувної діяльності.

1.3.6. Клімат

Компаніївська селищна територіальна громада розташована у степовій зоні центральної частини України. Клімат території є помірно континентальним, помірно теплим, із характерними для степової зони сезонними коливаннями температури, недостатнім та нерівномірним зволоженням упродовж року, а також підвищеною ймовірністю посушливих періодів у теплу пору року.

Кліматичні умови громади безпосередньо впливають на використання земельних ресурсів, стан водних об'єктів, розвиток сільського господарства та екологічну ситуацію. У програмних документах громади зазначається, що зміна погодно-кліматичних умов, зокрема зростання середньорічної температури повітря та температури в окремі періоди року, негативно впливає на умови ведення землеробства. Також серед екологічних ризиків для території громади згадуються глобальне потепління, зниження рівня підземних вод і посилення впливу посушливих явищ.

Для сфери управління відходами кліматичні умови мають практичне значення. У теплий період року підвищуються ризики утворення неприємних

запахів у місцях накопичення побутових відходів, прискорюються процеси біологічного розкладання органічної фракції відходів, зростає потреба у своєчасному вивезенні відходів та належному санітарному утриманні контейнерів, майданчиків і місць видалення відходів. Посушливі періоди та висока температура також підвищують пожежну небезпеку, зокрема у разі спалювання сухої рослинності, побутових відходів або засмічення відкритих територій.

З огляду на кліматичні особливості громади, заходи Місцевого плану управління відходами мають враховувати сезонність утворення окремих видів відходів, необхідність запобігання загорянням на відкритих територіях і місцях видалення відходів, а також потребу в регулярному санітарному очищенні населених пунктів у весняно-літній період.

1.3.7. Природно-заповідний фонд

На території Компаніївської селищної територіальної громади наявні природні території та об'єкти, що мають природоохоронне, ландшафтне, геологічне, ботанічне, зоологічне та рекреаційне значення. За структурою земельного фонду громади землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення становлять 800,71 га, або близько 0,8% загальної площі території громади.

До природних і туристично привабливих об'єктів громади належать, зокрема:

урочище «Перелосне» та грот «Чортова печера» в районі с. Нечаївка;

заповідне урочище «Розлитий камінь» біля с. Долинівка;

геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Інгульська жила» біля с. Інженерівка;

заповідне урочище «Кіліповське» біля с. Покровка;

ландшафтний заказник місцевого значення «Долинівсько-Покровський»;

загальнозоологічний заказник «Гнила балка» біля с. Сасівка;

ботанічна пам'ятка природи «Тернова балка»;

заповідне урочище «Кам'яна балка» біля с. Мар'ївка;

ботанічна пам'ятка природи «Травневський велетень» у с. Травневе;

пам'ятка природи урочище «Червона гірка» біля с. Лозуватка.

Наявність таких об'єктів формує для громади додаткову відповідальність у сфері охорони довкілля та просторового планування. Для цілей місцевого плану управління відходами особливе значення має недопущення засмічення

природоохоронних територій, балок, лісосмуг, прибережних зон та рекреаційних місць, особливо в умовах, коли послуга зі збирання та перевезення побутових відходів охоплює не всі населені пункти громади. Саме такі території за відсутності належної системи управління побутовими відходами можуть ставати вразливими до утворення стихійних сміттєзвалищ.

Для Компаніївської громади варто враховувати території Смарагдової мережі. Відповідно до відомостей Атласу Смарагдової мережі України[1] у переліку територій, що можуть мати значення для екологічного планування громади, є:

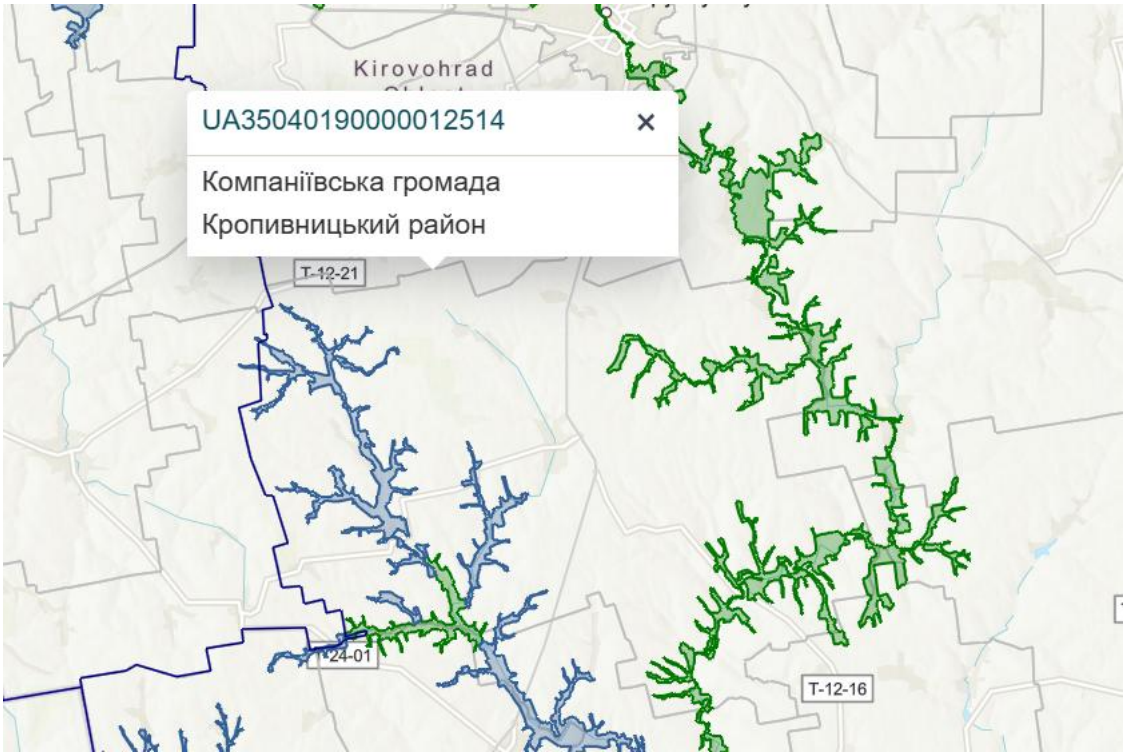

Рис. 5. Картографічне зображення територій Смарагдової мережі, які розміщені в межах Компаніївської громади

UA0000305 Middle Inhul river valley **Долина річки Середній Інгул** площею 31029.1 га (затверджені території);

UA0000205 Pokrovsko-Dolynivskyi **Покровсько-Долинівський** площею 1064.0 га (затверджені території);

UA0000410 Savakliy and Sugokliya river valleys **Долини річок Саваклій і Сугоклія** площею 7020.7 га (тіньовий список).

У межах реалізації природоохоронної політики громади доцільно передбачати регулярне обстеження територій природно-заповідного фонду та прилеглих зон, встановлення інформаційно-охоронних знаків, організацію прибирання засмічених ділянок, а також поступове розширення доступності

[1] https://emerald.land.kiev.ua/

послуг з управління побутовими відходами для населених пунктів, розташованих поблизу цінних природних об'єктів.

Під час планування заходів МПУВ необхідно не допускати розміщення об'єктів оброблення відходів в межах територій ПЗФ та їх охоронних зон, а також враховувати вплив логістичних маршрутів і тимчасового накопичення відходів на прилеглі лісові та природоохоронні території.

1.4. Економічна характеристика територіальної громади

Економічний профіль Компаніївської селищної територіальної громади має переважно аграрну спрямованість. Основою місцевої економіки є сільське господарство, що зумовлено значною часткою сільськогосподарських земель у структурі земельного фонду, родючими чорноземними ґрунтами та сільським характером більшості населених пунктів громади. Господарський потенціал громади також охоплює торгівлю, громадське харчування, побутове обслуговування населення, комунальні послуги та окремі напрями використання місцевої сировинної бази.

Пріоритетною галуззю економіки громади є аграрний сектор. На території громади функціонують сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства, основними напрямами діяльності яких є вирощування зернових культур, зокрема пшениці, ячменю, кукурудзи, а також олійних культур: соняшнику, ріпаку, сої. У тваринництві представлені свинарство, птахівництво та молочне скотарство. Така спеціалізація формує сезонний характер частини економічної активності, значну роль земельних ресурсів у доходах громади та потребу в належному екологічному контролі за використанням територій.

Важливе місце у соціально-економічному розвитку громади займає малий і середній бізнес. За матеріалами громади, на її території зареєстровані юридичні особи та фізичні особи-підприємці, працюють магазини, заклади громадського харчування, аптеки, об'єкти побутового обслуговування, автозаправні станції. Споживчий ринок громади забезпечує базові потреби населення у продовольчих і непродовольчих товарах та послугах. Адміністративним і економічним центром громади є селище Компаніївка, де зосереджена значна частина закладів обслуговування, управлінської, соціальної та комунальної інфраструктури.

Комунальна сфера громади представлена підприємствами, що забезпечують надання базових житлово-комунальних послуг. Зокрема, у громаді функціонують комунальні підприємства, пов'язані з водопостачанням, водовідведенням, благоустроєм та збиранням і перевезенням побутових відходів. Водночас для цілей МПУВ важливо враховувати, що система збирання та перевезення побутових відходів охоплює не всі населені пункти громади, а

отже економічна спроможність комунального сектору, відстані між населеними пунктами, платоспроможність населення та організація логістики мають безпосередній вплив на можливість розширення послуги.

Економічний розвиток громади пов'язаний із залученням інвестицій, підтримкою підприємництва, розвитком інфраструктури та реалізацією місцевих програм. Для системи управління відходами це означає необхідність поєднання екологічних завдань із фінансовими та господарськими можливостями громади: оновленням матеріально-технічної бази комунальних підприємств, облаштуванням місць для належного управління відходами, розширенням договірного охоплення населення послугами та поступовим впровадженням роздільного збирання відходів там, де це буде економічно й організаційно обґрунтовано.

1.5. Соціальна характеристика територіальної громади

Соціальна інфраструктура Компаніївської селищної територіальної громади сформована з урахуванням адміністративної ролі селища Компаніївка як центру громади та розосередженого характеру сільського розселення.

До складу громади входить 51 населений пункт, значна частина населення проживає у сільській місцевості, що впливає на доступність соціальних, адміністративних, медичних, освітніх, культурних і комунальних послуг. Для громади характерним є поєднання центральної концентрації основних закладів у селищі Компаніївка та потреби в забезпеченні базових послуг у старостинських округах.

Освітня мережа громади представлена закладами загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти.

За матеріалами громади, освітню галузь представляють 11 закладів загальної середньої освіти, у яких навчається 1557 здобувачів освіти, з них 43 учні є внутрішньо переміщеними особами.

У закладах освіти працюють 276 педагогічних працівників. Заклади загальної середньої освіти забезпечені комп'ютерною технікою та підключені до мережі Інтернет.

Дошкільна освіта представлена шістьма закладами дошкільної освіти, п'ять із яких функціонують, а також двома закладами у складі школа-заклад дошкільної освіти; заклади дошкільної освіти відвідують 209 дітей. Позашкільна освіта забезпечується Компаніївським центром дитячої та юнацької творчості, де функціонують 20 гуртків і 32 групи для 555 вихованців.

На території громади також функціонує ВСП «Компаніївський фаховий коледж ветеринарної медицини БНАУ», що має значення не лише для освітньої

сфери, а й для формування кадрового потенціалу, залучення молоді та підтримки спеціалізованої професійної освіти. Наявність такого закладу посилює роль Компаніївки як освітнього осередку для громади та прилеглих територій.

Медична інфраструктура громади включає КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги», КНП «Компаніївська лікарня», 4 амбулаторії загальної практики сімейної медицини, 4 фельдшерські пункти, 9 медичних пунктів тимчасового базування та аптечну мережу. Така структура забезпечує базове медичне обслуговування населення, однак розосередженість населених пунктів і значна частка сільського населення зумовлюють потребу в підтриманні транспортної доступності медичних послуг, належного стану доріг та стабільної роботи комунальної інфраструктури.

Культурно-дозвіллєва мережа громади представлена КУ «Центр культури та дозвілля», 19 сільськими клубними закладами-філіями, КУ «Центральна публічна бібліотека», 20 сільськими бібліотеками-філіями, дитячою школою мистецтв, історичним музеєм, Нечаївським літературно-меморіальним музеєм Ю.І. Яновського, а також самодіяльними творчими колективами. Наявність таких закладів є важливою для підтримки місцевої ідентичності, громадської активності, роботи з дітьми, молоддю та людьми старшого віку. Спортивна інфраструктура включає стадіон, спортивні зали та спортивні майданчики.

Соціальна сфера громади функціонує в умовах воєнного стану, демографічного скорочення та зростання потреб окремих вразливих груп населення. Особливої уваги потребують діти, молодь, особи похилого віку, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, ветерани війни та члени їхніх сімей. У програмних документах громади передбачаються заходи соціального захисту, підтримки сімей, молоді, ветеранів, організації громадських і суспільно корисних робіт, а також забезпечення безпечного середовища проживання.

Для місцевого плану управління відходами соціальна характеристика громади має важливе практичне значення. Розосередженість населених пунктів, значна частка сільського населення, наявність закладів освіти, медицини, культури, соціального обслуговування та громадських просторів формують місця утворення побутових відходів і потребують регулярного обслуговування.

Окрему увагу слід приділяти закладам соціальної сфери як об'єктам, де необхідне належне контейнерне забезпечення, своєчасне збирання та перевезення побутових відходів, підтримання санітарного стану територій і проведення інформаційно-просвітницької роботи щодо запобігання засміченню та роздільного збирання відходів.

З огляду на те, що система збирання та перевезення побутових відходів у громаді охоплює не всі населені пункти, соціальна складова МПУВ має бути спрямована на поступове вирівнювання доступу населення до базової послуги з управління побутовими відходами. Це особливо важливо для віддалених сіл, домогосподарств літніх людей, сімей з дітьми, закладів освіти, медицини та культури. Розвиток системи управління відходами повинен розглядатися не лише як екологічне чи комунальне завдання, а і як елемент якості життя, громадського здоров'я, безпеки та благоустрою населених пунктів Компаніївської громади.

1.6. Інфраструктура громади

Інфраструктура Компаніївської селищної територіальної громади охоплює мережі житлово-комунального господарства, енергозабезпечення, транспортного сполучення, зв'язку, соціальних об'єктів та благоустрою. З урахуванням значної площі громади та наявності 51 населеного пункту, інфраструктурний розвиток має нерівномірний характер: основна частина адміністративних, соціальних, комунальних і сервісних функцій зосереджена у селищі Компаніївка, тоді як у сільських населених пунктах доступ до окремих послуг залежить від відстані, стану доріг, наявності інженерних мереж і спроможності комунальних підприємств.

Газозабезпечення громади охоплює частину території. За даними громади, газифіковано 5 населених пунктів, у тому числі селище Компаніївка, а частка домогосподарств, забезпечених централізованим газопостачанням, становить близько 76%. Теплопостачання переважно організоване через індивідуальні або локальні системи опалення, а для закладів соціальної сфери громада здійснює заходи з ремонту та модернізації котелень. Зокрема, у попередні роки проводилися ремонти котелень закладів освіти, заміна котельного обладнання, реконструкція систем опалення та переведення окремих об'єктів на газове паливо. Це має значення для енергоефективності, стабільної роботи соціальної інфраструктури та зменшення витрат на утримання бюджетних установ.

Електропостачання та зовнішнє освітлення є важливими складовими безпеки й повсякденного функціонування громади. У населених пунктах здійснюються заходи з реконструкції вуличного освітлення, встановлення світлодіодних світильників, ремонту електромереж та забезпечення енергетичної стійкості окремих об'єктів.

Сфера зв'язку та цифрової доступності у громаді розвивається, але також має нерівномірне охоплення. Населені пункти громади телефонізовані, доступ до мережі Інтернет має близько 40% домогосподарств. Водночас заклади загальної середньої освіти забезпечені комп'ютерною технікою та підключені до

мережі Інтернет, що створює основу для цифровізації освітніх і частини адміністративних процесів. У громаді також встановлені камери відеоспостереження, що сприяє формуванню безпечного середовища та може використовуватися як елемент контролю за станом громадських просторів.

Для місцевого плану управління відходами інфраструктурний стан громади має практичне значення. Газо-, тепло-, електро- та комунікаційне забезпечення впливають на роботу комунальних підприємств, функціонування адміністративних і соціальних об'єктів, можливість організації диспетчеризації маршрутів, інформування населення, контролю за дотриманням правил благоустрою та поступового впровадження сучасних рішень у сфері управління відходами. Особливо важливо враховувати відмінності між адміністративним центром і віддаленими селами, де інфраструктурні обмеження можуть ускладнювати регулярне збирання та перевезення побутових відходів.

1.6.1. Водозабезпечення та водовідведення

Водозабезпечення та водовідведення є одними з базових елементів житлово-комунальної інфраструктури Компаніївської селищної територіальної громади. Надання відповідних послуг у громаді забезпечують комунальні підприємства, зокрема СКП «Компаніївське» та КСП «Мар'ївка».

За даними громади, частина домогосподарств забезпечена централізованим водопостачанням лише на 23% від фактичного охоплення населення послугами.

Система водопостачання громади поєднує централізовані мережі, артезіанські свердловини, громадські криниці та локальні джерела водопостачання.

У селищі Компаніївка в попередні роки проводилися роботи з реконструкції водогону, зокрема було реконструйовано 6,2 км мереж по вулицях Шевченка, Шкільна, Космонавтів, Вишнева, Паркова, Тополина, Спортивна. Під час робіт замінено зношені сталеві труби, облаштовано розподільчі колодязі із сучасною запірною арматурою, що дало змогу покращити якість і стабільність водопостачання. Також у громаді здійснювалися роботи з будівництва нових водопроводів, облаштування артезіанських свердловин, встановлення насосного обладнання та ремонту громадських колодязів.

Водночас сфера водозабезпечення залишається проблемною для громади. У профільній Програмі удосконалення послуги водопостачання та

водовідведення на 2024-2027[2] роки зазначено, що для населених пунктів характерні технічно зношені водогони, пориви на окремих ділянках мереж, низький тиск, перебої з водопостачанням, особливо в літній період, а також недостатня кількість кваліфікованих працівників. Додатковими чинниками є зміна кліматичних умов, зниження дебіту артезіанських свердловин, сезонне збільшення водоспоживання та потреба в оновленні енергоємного обладнання.

Система водовідведення у громаді розвинена обмежено і переважно зосереджена в адміністративному центрі та окремих об'єктах соціальної інфраструктури.

У 2013 році в селищі Компаніївка прийнято в експлуатацію очисні споруди потужністю 50 м³ на добу, а у 2014 році встановлено лічильник стоків каналізаційної мережі. У подальші роки проводилися роботи з очищення каналізаційної системи, поточні ремонти фекальної каналізації, а також заходи з підтримання працездатності водопровідно-каналізаційного господарства. Заклади охорони здоров'я, розташовані в селищі Компаніївка, зокрема КНП «Компаніївська лікарня» та Центр первинної медико-санітарної допомоги, мають централізоване водопостачання та водовідведення.

У сільських населених пунктах значна частина домогосподарств користується локальними джерелами водопостачання та індивідуальними системами водовідведення. Це підвищує значення контролю за санітарним станом територій, станом вигрібних ям, колодязів, свердловин, прибережних захисних смуг і водоохоронних зон. Наявність малих річок, ставків, громадських криниць та артезіанських джерел потребує запобігання забрудненню поверхневих і підземних вод, зокрема внаслідок неналежного управління побутовими відходами, стічними водами та забрудненням територій біля водних об'єктів.

Для місцевого плану управління відходами стан водозабезпечення та водовідведення має безпосереднє значення. Об'єкти збирання, тимчасового зберігання, перевантаження чи видалення відходів не повинні створювати ризик забруднення джерел питного водопостачання, підземних вод, водоохоронних зон і прибережних територій. Під час планування контейнерних майданчиків, маршрутів збирання та перевезення побутових відходів, місць для великогабаритних, ремонтних або зелених відходів необхідно враховувати розміщення водних об'єктів, свердловин, криниць, каналізаційних мереж, очисних споруд та санітарні обмеження.

З урахуванням цього розвиток системи управління відходами в Компаніївській громаді має бути узгоджений із заходами з охорони водних ресурсів. Особливо важливими є недопущення утворення стихійних сміттєзвалищ у балках, біля ставків, річок, криниць і свердловин, забезпечення

[2] https://www.kompanievska-selrada.gov.ua/images/news/2024/01/programa_udoskonalennia.pdf

регулярного збирання та перевезення побутових відходів у населених пунктах, де послуга ще не охоплює всіх мешканців, а також проведення інформаційної роботи щодо впливу засмічення територій на якість питної води та санітарний стан громади.

1.6.2. Транспорт

Транспортна інфраструктура Компаніївської селищної територіальної громади має важливе значення для забезпечення зв'язків між населеними пунктами, доступу жителів до адміністративних, освітніх, медичних, соціальних і торговельних послуг, а також для функціонування комунального господарства. За даними громади, загальна протяжність доріг Компаніївської громади становить 275,5 км, у тому числі дороги державного значення - 39,24 км, дороги місцевого значення - 236,3 км. У дорожній мережі переважають дороги з твердим покриттям.

Громада має вигідне транспортно-географічне розташування поблизу обласного центру - м. Кропивницький. Відстань від селища Компаніївка до м. Кропивницький становить близько 30 км, середня тривалість поїздки легковим автомобілем - 25-30 хвилин. Поблизу селища Компаніївка проходять автомобільна дорога національного значення Н-14 Олександрівка - Кропивницький - Миколаїв та автомобільна дорога територіального значення Т-12-16 Компаніївка - Устинівка. Відстань від адміністративного центру громади до найближчого залізничного вокзалу становить близько 35 км.

Наявність сполучення з обласним центром і проходження поблизу громади важливих автомобільних доріг створюють передумови для розвитку економічних зв'язків, аграрної логістики, торгівлі, малого підприємництва, туристично-рекреаційних маршрутів і доступу до ринків збуту. Водночас для громади з 51 населеним пунктом особливо важливим залишається стан внутрішніх доріг, які поєднують селище Компаніївка зі старостинськими округами та віддаленими селами.

Стан автомобільних доріг визначається як один із важливих інфраструктурних викликів. Серед пріоритетів розвитку зазначено покращення та утримання у належному стані дорожньої інфраструктури, особливо шляхів, які поєднують Компаніївку з селами громади. У попередні роки на території громади реалізовувалися проєкти з поточного ремонту дорожнього покриття, експлуатаційного утримання вулиць і провулків, нанесення та відновлення дорожньої розмітки, реконструкції вуличного освітлення, а також придбання комунальної техніки, зокрема автогрейдера та мінітрактора.

Для місцевого плану управління відходами транспортна інфраструктура має ключове практичне значення, оскільки саме стан доріг, відстані між населеними пунктами, сезонна проїзність і наявність під'їздів до контейнерних

майданчиків та місць видалення відходів визначають реалістичність маршрутів збирання і перевезення побутових відходів. Розосереджена структура розселення громади збільшує логістичне навантаження на надавача послуг, підвищує витрати пального, часу та технічного ресурсу транспортних засобів.

Особливої уваги потребує транспортна доступність тих населених пунктів, де послуга зі збирання та перевезення побутових відходів ще не є сталою або охоплює лише частину споживачів. Під час розроблення МПУВ доцільно враховувати не лише адміністративну належність населених пунктів, а й фактичні дорожні зв'язки, якість покриття, можливість руху спеціалізованої комунальної техніки в різні сезони року, наявність місць для безпечного розвороту та завантаження контейнерів.

З урахуванням цього розвиток транспортної інфраструктури та системи управління відходами має розглядатися взаємопов'язано. Покращення стану доріг між населеними пунктами, облаштування під'їздів до контейнерних майданчиків, підтримання проїзності до місць видалення відходів і раціональне планування маршрутів збирання побутових відходів є необхідними умовами для поступового розширення охоплення населення якісною послугою з управління побутовими відходами.

1.6.3. Житловий фонд

Житловий фонд Компаніївської селищної територіальної громади сформований відповідно до сільського характеру розселення. Більшість населення проживає у сільській місцевості, тому в структурі житлової забудови переважають індивідуальні житлові будинки садибного типу. Багатоквартирна забудова зосереджена переважно в селищі Компаніївка та окремих більших населених пунктах громади.

У громаді створено 11 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, на утриманні яких перебуває 11 житлових будинків. Наявність ОСББ є важливою передумовою для організованого утримання прибудинкових територій, укладення договорів на комунальні послуги, облаштування контейнерних майданчиків та проведення інформаційної роботи з мешканцями щодо належного управління побутовими відходами. Водночас у приватному секторі організація послуг залежить від укладення індивідуальних договорів із власниками домогосподарств та фактичної можливості обслуговування вулично-дорожньої мережі спеціалізованим транспортом.

Для місцевого плану управління відходами житловий фонд є основним джерелом утворення побутових відходів. Особливості забудови громади визначають різні підходи до організації збирання: для багатоквартирних будинків доцільним є використання спільних контейнерних майданчиків, тоді як для приватного сектору важливими є планово-регулярне збирання, зручний графік

перевезення відходів, належне договірне охоплення домогосподарств і доступність місць накопичення відходів для мешканців віддалених вулиць та сіл.

З огляду на неповне охоплення населених пунктів послугою зі збирання та перевезення побутових відходів, житловий сектор потребує поетапного розширення системи обслуговування. Пріоритетними мають бути населені пункти з більшою кількістю домогосподарств, території з багатоквартирною забудовою, соціальними об'єктами та місцями підвищеного утворення відходів. Одночасно необхідно враховувати потреби малих і віддалених сіл, де відсутність регулярного вивезення може призводити до спалювання відходів, їх накопичення на присадибних ділянках або утворення стихійних місць засмічення.

1.6.4. Промисловість та мале підприємництво

Промисловий сектор Компаніївської селищної територіальної громади не є домінуючим у структурі місцевої економіки, однак має значення для формування зайнятості, надходжень до бюджету та використання місцевого ресурсного потенціалу. За матеріалами Програми економічного і соціального розвитку громади, виробництвом промислової продукції на території громади займаються, зокрема, ВСК «Колос», ПП Головін, ФГ «Веста-Люкс». Водночас у громаді відсутні великі промислові підприємства, а промисловий розвиток стримується недостатнім залученням інвестицій, застарілою технічною базою окремих виробничих об'єктів, низьким рівнем впровадження енергоощадних технологій та обмеженими можливостями для глибшої переробки місцевої сировини.

Передумовою для розвитку промисловості є наявність у громаді мінерально-сировинних ресурсів місцевого значення. На території громади наявні родовища граніту, пегматиту, суглинку, будівельного піску, золота, а також водозабір «Холодні ключі». Промислове значення мають жовтий і річковий пісок, глина, граніт, керамічні пегматити. Серед найбільш відомих об'єктів зазначаються Юріївське золотоносне родовище в районі с. Мар'ївка, Нечаївське гранітне родовище в районі с. Нечаївка, Живанівський гранітний кар'єр, а також поклади гранітів поблизу с. Лозуватка. Разом з тим, частина розвіданих запасів корисних копалин не використовується повною мірою, що пов'язано зі складністю дозвільних процедур, потребою в інвестиціях та загальною нестабільністю економічного середовища в умовах воєнного стану.

Основою підприємницької активності громади залишається аграрний сектор та пов'язані з ним види діяльності. У громаді працює близько 170 фермерських господарств, 9 приватних підприємств, 18 товариств з обмеженою відповідальністю та 7 кооперативів. Провідними напрямами є рослинництво, тваринництво, частково переробка сільськогосподарської продукції та розведення птиці. У рослинництві переважають зернові й технічні

культури: пшениця, ячмінь, жито, кукурудза, соняшник, озимий ріпак та інші культури. У тваринництві представлені свинарство, птахівництво та молочне скотарство. Значна кількість сільськогосподарських товаровиробників формує основу місцевого ринку праці, забезпечує використання земельних ресурсів і впливає на транспортне навантаження в межах громади.

Мале та середнє підприємництво відіграє важливу роль у забезпеченні населення товарами й послугами першої необхідності. За наявними матеріалами громади, на її території зареєстровано 593 суб'єкти підприємницької діяльності - юридичні особи та 569 фізичних осіб-підприємців. Споживчий ринок представлений 114 магазинами, у тому числі 5 супермаркетами, 9 закладами громадського харчування, 2 автозаправними станціями, 5 аптеками та 9 об'єктами побутового обслуговування. Найбільша концентрація торговельних, сервісних, адміністративних і комунальних функцій зосереджена в селищі Компаніївка, тоді як у сільських населених пунктах підприємницька активність має більш розосереджений характер і переважно пов'язана із сільським господарством, торгівлею та базовими послугами.

Для подальшого розвитку підприємництва громада визначає важливими завданнями підтримку місцевих товаровиробників, пошук нових ринків збуту, участь підприємств у ярмарках і виставково-презентаційних заходах, спрощення комунікації бізнесу з органами місцевого самоврядування, залучення інвестицій та створення умов для діяльності релокованих підприємств. Окремим напрямом є розвиток переробки сільськогосподарської продукції, оскільки відсутність достатньої кількості переробних підприємств обмежує можливості створення доданої вартості безпосередньо на території громади.

У контексті місцевого плану управління відходами промисловість і мале підприємництво мають подвійне значення. З одного боку, суб'єкти господарювання є джерелами утворення відходів, зокрема пакувальних матеріалів, відходів торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, аграрного виробництва та окремих виробничих процесів. З іншого боку, саме підприємницьке середовище може бути залучене до розвитку місцевої системи управління відходами: укладення договорів на послуги з управління побутовими відходами, участі у роздільному збиранні ресурсоцінних компонентів, впровадження екологічно відповідальних практик у торгівлі та сфері послуг, а також створення попиту на послуги з належного збирання, перевезення й оброблення відходів.

З огляду на це, під час планування заходів МПУВ доцільно враховувати просторове розміщення підприємств, магазинів, закладів громадського харчування, АЗС, аптек, об'єктів побутового обслуговування та сільськогосподарських виробників. Особливої уваги потребують населені пункти, де підприємницька активність наявна, але система регулярного збирання та перевезення побутових відходів ще не охоплює всіх споживачів

послуги. Розширення договірного охоплення суб'єктів господарювання, контроль за недопущенням змішування побутових і специфічних виробничих відходів, а також інформаційна робота з підприємцями мають стати важливими елементами формування сталої системи управління відходами в громаді.

1.6.5. Містобудівна документація

Містобудівна документація є важливим інструментом просторового розвитку Компаніївської селищної територіальної громади, оскільки визначає планувальну організацію території, функціональне призначення земель, розміщення житлової, громадської, виробничої, транспортної, інженерної та комунальної інфраструктури. Для цілей місцевого плану управління відходами така документація має практичне значення, адже саме через просторове планування визначаються можливості розміщення об'єктів системи управління відходами, під'їзних шляхів, контейнерних майданчиків, виробничо-комунальних зон, об'єктів благоустрою та санітарно-захисних зон.

Відповідно до Програми економічного і соціального розвитку громади[3], одним із запланованих напрямів роботи є проведення робіт із встановлення меж населених пунктів, виготовлення топографічної основи, генеральних планів населених пунктів, нормативної грошової оцінки земельних ділянок, а також проведення інвентаризації земель у межах населених пунктів Компаніївської селищної ради. Такі заходи є необхідними для упорядкування землекористування, підвищення інвестиційної привабливості громади, формування прозорої земельної політики та забезпечення належного планування розвитку територій.

У стратегічних документах громади також передбачалося просторове планування території, зокрема розроблення та оприлюднення генерального плану с. Голубієвичі, а також генеральних планів інших населених пунктів громади з доступом до них через офіційні інформаційні ресурси громади та ЦНАП. Окремим перспективним напрямом визначалося запровадження місцевої GIS-системи як інструменту управління земельними ресурсами та просторовим розвитком. Для МПУВ це має значення, оскільки наявність актуальної цифрової просторової інформації дає змогу точніше планувати маршрути збирання та перевезення побутових відходів, місця встановлення контейнерів, розташування об'єктів інфраструктури та контроль за потенційними місцями несанкціонованого розміщення відходів.

Особливо важливим є узгодження містобудівної документації з екологічними та санітарними вимогами. Під час планування розвитку

[3] https://www.kompanievska-selrada.gov.ua/images/news/2025/12/sesiarish/8384___2026__1_1.pdf

населених пунктів необхідно враховувати водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, житлову забудову, об'єкти соціальної інфраструктури, транспортні зв'язки між населеними пунктами, а також місця, де вже історично сформувалися об'єкти управління відходами або проблемні ділянки засмічення. Це дозволить уникати конфліктів між житловою забудовою, природоохоронними територіями та комунальною інфраструктурою.

З огляду на те, що Компаніївська громада включає 51 населений пункт із розосередженою сільською системою розселення, містобудівна документація має стати основою для поетапного розвитку інфраструктури управління відходами. У межах МПУВ доцільно передбачати, що рішення щодо розміщення контейнерних майданчиків, пунктів збирання окремих видів відходів, місць тимчасового накопичення великогабаритних, ремонтних чи зелених відходів, а також під'їзних шляхів до таких об'єктів повинні прийматися з урахуванням чинної або запланованої містобудівної та землевпорядної документації громади.

1.6.6. Туристичний потенціал

Компаніївська селищна територіальна громада має природний, історико-культурний та рекреаційний потенціал для розвитку локального туризму, відпочинку вихідного дня, пізнавальних маршрутів, зеленого туризму та подієвих заходів. Вигідним чинником є близькість громади до м. Кропивницький: селище Компаніївка розташоване орієнтовно за 30 км від обласного центру, що створює передумови для короткострокових туристичних поїздок, екскурсій, відпочинку біля природних об'єктів та залучення відвідувачів із сусідніх громад.

Природну основу туристичного потенціалу формують степові ландшафти, хвилястий рельєф, ставки, малі річки, лісові та балкові ділянки, а також об'єкти природно-заповідного фонду та природної спадщини Компаніївської громади, що представлені заповідними урочищами, ландшафтними й зоологічними заказниками, ботанічними, геологічними та іншими пам'ятками природи місцевого значення. Вони охоплюють цінні степові, балкові, лісові, геологічні та рекреаційні ландшафти громади, що мають природоохоронне, пізнавальне й туристичне значення.

Історико-культурний потенціал громади пов'язаний із наявністю музейних закладів, пам'яток, місцевих традицій та культурно-дозвіллєвої мережі. На території громади функціонують історичний музей, Нечаївський літературно-меморіальний музей Ю.І. Яновського, заклади культури, бібліотеки, дитяча школа мистецтв та численні самодіяльні творчі колективи. Такі ресурси можуть бути використані для формування тематичних маршрутів, культурних подій,

освітніх екскурсій, краєзнавчих програм і заходів, спрямованих на популяризацію місцевої спадщини.

Перспективними напрямами розвитку туризму для громади є агротуризм, зелений туризм, екологічні маршрути, відвідування природних і геологічних об'єктів, розвиток місць короткострокового відпочинку, проведення ярмарків, фестивалів, спортивних і культурних заходів. Окрему роль може відігравати просування локальної продукції, традиційних ремесел, сільськогосподарської спеціалізації громади та природних локацій як складових єдиного туристичного образу Компаніївської громади.

Для місцевого плану управління відходами туристичний потенціал має безпосереднє значення, оскільки туристичні, рекреаційні та культурні локації є місцями сезонного або подієвого збільшення кількості відвідувачів і, відповідно, утворення побутових відходів. Під час розвитку туристичних маршрутів та місць відпочинку необхідно передбачати встановлення урн і контейнерів, організацію регулярного вивезення відходів, прибирання територій після масових заходів, інформаційні матеріали щодо недопущення засмічення, а також контроль за станом природоохоронних і прибережних територій.

З огляду на екологічну цінність багатьох туристично привабливих об'єктів, розвиток туризму в громаді має поєднуватися з принципами відповідального природокористування. Недостатнє контейнерне забезпечення, відсутність регулярного збирання відходів у віддалених населених пунктах або біля рекреаційних територій може створювати ризики засмічення балок, лісосмуг, берегів водойм і територій природно-заповідного фонду. Тому заходи МПУВ мають враховувати не лише постійне населення, а й потенційне додаткове навантаження від туристичних і культурних подій.

1.6.7. Фінансовий стан та бюджет громади

Фінансовий стан Компаніївської селищної територіальної громади визначається обсягом власних доходів місцевого бюджету, міжбюджетних трансфертів, податкової бази, активністю суб'єктів господарювання, рівнем офіційної зайнятості населення та потребами у фінансуванні базових сфер життєдіяльності громади.

За даними громади, у 2025 році загальний фонд бюджету громади становив **186 410,21** тис. грн, фонд розвитку - **27 246,55** тис. грн, фонд охорони навколишнього природного середовища - **464,31** тис. грн.

Загальна видаткова частина бюджету громади у 2025 році склала 267 281,45 тис. грн. Найбільшу частку видатків становила освіта - 161 442,24 тис. грн, або 60,4% загального обсягу видатків. На державне управління було спрямовано 40 084,52 тис. грн, або 15,0%; на культуру і мистецтво - 18 338,19 тис. грн, або

6,86%; на соціальний захист та соціальне забезпечення - 12 504,95 тис. грн, або 4,68%; на житлово-комунальне господарство - 11 348,14 тис. грн, або 4,25%; на охорону здоров'я - 11 312,75 тис. грн, або 4,23%. Крім того, видатки спрямовувалися на фізичну культуру і спорт, економічну діяльність, міжбюджетні трансферти та інші напрями.

Рис. 6. Видатки бюджету Компаніївської громади у 2025 році

В умовах воєнного стану бюджет громади виконує не лише функцію забезпечення поточних потреб населення, а й підтримує заходи безпеки, цивільного захисту, обороноздатності, соціальної підтримки ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій. У 2025 році з місцевого бюджету на потреби Збройних Сил України було спрямовано 4 440,00 тис. грн у вигляді субвенцій на забезпечення технікою, обладнанням та матеріально-технічними ресурсами.

Фінансова спроможність громади значною мірою пов'язана з аграрним сектором, малим і середнім підприємництвом, ефективним використанням земельних ресурсів та залученням додаткових джерел фінансування. Ключовим завданням, яке ставить громада, є посилення фінансової основи місцевого бюджету, підвищення ефективності використання бюджетних коштів, інвентаризації земель, проведення нормативної грошової оцінки, підготовки інвестиційно привабливих земельних ділянок і залучення коштів державного, обласного бюджетів, інвесторів та міжнародної технічної допомоги.

Для місцевого плану управління відходами фінансовий стан громади має ключове значення. Розширення послуги зі збирання та перевезення побутових відходів потребує стабільного фінансування, оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств, придбання контейнерів, облаштування контейнерних майданчиків, підтримання належного стану місць видалення відходів, проведення інформаційної роботи з населенням і посилення контролю за дотриманням правил благоустрою. За даними громади, фінансування сфери управління відходами з бюджету громади у 2025 році становило 97,92 тис. грн, а з фонду охорони навколишнього природного середовища - 24,29 тис. грн.

З огляду на неповне охоплення населених пунктів послугою зі збирання та перевезення побутових відходів, фінансова сталість системи управління відходами є одним із визначальних чинників реалізації МПУВ. У подальшому доцільно поєднувати кошти місцевого бюджету, плату споживачів за послуги з управління побутовими відходами, кошти суб'єктів господарювання, державні та обласні програми, а також грантові й інвестиційні ресурси. Такий підхід дозволить поступово розширювати охоплення населення послугою, підвищувати якість комунального обслуговування та зменшувати ризики утворення стихійних сміттєзвалищ.

Розділ ІІ. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Загальна характеристика управління відходами в територіальній громаді

Управління відходами є одним із важливих напрямів екологічної безпеки, благоустрою та забезпечення належної якості життя населення Компаніївської селищної територіальної громади. Державна політика у цій сфері ґрунтується на пріоритетному захисті навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, запобіганні їх утворенню, зменшенні обсягів захоронення, розвитку роздільного збирання, відновлення ресурсоцінних компонентів і створенні економічно сталої системи управління побутовими відходами.

Для Компаніївської громади питання управління відходами є особливо актуальним через значну площу території, наявність 51 населеного пункту, переважно сільський характер розселення та нерівномірне охоплення населення комунальними послугами. Послуга зі збирання та перевезення побутових відходів у громаді організована, однак фактично налагоджена не в

усіх населених пунктах. За наявними даними, регулярним або частково організованим вивезенням охоплена лише частина території громади, що створює ризики накопичення відходів у домогосподарствах, утворення стихійних місць засмічення, спалювання відходів та забруднення земельних і водних ресурсів.

Надання послуг у сфері благоустрою та збирання побутових відходів пов'язане з діяльністю КП «Благоустрій смт Компаніївка». У попередніх програмних документах громади зазначалося, що підприємство забезпечувало організоване вивезення відходів від населення та юридичних осіб, насамперед у селищі Компаніївка та окремих населених пунктах. Водночас матеріально-технічна база, рівень договірного охоплення споживачів, наявність контейнерів, стан під'їзних шляхів та розосередженість сільських населених пунктів залишаються факторами, які обмежують можливість повного охоплення громади якісною послугою.

На території громади наявні місця видалення відходів, частина з яких паспортизована та має оформлені земельні ділянки. Разом з тим, у документах громади зазначається потреба у впорядкуванні місць видалення відходів, приведенні їх до сучасних санітарно-епідеміологічних та екологічних вимог, посиленні контролю за станом територій і недопущенні утворення несанкціонованих сміттєзвалищ. Особливо вразливими є узбіччя доріг, балки, лісосмуги, прибережні території, території поблизу водойм та віддалені сільські населені пункти, де відсутність регулярного вивезення відходів може безпосередньо впливати на стан довкілля.

Система роздільного збирання побутових відходів у громаді перебуває на початковому етапі розвитку. У попередні роки громада здійснювала окремі кроки щодо запровадження роздільного збирання, зокрема закупівлю контейнерів для роздільного збору, однак сортувальні лінії, об'єкти з рециклінгу біовідходів та об'єкти термічного оброблення відходів на території громади відсутні. Це означає, що переважна частина побутових відходів спрямовується на видалення, а потенціал відновлення ресурсоцінних компонентів використовується обмежено.

Додатковий вплив на сферу управління відходами мають умови воєнного стану, зміни економічної активності, потреби соціальної інфраструктури, наявність внутрішньо переміщених осіб та обмеженість бюджетних ресурсів. У таких умовах розвиток системи управління побутовими відходами має відбуватися поетапно: від актуалізації даних, розширення договірного охоплення та оптимізації маршрутів до оновлення контейнерного парку, поліпшення матеріально-технічної бази комунального підприємства, впровадження роздільного збирання та формування сталої фінансової моделі послуги.

Таким чином, чинна система управління відходами в Компаніївській громаді має базові організаційні елементи, однак потребує подальшого розвитку та розширення. Ключовими завданнями МПУВ є забезпечення доступу мешканців усіх населених пунктів до послуги зі збирання та перевезення побутових відходів, мінімізація утворення стихійних місць засмічення, упорядкування місць видалення відходів, поступове впровадження роздільного збирання та підвищення екологічної відповідальності населення, установ і суб'єктів господарювання.

Параметри управління відходами та наявна інфраструктура утворення відходів

Відходи є одним із суттєвих місцевих чинників впливу на стан довкілля та санітарний стан території Компаніївської селищної територіальної громади. Окремі компоненти побутових відходів, зокрема полімерні матеріали, скло, метал, папір і картон, мають ресурсну цінність, однак за відсутності належного роздільного збирання та оброблення переважно потрапляють до змішаного потоку побутових відходів. Це зумовлює накопичення відходів у місцях їх видалення, втрату потенційної вторинної сировини та додаткове навантаження на земельні, водні ресурси і природні території громади.

Система управління побутовими відходами Компаніївської громади формується в умовах значної площі території, розосередженого сільського розселення та наявності 51 населеного пункту. Такі просторові особливості ускладнюють організацію повного й рівномірного охоплення населення послугою зі збирання та перевезення побутових відходів, особливо у віддалених селах та малонаселених пунктах. Водночас саме ці території є більш вразливими до утворення стихійних місць засмічення, спалювання відходів у домогосподарствах або їх накопичення у непризначених для цього місцях.

За наданими громадою даними, чисельність населення станом на 01.01.2026 становить 12 738 осіб. Така чисельність, у поєднанні з переважно сільським характером розселення, формує стабільний потік побутових відходів від домогосподарств, закладів соціальної сфери, об'єктів торгівлі, громадського харчування, малого бізнесу та комунальної інфраструктури. Додатковий вплив на структуру відходів має аграрна спеціалізація громади, сезонність господарської активності, проведення робіт з благоустрою та утримання територій.

Поточна модель управління побутовими відходами в громаді має переважно сервісний характер і зосереджена на організації збирання та перевезення змішаних побутових відходів. Водночас рівень охоплення послугою залишається нерівномірним, що потребує поетапного розвитку інфраструктури, удосконалення логістики, розширення договірного охоплення

населення та суб'єктів господарювання, а також поступового створення умов для роздільного збирання ресурсоцінних компонентів.

В умовах воєнного стану, обмеженості бюджетних ресурсів та зростання навантаження на комунальну інфраструктуру питання управління відходами набуває додаткової актуальності. Для Компаніївської громади важливо забезпечити не лише безперервність базової послуги, а й поступовий перехід до більш сучасної моделі управління відходами відповідно до Закону України «Про управління відходами», регіонального планування та фактичних можливостей громади. Подальші підрозділи цього розділу деталізують обсяги утворення відходів, наявну інфраструктуру, охоплення послугою, стан місць видалення, роздільне збирання, облік, фінансування та основні проблеми чинної системи.

Інституційна структура управління відходами

Інституційна модель управління відходами у громаді функціонує в умовах дії воєнного стану та здійснення повноважень Компаніївською селищною радою та її виконавчим комітетом.

Стратегія сталого розвитку Компаніївської селищної територіальної громади на 2019-2027[4] роки визначає сферу управління відходами як частину стратегічної цілі 3: «Рівномірний та екологічний розвиток комунальної інфраструктури у всіх населених пунктах громади». У межах цієї цілі окремо передбачено операційну ціль 3.2, спрямовану на очищення території громади та забезпечення систематичного збирання, розділення і подальшого спрямування відходів.

Стратегією визначається, що проблема чистоти громади та організації вивезення відходів потребує термінового вирішення, а частина відходів вивозилася на легалізоване сміттєзвалище, а система роздільного збирання та оброблення відходів фактично не була сформована. Серед слабких сторін інфраструктури також визначено відсутність спеціалізованого обладнання для вивезення і роздільного збирання відходів та незадовільний стан місць видалення.

У частині інституційної відповідальності Стратегія передбачає участь КП «Благоустрій смт Компаніївка», відділу економічного розвитку та залучення інвестицій, а також старостатів. Саме ці суб'єкти визначені відповідальними за впровадження заходів щодо роздільного збирання, організації графіків вивезення, взаємодії з населенням, облаштування місць видалення відходів та залучення фінансування.

[4] https://www.kompanievska-selrada.gov.ua/images/Strategia_stalogo_rozvitku/2450dd58eef3eef7d489751b9d2f9359.pdf

Основними заходами, передбаченими Стратегією, є запровадження роздільного збирання відходів у громаді, закупівля контейнерів, придбання спеціалізованого транспорту, визначення місць розташування контейнерів за участю мешканців, розроблення графіків вивезення, укладення угод щодо передачі відсортованих компонентів, а також впорядкування, огородження та приведення місць видалення відходів до санітарних і екологічних вимог.

Фінансування таких заходів у Стратегії передбачалося за рахунок бюджету громади, міжнародної технічної допомоги, державних і регіональних цільових програм, спонсорських коштів та оплати мешканців за послуги. Таким чином, Стратегія закладає модель, у якій управління відходами розглядається не лише як функція комунального підприємства, а як спільна організаційна система за участю органу місцевого самоврядування, комунального сектору, старостатів, мешканців і зовнішніх партнерів.

Для формування ефективної інституційної моделі управління відходами на місцевому рівні необхідним є чіткий розподіл функцій, ролей і відповідальності між усіма учасниками системи. До таких суб'єктів належать утворювачі відходів, надавачі послуг у сфері управління відходами, органи державної влади та місцевого самоврядування, а також інші зацікавлені сторони.

Організація роздільного збирання побутових відходів належить до повноважень виконавчих органів місцевих рад і здійснюється відповідно до Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Мінрозвитку громад та територій від 13.12.2023 № 1130. Для багатоквартирних будинків застосовується контейнерна схема збирання та перевезення відходів за затвердженим графіком з урахуванням державних санітарних норм.

Окремому збиранню підлягають великогабаритні, ремонтні та небезпечні відходи у складі побутових відходів. Небезпечні компоненти мають відокремлюватися на етапі збирання або сортування та передаватися виключно спеціалізованим суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на управління небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами. Утворювачі інших видів відходів самостійно визначають спосіб їх подальшого оброблення з дотриманням вимог законодавства. Операції з небезпечними відходами можуть здійснювати лише суб'єкти, які мають відповідну ліцензію та дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів.

Експлуатація полігонів побутових відходів має відповідати Правилам технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за ними після закриття, затвердженим наказом Міндовкілля від 10.02.2025 № 263.

Основними документами дозвільного характеру у сфері управління відходами є дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензія на управління небезпечними відходами.

Не потребує отримання ліцензії на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами:

1) діяльність з приймання та зберігання відходів, якщо протягом одного року прийняті чи утворені відходи передаються суб'єкту господарювання, який має ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами, за умови подання суб'єктом господарювання звітної інформації (декларації) до інформаційної системи управління відходами;

2) діяльність із збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів у порядку визначеному законодавством;

3) діяльність аварійно-рятувальних формувань, пов'язана з ліквідацією надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Органи місцевого самоврядування у сфері управління відходами, реалізують повноваження згідно з вимогами статті 26 Закону України «Про управління відходами», а саме:

1) участь у реалізації державної політики у сфері управління відходами;

2) участь у розробленні та реалізації регіональних планів управління відходами;

3) затвердження місцевих планів управління відходами;

4) вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення відходів;

5) створення пунктів роздільного збирання побутових відходів.

До повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить:

1) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;

2) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення;

3) визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;

4) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки для повторного використання та рециклінгу побутових відходів;

5) організація роботи пунктів роздільного збирання побутових відходів;

6) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;

7) передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;

8) надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;

9) визначення одиниці вимірювання обсягу наданої послуги з управління побутовими відходами;

10) затвердження норм надання послуги з управління побутовими відходами;

11) затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

12) встановлення тарифів на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні);

13) укладення договорів з організаціями розширеної відповідальності виробників щодо запровадження приймання та роздільного збирання видів побутових відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника.

Відповідно ст. 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до компетенції сільських, селищних, міських рад належить:

1) надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на території села, селища, міста нових об'єктів, у тому числі місць чи об'єктів для управління відходами;

2) вирішення питань управління небезпечними відходами у складі побутових відходів;

3) затвердження місцевих планів управління відходами.

Відповідно ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

1) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин;

2) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;

3) затвердження норм надання послуг з управління побутовими відходами;

4) визначення одиниці виміру обсягу наданих послуг з управління побутовими відходами;

5) визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;

6) прийняття рішення про початок та закінчення опалювального періоду з урахуванням кліматичних умов згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, державними санітарними нормами і правилами та іншими нормативними документами;

7) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки для повторного використання та рециклінгу побутових відходів;

8) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;

9) передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;

10) надання інформації та проведення просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;

11) встановлення тарифу на послугу з управління побутовими відходами та тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів як окремих його складових;

12) затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.

Відповідно ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

1) підготовка і подання на затвердження ради проєктів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля;

2) здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

3) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері управління відходами та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про управління відходами.

У Компаніївській громаді затверджені такі документи місцевого значення, які поєднані зі стратегічними документами розвитку громади або регулюють питання управління відходами, зокрема:

- Стратегія сталого розвитку Компаніївської селищної територіальної громади на 2019-2027, затверджена рішенням двадцять восьмої сесії селищної ради восьмого скликання від 09 серпня 2019 року № 604;

- Програма економічного і соціального розвитку Компаніївської територіальної громади на 2026 рік, затверджена рішенням вісімдесятої сесії селищної ради восьмого скликання 18 грудня 2025 року № 8384;

- Програма діяльності у сфері екології на території Компаніївської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області на 2021 – 2024 роки, затверджена рішенням сьомої сесії селищної ради восьмого скликання від 11 березня 2021 року №433;

- Програма удосконалення послуги водопостачання та водовідведення в Компаніївській територіальній громаді Кропивницького району Кіровоградської області на 2024-2027 роки, затверджена рішенням сорок третьої сесії селищної ради восьмого скликання від 15 серпня 2023 року №7290;

- Програма розвитку туризму у Компаніївській громаді на 2026-2030 роки, затверджена рішенням вісімдесятої сесії селищної ради восьмого скликання 18 грудня 2025 року № 8389;

- Правила благоустрою Компаніївської селищної ради Кіровоградської області, затверджені рішенням двадцять п'ятої сесії селищної ради восьмого скликання від 08 травня 2019 року №510;

- Інвестиційний паспорт Компаніївської селищної територіальної громади.

Побутові відходи

Побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, пакування, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств. Водночас, важливо чітко розмежувати побутові відходи від інших видів.

Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи.

Для Компаніївської громади ефективне управління побутовими відходами є ключовим елементом забезпечення сталого розвитку. Зростаючі обсяги відходів, дуже обмежені земельні ділянки для розміщення полігонів або звалищ та недостатній рівень оброблення створюють значне навантаження на довкілля та вимагають системних рішень.

Розуміння джерел утворення та обсягів побутових відходів є фундаментальним для розробки ефективної системи управління ними на місцевому рівні. Побутові відходи, як зазначено вище, охоплюють широкий спектр матеріалів, що генеруються внаслідок життєдіяльності людини та діяльності суб'єктів, які продукують відходи, подібні до відходів домогосподарств.

За даними громади, орієнтовний річний обсяг утворення побутових відходів оцінюється на рівні 4 050 т., з яких зібрано та вивезено 986,85 т побутових відходів, перероблено 0 т, захоронено 1 082,1 т.

Основним виконавцем послуг у сфері збирання та перевезення побутових відходів, а також оператором місць видалення відходів у громаді зазначено КП «Благоустрій смт Компаніївка». Охоплення населення централізованим вивезенням побутових відходів є обмеженим і становить орієнтовно близько 20%. За наданими даними щодо договірного охоплення, у селищі Компаніївка послугою охоплено 1 914 мешканців та 35 організацій.

Плановий показник охоплення населення послугою на 2026 рік визначено на рівні 22%, з подальшим поетапним зростанням у період реалізації МПУВ. Поточна ситуація свідчить, що система управління побутовими відходами потребує розширення охоплення населених пунктів, уточнення фактичних обсягів утворення, збирання та захоронення відходів, а також налагодження системного обліку.

Окрім загальної категорії побутових відходів, доцільним є відокремлений розгляд джерел утворення специфічних потоків відходів, які мають особливі вимоги до збирання та управління:

1. Відходи паковання.

Основними джерелами утворення є домогосподарства, заклади торгівлі, громадського харчування та сфери послуг. У складі відходів переважають папір і картон, пластик, скло, метали, багатошарові матеріали (Tetra Pak).

Значні обсяги паковання утворюються також у логістичних центрах, на складах та підприємствах роздрібної і гуртової торгівлі, де використовується транспортне паковання.

2. Відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО).

Джерела утворення – населення (побутова техніка, мобільні телефони, комп'ютери, телевізори, дрібна електроніка), а також адміністративні та офісні установи, підприємства сфери послуг.

Відходи утворюються внаслідок морального та фізичного зношення обладнання, втрати працездатності чи заміни на нове. Особливу небезпеку становлять наявні у складі е-відходів важкі метали, ртуть, бромовані сполуки.

3. Відходи батарей та акумуляторів.

Основні джерела утворення — домогосподарства (побутові елементи живлення), заклади освіти, медичні установи, підприємства сфери послуг та офіси. Такі відходи становлять підвищену небезпеку через вміст важких металів (свинець, кадмій, ртуть, нікель, цинк) та електролітів, що можуть потрапляти у ґрунти й водні об'єкти.

Таким чином, у Компаніївській громаді продукування обсягів побутових відходів відбувається під впливом широкого спектра джерел – від домогосподарств та закладів торгівлі до адміністративних будівель, підприємств сфери послуг та об'єктів благоустрою. Окреме значення мають специфічні потоки відходів, такі як відходи паковання, електричного та електронного обладнання, батарей і акумуляторів, які потребують спеціалізованого підходу до збору та управління через їх обсяги та потенційну екологічну небезпеку.

Інфраструктура збирання, перевезення та роздільного збирання

Наявна інфраструктура управління побутовими відходами в Компаніївській селищній територіальній громаді має базовий характер і наразі зосереджена переважно на збиранні та перевезенні змішаних побутових відходів. Основним виконавцем послуг у громаді є КП «Благоустрій смт Компаніївка», яке також зазначене оператором місць видалення відходів. За даними громади, затверджений тариф на послугу наявний, модель нарахування визначена як плата на одну особу на місяць; орієнтовний тариф становить 20 грн/особа/місяць.

Контейнерна інфраструктура у громаді потребує формування та уточнення. У 2019 році було закуплено 5 комплектів баків для роздільного збирання відходів, однак актуальні дані громади свідчать, що повноцінна система роздільного збирання станом на період підготовки МПУВ не впроваджена.

Стаціонарні пункти роздільного збирання, центри управління відходами, сортувальні потужності, станції перевантаження, об'єкти перероблення та компостування на території громади відсутні. Окремі потоки відходів також не мають сталої інфраструктури збирання: окреме збирання небезпечних побутових відходів та електронних відходів не організоване. Частково здійснюється лише збирання батарейок/акумуляторів через магазин торговельної мережі «Аврора».

Матеріально-технічна база для перевезення побутових відходів є обмеженою. Спеціалізовані сміттєвози у робочому стані відсутні. КП «Благоустрій смт Компаніївка» забезпечує вивезення відходів наявним вантажним автомобілем, однак для розширення послуги на всі населені пункти громади необхідне оновлення або придбання спеціалізованої техніки.

Таким чином, інфраструктура збирання, перевезення та роздільного збирання побутових відходів у Компаніївській громаді перебуває на початковому етапі розвитку. Відсутність належної контейнерної мережі, спеціалізованої техніки, пунктів роздільного збирання, сортувальної та перевантажувальної інфраструктури обмежує можливості громади щодо збільшення частки відходів, які можуть бути спрямовані на підготовку до повторного використання, рециклінг або інше відновлення. Подальший розвиток системи має бути спрямований на створення контейнерних майданчиків, придбання техніки, поетапне впровадження роздільного збирання та розширення охоплення населення послугою.

Місця видалення, оброблення та територіальні обмеження

На території Компаніївської селищної територіальної громади наявні 17 власних місця видалення побутових відходів, 13 з яких паспортизовано. Оператором діючих звалищ твердих побутових відходів визначено КП «Благоустрій смт Компаніївка». Основна функція цих об'єктів - розміщення та зберігання побутових відходів. Орієнтовний рівень заповнення полігону/звалищ громадою оцінено на рівні близько 50%. Планування закриття полігону або звалищ у період реалізації МПУВ громадою не зазначено.

№	Місце видалення відходів	Площа, га	Рік введення
1	селище Компаніївка	12,755	1963
2	с. Мар'ївка	0,600	1999
3	с. Полтавка	0,700	2003
4	с. Нечаївка	0,8361	2002
5	с. Червоновершка	0,8209	2007
6	с. Голубієвичі	0,6350	2000
7	с. Червона Слобода	0,500	2002
8	с. Лозуватка	0,799	2006
9	с. Коротяк	0,4729	2012
10	с. Тернове	0,8648	2004
11	с. Софіївка	1,000	2004
12	с. Губівка	1,000	2004
13	с. Сасівка	1,000	2006
14	с. Петрівка	1,000	2000
15	с. Гарманівка	3,300	1999
16	с. Водяне	1,200	2000
	с. Виноградівка	0,250	2002

Таблиця 1. Перелік місць видалення відходів у Компаніївській громаді

Сумарна площа місць видалення відходів становить орієнтовно 27,73 га.

У 2025 році громадою проводилася робота з оформлення технічної документації на земельні ділянки під сміттєзвалищами в населених пунктах громади, зокрема в селах Губівка, Софіївка, Сасівка, Тернове, Нечаївка,

Лозуватка, Петрівка, Водяне, Голубієвичі, Гарманівка та Виноградівка. Це свідчить про поступове впорядкування земельно-правового статусу об'єктів.

Об'єкти оброблення відходів на території громади відсутні. У громаді відсутні сортувальні потужності, станції перевантаження, об'єкти перероблення чи компостування. Також у програмних документах зазначено відсутність сортувальних ліній, об'єктів рециклінгу біовідходів та об'єктів термічного оброблення відходів. Отже, наявна інфраструктура орієнтована переважно на видалення побутових відходів, а не на їх підготовку до повторного використання, рециклінг чи інше відновлення.

Територіальними обмеженнями для розвитку інфраструктури управління відходами є значна площа громади, розосередженість 51 населеного пункту, наявність водних об'єктів, балок, лісосмуг, земель природоохоронного призначення та сільськогосподарських угідь. Розміщення або модернізація об'єктів управління відходами має враховувати санітарно-захисні зони, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, житлову забудову, під'їзні шляхи та обмеження щодо впливу на ґрунти і підземні води.

Відходи будівництва, знесення та відходи руйнувань

За даними громади, станом на момент підготовки МПУВ на території Компаніївської селищної територіальної громади не зафіксовано окремого значного потоку відходів будівництва, знесення та відходів руйнувань. Будівельні відходи та відходи руйнувань не обліковуються, а інформація щодо їх обсягів, місць накопичення, перевезення або подальшого спрямування в громаді відсутня.

У документах громади також не зафіксовано підтвердженої інформації про масштабні руйнування житлового фонду, об'єктів соціальної чи критичної інфраструктури безпосередньо на території громади, які б формували окремий потік відходів руйнувань. Разом з тим громада функціонує в умовах воєнного стану та реалізує окремі ремонтні, будівельні й відновлювальні заходи, що можуть супроводжуватися утворенням будівельних і ремонтних відходів у незначних або нерегулярних обсягах.

На сьогодні такі відходи не виділені в окрему систему обліку в межах місцевої системи управління відходами. Це ускладнює оцінку їх фактичного обсягу, складу та подальшого руху. З огляду на це, у плановому періоді доцільно передбачити запровадження окремого обліку будівельних відходів і відходів руйнувань, недопущення їх змішування з побутовими відходами, визначення вимог до тимчасового зберігання таких відходів під час виконання ремонтних і будівельних робіт, а також передачу їх лише суб'єктам господарювання, які мають право здійснювати відповідні операції з управління відходами.

Спеціальні потоки відходів

До спеціальних потоків відходів у громаді належать небезпечні відходи у складі побутових та будівельних відходів, медичні відходи, біовідходи, відходи стічних вод, промислові та відходи від сільського господарства, а також транспортні засоби, строк експлуатації яких вичерпано. Для частини цих потоків у громаді вже наявні договори або базові механізми передачі спеціалізованим суб'єктам, однак облік окремих категорій залишається недостатнім.

Медичні відходи та відходи ветеринарної медицини

На території Компаніївської селищної територіальної громади функціонують заклади охорони здоров'я, зокрема КНП «Компаніївська лікарня», центр первинної медико-санітарної допомоги, амбулаторії та фельдшерські пункти. У процесі їх діяльності утворюються медичні відходи, у тому числі матеріали, що потребують спеціального збирання, тимчасового зберігання та передачі суб'єктам господарювання, які мають відповідні дозвільні документи.

За даними Регіонального плану управління відходами у Кіровоградській області[5], КНП «Компаніївська лікарня» є одним з основних утворювачів медичних відходів у межах Компаніївської селищної територіальної громади. У 2021 році обсяг утворених медичних відходів становив 52,586 т, у 2022 році - 21,608 т. Таким чином, у 2022 році порівняно з 2021 роком обсяг медичних відходів зменшився на 30,978 т, або на 58,9%.

Окремо з РПУВ видно, що для КНП «Компаніївська лікарня» та КНП «ЦПМСД Компаніївської селищної ради» зазначені спеціалізовані суб'єкти, яким можуть передаватися такі відходи, зокрема ТОВ «ЕКОВДМ» та ТОВ «Український центр поводження з відходами». Це свідчить, що цей потік не включається до загальної системи збирання побутових відходів та має управлятися окремо, відповідно до санітарних, епідемічних і екологічних вимог.

Заклад охорони здоров'я	2021р. тонн/рік	2022р. тонн/рік	2023 р. тонн/рік	2024 р. тонн/рік	2025 р. тонн/рік
КНП «Компаніївська лікарня» Компаніївської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області	52,586	21,608	*	17, 947	*

* Відомості відсутні

[5] https://drive.google.com/file/d/1g61BJmJpo6VoTBNAczMc-qmGKV9I_68X/view

У 2024 році в КНП «Компаніївська лікарня» утворено 17,5 тонн медичних відходів категорії А, тобто епідемічно безпечних відходів, які за своїми властивостями є подібними до побутових. З огляду на це, такі відходи не потребують спеціальних операцій, передбачених для небезпечних медичних відходів, і вивозяться в межах місцевої системи збирання та перевезення побутових відходів. За наданими даними, їх збирання та перевезення здійснює місцеве комунальне підприємство «Благоустрій».

Окрема інформація щодо утворення відходів ветеринарної медицини відсутня, оскільки облік таких відходів в громаді не здійснювався. З огляду на аграрну спеціалізацію громади та наявність сільськогосподарської діяльності, такий потік може утворюватися в межах роботи ветеринарних служб, фермерських господарств або інших суб'єктів, пов'язаних із тваринництвом. Однак його обсяги, місця утворення, порядок збирання, перевезення та передача спеціалізованим суб'єктам у наданих документах не зазначені.

Небезпечні відходи, у тому числі з інших джерел

Ртутовмісні відходи

Небезпечні відходи представлені насамперед ртутовмісними відходами, такими як лампи і термометри, а також азбестовмісними відходами, зокрема шифером і плитами.

Ртуть – одна з найнебезпечніших і найтоксичніших речовин, метал, який перебуває у рідкому стані за температури вище -38,8 °С. Ртуть, а також більшість її сполук (сулема, каломель, ціанід ртуті) є летючими. Пари ртуті, а також металева ртуть, дуже отруйні, можуть викликати важке отруєння з летальним результатом.

Статтею 27 Закону України «Про управління відходами» визначено загальні вимоги до управління небезпечними відходами. Люмінесцентні лампи передаються промисловими підприємствами області спеціалізованим організаціям, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

На території Кіровоградської області суб'єкти господарювання, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами, включені до відповідного переліку, що знаходиться за посиланням на веб сайті Мінекономіки https://me.gov.ua/Documents/Detail/8dc9dcf0-bbb2-46c5-989c-99ef4b82b512?lang=uk-UA&title=RestrLitsenziiNaZdiisnenniaGospodarskoiDiialnostiZUpravlinniaNebezpechnimiVidkhodami

Низький рівень обізнаності та поінформованості суб'єктів господарювання та громадян – утворювачів відходів, що містять ртуть, щодо подальшого управління ними. Неконтрольоване видалення небезпечних відходів на полігони/звалища побутових відходів призводить до забруднення компонентів довкілля та веде до погіршення здоров'я населення.

Азбестовмісні відходи

Щодо азбестовмісних відходів, їх облік, за даними громади, не вівся.

Азбест – це загальна назва групи природних мінералів, які мають волокнисту структуру. Він відомий своєю вогнестійкістю, звуко- та теплоізоляційними властивостями, а також стійкістю до хімічних речовин, через що широко використовувався у промисловості та будівництві.

Відходи, що містять азбест, належать до небезпечних через доведені канцерогенні властивості та високий ризик негативного впливу на здоров'я людини і довкілля. При руйнуванні та неналежному управлінні азбестовмісними матеріалами утворюється пил, що містить канцерогенні волокна. Тривале вдихання азбестового пилу може спричинити серйозні захворювання, зокрема азбестоз та онкологічні патології дихальних шляхів.

Внаслідок повномасштабного вторгнення рф на території Кіровоградської області значно збільшилися обсяги відходів руйнування, серед яких виявляються азбестовмісні матеріали. Облік та класифікація цих відходів ускладнені через їхню різнорідність та змішаний склад. Через відсутність спеціалізованих полігонів існує ризик стихійного або неконтрольованого видалення відходів, що містять азбест, на звалища та несанкціоновані сміттєзвалища. Це призводить до вторинного забруднення ґрунтів та підземних вод і становить потенційну небезпеку для довкілля.

Відходи, що містять ПХД/ПХТ

За результатами аналізу РПУВ та наданих громадою матеріалів, інформація про наявність на території Компаніївської селищної територіальної громади відходів, що містять поліхлоровані дифеніли або поліхлоровані терфеніли, відсутня. Дані щодо об'єктів, обладнання або місць зберігання відпрацьованих трансформаторних олив, конденсаторів чи іншого обладнання, потенційно забрудненого ПХД/ПХТ, у документах не наведені, оскільки облік такого виду відходів не вівся. Водночас з огляду на наявність у громаді промислових, комунальних, енергетичних та інфраструктурних об'єктів, потенційними джерелами таких відходів можуть бути застарілі трансформатори, конденсатори, електротехнічне обладнання, трансформаторні мастила та інші оливовмісні матеріали.

Згідно з Національним переліком відходів такі відходи віднесено, зокрема, до коду 16 02 09* - трансформатори і конденсатори, що містять ПХД/ПХТ.

Управління такими відходами має здійснюватися виключно як управління небезпечними відходами. Вони повинні ідентифікуватися, обліковуватися, зберігатися у спеціально відведених місцях із недопущенням потрапляння забруднювачів у довкілля та передаватися лише суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на управління небезпечними відходами.

Для Компаніївської громади доцільно передбачити в МПУВ проведення інвентаризації потенційних джерел ПХД/ПХТ, зокрема трансформаторного та конденсаторного обладнання на комунальних підприємствах, об'єктах критичної інфраструктури, промислових підприємствах, закладах та інших балансоутримувачах. За результатами такої інвентаризації має бути сформовано перелік обладнання або відходів, що можуть містити ПХД/ПХТ, визначено їх технічний стан, місця зберігання та подальший порядок передачі спеціалізованим ліцензованим підприємствам.

Відпрацьовані нафтопродукти, відходи мастил (олив)

За даними РПУВ, відпрацьовані нафтопродукти належать до окремого потоку небезпечних відходів. До них відносяться відпрацьовані масла, моторні та трансмісійні мастила, масляні, паливні й повітряні фільтри, мул автомийок, промаслений пісок, суміші масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії, змащувально-охолоджувальні рідини та промаслені обтиральні матеріали.

Основними джерелами утворення таких відходів РПУВ визначає обслуговування автотранспорту, ремонтні майстерні, автопарки, транспортні підприємства, АЗС, складські й логістичні об'єкти, промислові та будівельні об'єкти, що використовують генератори, спецтехніку, дизпаливо, бензин і мастильні матеріали. Також джерелом утворення можуть бути підприємства, установи та організації, які експлуатують механічне, гідравлічне або електротехнічне обладнання.

У РПУВ наведено динаміку утворення та оброблення відходів нафтопродуктів та відпрацьованих олив у Кіровоградській області:

Показник	2021,т	2022,т	2023,т
Обсяг утворених відходів нафтопродуктів / відпрацьованих олив	396,148	257,115	283,551

Обсяг відновлених відходів	110,648	59,958	43,937
Обсяг спалених відходів	2,219	7,466	38,428

Дані сформовані на основі фактично поданої підприємствами звітності.

Управління відпрацьованими нафтопродуктами має здійснюватися відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» з урахуванням особливостей нового спеціального законодавства, зокрема проєкту Закону України «Про відпрацьовані мастила», який нараді розроблюється народними депутатами та профільними асоціаціями із залученням експертів.

За наданими громадою даними, окремий облік утворення відпрацьованих нафтопродуктів, мастил (олив), промаслених фільтрів, обтиральних матеріалів та інших відходів, забруднених нафтопродуктами, на рівні Компаніївської громади не ведеться.

З урахуванням структури господарського комплексу громади потенційними утворювачами таких відходів можуть бути комунальні підприємства, транспортні засоби та спецтехніка, будівельні й ремонтні організації, СТО, автосервіси, суб'єкти логістичної діяльності, підприємства, що використовують генератори, а також інші суб'єкти господарювання, які експлуатують обладнання з використанням мастил та паливно-мастильних матеріалів.

Таким чином, підтверджені дані щодо утворення, накопичення або зберігання відпрацьованих нафтопродуктів, мастил (олив) у Компаніївській громаді наразі відсутні. Водночас наявність потенційних джерел таких відходів потребує проведення інвентаризації суб'єктів господарювання, які можуть їх утворювати, формування локального переліку потенційних утворювачів, налагодження обліку, а також забезпечення передачі таких відходів виключно спеціалізованим суб'єктам, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на управління небезпечними відходами.

Небезпечні відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі (СОЗ)

Окрему групу небезпечних відходів становлять відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі (СОЗ). РПУВ визначає СОЗ як токсичні органічні сполуки, стійкі до розкладання, що негативно впливають на здоров'я людини та довкілля. До потенційних джерел таких відходів належать підприємства, де використовуються або зберігаються хімічні речовини з високою стабільністю і токсичністю, хімічні засоби захисту рослин, пестициди, гербіциди, лакофарбові

матеріали, промислові хімікати, трансформаторні мастила, конденсатори, а також відпрацьовані оливи та нафтопродукти, які можуть містити ПХД.

За результатами аналізу РПУВ, окремі дані щодо утворення небезпечних відходів, що містять стійкі органічні забруднювачі, на території Компаніївської селищної територіальної громади відсутні. Водночас станом на липень 2025 року в Україні загалом і в Кіровоградській області зокрема відсутні промислові потужності для оброблення відходів, що містять СОЗ.

З огляду на аграрний характер Компаніївської громади, потенційними джерелами таких відходів можуть бути місця зберігання непридатних або заборонених пестицидів, тара від засобів захисту рослин, окремі виробничі чи сільськогосподарські об'єкти. Однак у наданих документах громади та в РПУВ такі об'єкти для Компаніївської громади не ідентифіковані, а кількісні показники відсутні. У плановому періоді доцільно передбачити уточнення цього потоку шляхом інвентаризації потенційних місць утворення та зберігання небезпечних відходів, що можуть містити СОЗ, із подальшою передачею таких відходів лише суб'єктам господарювання, які мають право здійснювати відповідні операції з небезпечними відходами.

Відходи, що біологічно розкладаються з інших джерел

Закон України «Про управління відходами» визначає, що біовідходи — це відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному або аеробному розкладу, такі, як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень.

За даними РПУВ, станом на липень 2025 року відходи, що біологічно розкладаються, в області окремо не обліковуються. До основних джерел їх утворення належать об'єкти благоустрою, домогосподарства, заклади громадського харчування, установи та суб'єкти аграрного сектору. Біовідходи, що утворюються у межах населених пунктів, переважно видаляються разом із побутовими відходами без попереднього оброблення, компостування та окремого обліку їх обсягів.

Водночас РПУВ містить інформацію про наявність на території селища Компаніївка окремих потужностей для термічного знешкодження біологічних відходів тваринного походження. Зокрема, ТОВ «Марлен-КД» експлуатує дві установки типу УТ-1600 та УТ-300 загальною проєктною потужністю 1900 кг/добу, якими у 2022-2024 роках було оброблено 1471,115 т біовідходів. Також ФГ «Веста-Люкс» має установку УТ-50 потужністю не менше 25 кг/год, щодо якої в РПУВ наведені незначні обсяги оброблення біовідходів у 2022-2024 роках.

Суб'єкт	Місце розташування	Наявне обладнання	Проєктна потужність	Обсяг оброблення			За останні 3 роки, т
				2022 р., т	2023 р., т	2024 р., т	
ТОВ «Марлен-КД»	вул. Вишнева, 1 б, с-ще Компаніївка, Кропивницький район, Кіровоградська область	2 печі-крематорії / утилізатори УТ-1600 та УТ-300	1600 кг/добу та 300 кг/добу	474,758	461,069	535,288	1471,115
ФГ «Веста-Люкс»	вул. Паркова, 31к, с-ще Компаніївка, Кропивницький район, Кіровоградська область	установка УТ-50	не менше 25 кг/год	0,075	0,085	0,075	0,395

Джерело: Регіональний план управління відходами у Кіровоградській області. Дані наведено за інформацією РПУВ.

Таблиця 2. Наявні потужності для знешкодження біологічних відходів тваринного походження на території Компаніївської громади

Таким чином, у громаді наявні окремі спеціалізовані потужності для знешкодження біологічних відходів тваринного походження, однак система окремого збирання, обліку та оброблення інших біовідходів, зокрема зелених відходів, харчових відходів та органічної фракції побутових відходів, потребує подальшого формування. Для МПУВ це означає необхідність передбачити інвентаризацію джерел утворення біовідходів, запровадження їх окремого обліку та оцінку можливості організації компостування зелених і харчових відходів.

Осади стічних вод

За даними громади, осади стічних вод як окремий потік відходів у громаді не обліковуються; інформація про їх утворення, зберігання, оброблення або передачу спеціалізованим суб'єктам відсутня, що свідчить про відсутність сформованої системи окремого обліку цього виду відходів на місцевому рівні.

У РПУВ осади стічних вод розглядаються як окремий потік, основними джерелами утворення якого є каналізаційні очисні споруди ОКВП «Дніпро-Кіровоград» та КВКП «Водограй». До переліку основних об'єктів утворення осадів у РПУВ включено очисні споруди Кропивницького, Знам'янського, Олександрійського, Світловодського та Смолінського водопровідно-каналізаційних господарств. Компаніївська громада серед окремих утворювачів осадів стічних вод або власників мулових майданчиків у наведених таблицях РПУВ не зазначена.

Водночас документи громади підтверджують, що питання водопостачання та водовідведення є актуальним для Компаніївської громади. У Програмі удосконалення послуги водопостачання та водовідведення на 2024-2027 роки[6] зазначено, що система водовідведення селища є застарілою та потребує модернізації і постійного утримання. Одним із запланованих заходів є

[6] https://www.kompanievska-selrada.gov.ua/images/news/2024/01/programa_udoskonalennia.pdf

придбання спеціального асенізаційного автомобіля для СКП «Компаніївське» з метою забезпечення власних потреб підприємства та потреб жителів громади.

З огляду на відсутність підтверджених даних про утворення осадів стічних вод, у межах МПУВ доцільно передбачити первинний організаційний захід: уточнення наявності об'єктів, на яких можуть утворюватися осади, запровадження їх обліку у разі виникнення такого потоку, а також визначення порядку передачі або оброблення відповідно до вимог законодавства. Особливо це важливо у разі модернізації системи водовідведення або розвитку локальних очисних споруд у громаді.

Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився

Серед переліку відходів за матеріалами особливу категорію складають транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився.

Закон України «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» визначає засади діяльності, пов'язаної з обробленням транспортних засобів, знятих з обліку, на території України з метою забезпечення екологічної безпеки, охорони навколишнього природного середовища, життя та здоров'я громадян.

Джерелами утворення відходів транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, є населення, суб'єкти господарювання, інші організації і установи, які володіють транспортними засобами, які відпрацювали свій ресурс або вийшли з ладу та яких їх власник позбавляється.

Згідно з РПУВ, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, належать до групи 16 01 Національного переліку відходів: транспортні засоби різних видів, зняті з експлуатації, відходи від демонтажу таких транспортних засобів та відходи від їх обслуговування.

За даними РПУВ, на території Кіровоградської області налагоджена система управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився, відсутня. Водночас за період 2020-2024 років у зв'язку з вибраковкою транспортних засобів в області було знято з обліку 529 вантажних автомобілів, 148 автобусів, 1 квадроцикл, 106 мотоциклів і мопедів та 1856 легкових автомобілів. Станом на 01.01.2025 в області було зареєстровано 299 133 автотранспортні засоби, з них 232 642 легкові автомобілі, 40 738 вантажних, вантажопасажирських та інших спеціалізованих автомобілів, 4897 автобусів, 20 818 мотоциклів і мопедів.

У РПУВ зазначено, що за даними КВЕД 38.31 «Демонтаж/розбирання машин» в області працюють щонайменше 15 юридичних осіб і 12 фізичних осіб-підприємців, серед яких ТОВ «Ломагро», ТОВ «Укр-Утиль», ПП «Укрспецутиль», ТОВ «ЕКОВДМ». Крім того, згідно з Реєстром суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних

засобів, знятих з обліку, на території області зазначені ПП «Кіровоград-Авто», ПП «Олександрія-Авто», ПП «Світловодськ-Авто», ТОВ «Богдан-Авто Кіровоград», ТОВ «ЕКОВДМ», ФОП Петрова Юлія Володимирівна, ПП «Олександріяоптторг», ПП «Автошанс». Водночас РПУВ окремо зазначає, що інформація щодо їх фактичної діяльності відсутня.

За даними громади, відомості про кількість транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, місця їх накопичення, приймання або розбирання відсутні. Спеціалізована місцева інфраструктура для приймання чи оброблення таких транспортних засобів у громаді не зазначена. З огляду на це, у межах МПУВ доцільно передбачити інформаційні та організаційні заходи: інформування населення і суб'єктів господарювання про необхідність передачі таких транспортних засобів лише суб'єктам, внесеним до відповідного державного реєстру, недопущення самовільного розбирання транспортних засобів та потрапляння небезпечних компонентів у довкілля.

Основними ризиками для громади є ймовірне накопичення непридатних транспортних засобів на приватних територіях, у виробничих зонах або біля місць видалення відходів, а також неконтрольоване вилучення акумуляторів, мастил, фільтрів, шин, пластмасових і металевих компонентів. Такі операції можуть призводити до забруднення ґрунтів і вод, тому цей потік має розглядатися окремо від побутових відходів і передаватися виключно спеціалізованим суб'єктам господарювання.

Фінансування заходів з управління відходами

Фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Також можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян та їх об'єднань, кошти міжнародної технічної допомоги, інвесторів та інші джерела, не заборонені законодавством.

Регіональним планом для Компаніївської громади передбачено участь у формуванні інфраструктури Бобринецького кластера. Зокрема, у додатках до РПУВ на території Компаніївської селищної громади передбачено створення сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії для побутових відходів. Земельна ділянка, зазначена для такого об'єкта, має площу 2,5642 га та перебуває у комунальній власності. Реалізація заходу визначена за умови розроблення проєктно-кошторисної документації та виконання плану приведення об'єкта у відповідність до вимог законодавства.

Загальна потреба у фінансуванні заходів РПУВ по області становить 2 036,3 млн грн. Плановий розподіл джерел фінансування передбачає залучення коштів бюджетів територіальних громад, місцевих фондів охорони

навколишнього природного середовища, обласного бюджету, державного бюджету, коштів надавачів послуг та інших джерел, зокрема інвесторів, суб'єктів господарювання і міжнародної технічної допомоги. Для Компаніївської громади це означає, що реалізація запланованих інфраструктурних заходів потребуватиме комбінованої моделі фінансування та окремого уточнення вартості на стадії підготовки техніко-економічного обґрунтування і проєктно-кошторисної документації.

З урахуванням низького рівня охоплення населення послугою з управління побутовими відходами, відсутності контейнерних майданчиків, спеціалізованої техніки, сортувальних і перевантажувальних потужностей, фінансування МПУВ має бути спрямоване насамперед на створення базової інфраструктури: придбання контейнерів, облаштування контейнерних майданчиків, оновлення або придбання техніки, ліквідацію стихійних звалищ, впровадження роздільного збирання та підготовку проєктної документації для створення об'єктів, передбачених РПУВ.

Основні проблемні питання та ризики

- **Низьке охоплення населення послугою з управління побутовими відходами.**

Централізованим збиранням і перевезенням побутових відходів охоплено орієнтовно близько 20% населення, переважно в селищі Компаніївка.

- **Відсутність сталої системи збирання відходів у більшості сільських населених пунктів.**

Значна частина мешканців громади не має доступу до регулярної послуги, що підвищує ризики самовільного накопичення, спалювання або захоронення відходів.

- **Відсутність контейнерних майданчиків і недостатня матеріально-технічна база.**

За даними громади, контейнерні майданчики відсутні, а спеціалізована техніка для збирання та перевезення відходів у робочому стані не зазначена.

- **Не впроваджено роздільне збирання побутових відходів.**

У громаді відсутні стаціонарні пункти роздільного збирання, сортувальні потужності, станції перевантаження та об'єкти компостування.

- **Наявність стихійних звалищ.**

За останній рік у громаді виявлено 25 стихійних місць накопичення відходів, що створює ризики забруднення ґрунтів, водних ресурсів і погіршення санітарного стану територій.

- **Значна кількість місць видалення відходів.**

На території громади обліковується 17 місць видалення побутових відходів, які потребують інвентаризації, оцінки технічного стану, впорядкування та визначення подальшого статусу.

- **Відсутність системного обліку відходів.**

Первинний облік і звітність по відходах не ведуться, що ускладнює планування контейнерної мережі, маршрутів, тарифів, потреб у техніці та фінансуванні.

- **Неврегульованість окремих потоків відходів.**

Відсутнє окреме збирання небезпечних побутових відходів, електронних відходів, біовідходів, великогабаритних і ремонтних відходів; частково організовано лише збирання батарейок через мережу «Аврора».

- **Недостатній рівень фінансування сфери управління відходами.**

РПУВ передбачає створення сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії на території громади, однак реалізація таких заходів потребує додаткового фінансування, ПКД та залучення партнерських ресурсів.

- **Екологічні та санітарні ризики.**

Неповне охоплення послугою, стихійні звалища, відсутність роздільного збирання та належного контролю можуть призводити до забруднення земель, водних об'єктів, погіршення стану довкілля та умов проживання населення.

SWOT-аналіз поточного стану управління відходами

SWOT-аналіз, проведений у дослідженні, дозволяє чітко визначити сильні та слабкі сторони, а також можливості і загрози для системи управління відходами в громаді, що має важливе значення для стратегічного планування і прийняття рішень. Підсумком аналізу фінансово-економічного забезпечення є SWOT-аналіз системи управління відходами, який дозволить визначити потенціал на рівні громади щодо фінансового забезпечення виконання заходів, передбачених Розділом III «Планування системи управління відходами» та Заходами МПУВ.

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність базової послуги зі збирання та перевезення побутових відходів у с-щі Компаніївка	Низьке охоплення населення послугою з управління побутовими відходами, орієнтовно близько 20%
Наявність затвердженого тарифу на послугу для населення	Відсутність регулярного збирання відходів у більшості сільських населених пунктів громади
Наявність комунального оператора/відповідального суб'єкта у сфері благоустрою та збирання відходів	Відсутність контейнерних майданчиків та недостатня матеріально-технічна база
Наявність місць видалення відходів на території громади, що забезпечує базову можливість розміщення зібраних відходів	Відсутність спеціалізованої техніки у робочому стані для належного збирання та перевезення відходів

Визначені цілі громади щодо підвищення охоплення послугою до 75%	Не впроваджено роздільне збирання побутових відходів
РПУВ передбачає створення на території громади сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії	Відсутні стаціонарні пункти роздільного збирання, сортувальні потужності, станції перевантаження та об'єкти компостування
Наявна земельна ділянка комунальної власності для планування інфраструктурного об'єкта	Наявність 25 стихійних місць накопичення відходів
Частково організовано збирання батарейок через торговельну мережу «Аврора»	Відсутній системний первинний облік і звітність щодо відходів
	Значна кількість місць видалення відходів, що потребують інвентаризації, оцінки стану та впорядкування
	Неврегульованість окремих потоків: біовідходів, небезпечних побутових відходів, ВЕЕО, великогабаритних і ремонтних відходів
Можливості	**Загрози**
Поетапне розширення охоплення населення послугою зі збирання та перевезення побутових відходів	Подальше утворення стихійних звалищ у населених пунктах, не охоплених послугою
Створення контейнерної мережі та облаштування контейнерних майданчиків у населених пунктах громади	Забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод через неконтрольоване накопичення відходів
Придбання спеціалізованої техніки або залучення надавача послуг для регулярного вивезення відходів	Погіршення санітарного стану територій та умов проживання населення
Запровадження роздільного збирання ресурсоцінних компонентів, батарейок, ВЕЕО та небезпечних відходів у складі побутових	Потрапляння небезпечних компонентів до змішаних побутових відходів і місць видалення
Реалізація передбачених РПУВ інфраструктурних рішень: сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії	Вичерпання ресурсу наявних місць видалення відходів без належного плану їх закриття або рекультивації
Залучення коштів державного, обласного та місцевого бюджетів, фондів ОНПС, міжнародної технічної допомоги та інвесторів.	Недостатність місцевого фінансування для реалізації заходів МПУВ
Упорядкування місць видалення відходів, проведення інвентаризації та визначення їх подальшого статусу	Невиконання цільових показників МПУВ і РПУВ через брак фінансування, техніки та організаційної спроможності
Запровадження системного обліку відходів та моніторингу показників	Низька готовність населення до укладання договорів, оплати послуги та участі в роздільному збиранні
Розвиток компостування зелених і харчових відходів, особливо з урахуванням приватного сектору та аграрного характеру громади	Зростання витрат громади на ліквідацію стихійних звалищ і локальних забруднень

Таблиця 3. SWOT-аналіз системи управління відходами у Компаніївській громаді

Висновок

Поточний стан управління відходами у Компаніївській селищній територіальній громаді характеризується наявністю базової системи збирання та перевезення побутових відходів, яка функціонує переважно в адміністративному центрі громади. Водночас охоплення населення послугою залишається низьким, роздільне збирання не впроваджене, контейнерна інфраструктура та спеціалізована техніка є недостатніми, а системний облік відходів відсутній. Це зумовлює ризики утворення стихійних звалищ,

неконтрольованого накопичення відходів і потрапляння ресурсоцінних та небезпечних компонентів до змішаного потоку побутових відходів.

Ключовими пріоритетами МПУВ для громади мають стати поетапне розширення охоплення населення послугою до запланованого рівня, створення контейнерної мережі, придбання або залучення спеціалізованої техніки, впровадження роздільного збирання, ліквідація стихійних звалищ, упорядкування місць видалення відходів та запровадження первинного обліку. Окремої уваги потребують спеціальні потоки відходів, зокрема небезпечні побутові відходи, біовідходи, великогабаритні та ремонтні відходи, відходи електричного й електронного обладнання.

Оптимальною для Компаніївської громади є поетапна модель розвитку системи управління відходами, що поєднує локальне розширення послуги у населених пунктах громади з інтеграцією до регіональної інфраструктури, передбаченої РПУВ. Зокрема, створення на території громади сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії може стати основою для переходу від переважного видалення відходів до їх сортування, відновлення та зменшення обсягів захоронення.

РОЗДІЛ ІІІ. ПЛАНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В ГРОМАДІ

Цілі та цільові показники

З метою реалізації Місцевого плану управління відходами в Компаніївській громаді до 2034 року, визначено такі пріоритетні цілі:

виконання вимог, визначених Законом України «Про управління відходами»;

поетапна реалізація цілей, встановлених РПУВ;

визначення цілей і встановлення цільових показників місцевого плану та їх досягнення.

Виконання завдань та заходів місцевого плану відповідно до визначених цілей та принципів управління відходами має забезпечити впровадження ефективної системи управління відходами.

Досягнення поставлених цілей планується забезпечити шляхом:

розроблення місцевого плану управління відходами та планів управління відходами підприємств, установ та організацій;

підвищення рівня обізнаності населення та суб'єктів підприємницької діяльності про управління відходами;

сприяння впровадженню найкращих доступних технологій у сфері управління відходами на місцевому рівні;

стимулювання заходів, спрямованих на запобігання утворенню відходів, їх мінімізацію, повторне використання та рециклінг відповідно до п'ятирівневої ієрархії управління відходами;

фінансування заходів із будівництва та модернізації інфраструктури оброблення відходів за рахунок коштів державного, обласного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством;

впровадження кластерного підходу до створення інфраструктури оброблення відходів;

здійснення моніторингу та регулярного оцінювання ефективності реалізації місцевого плану.

Для забезпечення досягнення поставлених цілей розроблено перелік заходів МПУВ, який містить заходи, відповідальних виконавців, індикатори виконання, строки виконання та джерела фінансування (додаток 2).

У додатках 1 та 2 до МПУВ наведені цілі та цільові показники виконання Місцевого плану управління відходами Компаніївської селищної територіальної громади до 2034 року, а також Перелік заходів виконання МПУВ.

Управління потоками відходів

Відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС про відходи управління відходами включає збирання, перевезення, оброблення (включаючи відновлення та видалення), нагляд за цими операціями, подальший контроль за об'єктами видалення відходів після їх закриття.

Важливою передумовою забезпечення екологічної безпеки на території Компаніївської громади є створення ефективної системи управління потоками відходів. Це зумовлено як зростанням обсягів утворення та накопичення побутових відходів, так і змінами в їх морфологічному складі, структурними змінами у системі місцевого управління, а також оновленням законодавчої бази у сфері управління відходами в Україні.

Щороку спостерігається зростання кількості побутових відходів, що не піддаються швидкому біологічному розкладу та потребують значних площ для захоронення. Водночас збільшується кількість перевантажених звалищ і несанкціонованих місць видалення відходів, які не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Основні напрями формування сучасної системи управління побутовими відходами в громаді є:

формування кластерної системи управління відходами, впровадження практики відокремлення легкорозкладної органічної фракції та небезпечних компонентів, організація пунктів роздільного збирання побутових відходів;

облаштування сміттєсортувальних ліній та станцій перевантаження відходів, систем вилучення і знешкодження фільтрату, впровадження технологій компостування та отримання біогазу;

розвиток логістичної інфраструктури для ефективного збирання окремих видів відходів, зокрема пластику, скла, небезпечних та великогабаритних відходів;

інформаційно-просвітницька робота з населенням, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів, проведення інформаційних кампаній через засоби масової інформації, соціальні мережі та інші канали комунікації.

На етапі розроблення МПУВ детальні техніко-економічні розрахунки щодо будівництва або використання сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії не здійснювалися, оскільки для їх підготовки необхідне додаткове опрацювання вихідних даних. Зокрема, має бути уточнено фактичний морфологічний склад побутових відходів, повний обсяг відходів від усіх надавачів послуг, рівень охоплення населення роздільним збиранням, можливі земельні або міжмуніципальні інфраструктурні рішення, капітальні та операційні витрати, логістичні маршрути, тарифні наслідки, а також потенційні доходи від реалізації ресурсоцінних компонентів.

Питання створення в громаді локальної перевантажувальної та сортувальної інфраструктури має розглядатися не ізольовано, а в межах кластерної моделі управління відходами, визначеної РПУВ у Кіровоградській області, та можливих форматів міжмуніципального співробітництва. До прийняття інвестиційного рішення доцільним є проведення окремого техніко-економічного обґрунтування, яке дозволить оцінити декілька сценаріїв: розвиток локальних пунктів роздільного збирання, передача ресурсоцінних компонентів на діючі сортувальні потужності, використання кластерної сміттєсортувальної інфраструктури або створення окремої локальної лінії за наявності відповідних умов.

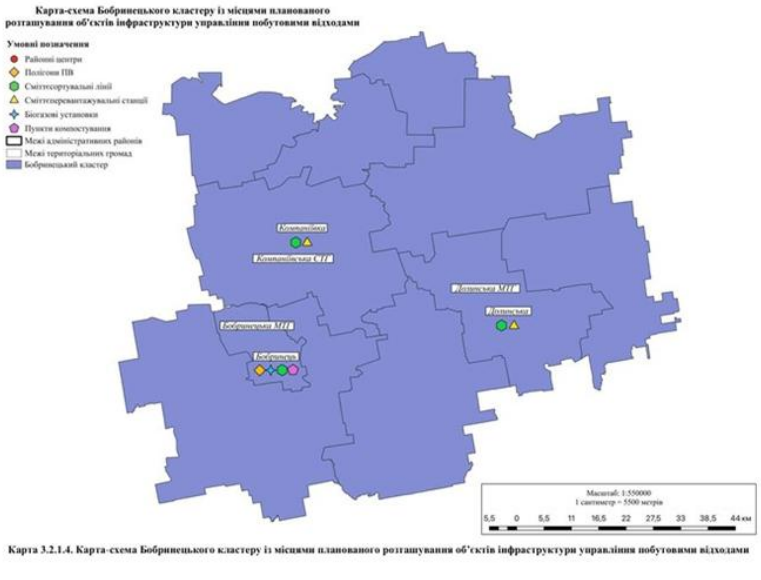
Управління побутовими відходами

У 2023 році вступив у дію Закон України «Про управління відходами», що змінив вимоги до системи управління відходами, він врегульовує питання дозвільної системи, визначає напрями та дії, з метою мінімізації захоронення відходів та збільшення об'ємів рециклінгу, повторного використання утворюваних відходів.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами», що набрав чинності у липні 2023 року, з 01 січня 2030 року забороняється експлуатація полігонів без належного технічного оснащення. Полігони мають бути обладнані системами захисту ґрунтових вод, системами вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, системами контролю за викидами і забрудненням ґрунтів і підземних вод, а також системами моніторингу стану довкілля.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами Функціонування системи управління відходами області здійснюється шляхом формування кластерів. Кластер управління відходами (далі — кластер) — локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів.

Компаніївська громада відповідно до Регіонального плану управління відходами у Кіровоградській області до 2034 року входить до **Кластеру № 3 Бобринецького**, до складу якого входять також: Аджамська сільська, Бобринецька міська, Гурівська сільська, Первозванівська сільська, Соколівська сільська, Устинівська селищна, Кетрисанівська сільська, Долинська міська та Кам'янецька селищна громади.

Карта 3.2.1.4. Карта-схема Бобринецького кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

271

Рис. 7. Місця планованого розташування об'єктів оброблення побутових відходів згідно РПУВ

Ключовим об'єктом кластера визначено регіональний полігон для відходів, що не є небезпечними, у Бобринецькій міській територіальній громаді. Об'єкт передбачений для побутових відходів та відходів, що біологічно розкладаються. Орієнтовна площа полігону становить 18,0 га, з яких 12,0 га припадає на територію діючого звалища. Його створення передбачено за умови

розроблення проєктно-кошторисної документації та виконання плану приведення у відповідність до вимог законодавства.

Для Бобринецької міської територіальної громади РПУВ також передбачає розвиток додаткових об'єктів інфраструктури: сміттєсортувальної лінії, пункту компостування та біогазової установки. Такі об'єкти мають забезпечити не лише видалення залишкових відходів, а й сортування, оброблення біовідходів та зменшення обсягів захоронення.

Для Компаніївської селищної територіальної громади у межах Бобринецького кластера передбачено створення сміттєперевантажувальної станції та сміттєсортувальної лінії. Об'єкт запланований на земельній ділянці комунальної власності площею 2,5642 га та призначений для побутових відходів. Він має обслуговувати Компаніївську, Аджамську, Первозванівську та Соколівську громади. Реалізація передбачена за умови розроблення ПКД і приведення планувальних рішень у відповідність до вимог законодавства.

Для Компаніївської громади це означає, що місцева система управління відходами має плануватися у зв'язку з кластерною моделлю РПУВ. На рівні громади необхідно забезпечити організоване збирання, роздільне збирання, перевезення та первинне накопичення відходів, а подальше сортування, перевантаження і передача залишкових відходів мають бути інтегровані до інфраструктури Бобринецького кластера.

Поряд з цим, під час здійснення заходів з розбудови інфраструктури оброблення відходів, слід дотримуватись вимог:

Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема статті 55, згідно якої здійснення операцій з оброблення відходів дозволяється лише за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів на визначених місцевими радами територіях з додержанням санітарних та екологічних норм;

Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» щодо управління відходами тваринного походження;

ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова території», зокрема щодо санітарного очищення (пункт 11.2);

ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування»;

ГБН В.2.2-35077234-001:2011 «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування»;

Порядку проведення моніторингу об'єкта оброблення відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.11.2023 № 1166;

Правил щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів, затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 24.11.2021 № 382, зареєстрованих в Мін'юсті 14.01.2022 за № 34/37370, щодо правил зберігання гною в уразливих до (накопичення) нітратів зонах (розділ VI);

Правил технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених (наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263);

Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130, зареєстрованої в Мін'юсті 02.02.2024 за № 168/41513.

Враховуючи вищенаведене, та відповідно до рекомендацій РПУВ, Компаніївській громаді необхідно розширювати діяльність з роздільного збирання побутових відходів, а також розглянути можливість залучення інвестицій з облаштування та будівництва об'єктів інфраструктури, які спрямовані на роздільне збирання та вилучення ресурсоцінної сировини, що відповідно забезпечить в подальшому мінімізацію перевезення залишків невідсортованих відходів на захоронення.

Роздільно зібрані побутові відходи підлягають більш ретельному подальшому сортуванню, яке має здійснюватись на сміттєсортувальних підприємствах (сортувальних лініях) шляхом розподілу окремих компонентів на основі їхніх фізико-хімічних властивостей за рахунок застосування до відходів різних технологій – вилучення за допомогою змінного електромагнітного поля, пневматичних систем, циліндричних, барабанних грохотів, електростатичної сепарації, ручного відокремлення, оптичних сканерів тощо. Найчастіше на сортувальних лініях відбирають такі ресурсоцінні фракції, як ПЕТ-пляшки, інші види полімерів (окремо за видами), папір, метали (зокрема бляшані та алюмінієві банки), скло, деревина тощо.

Зазвичай сміттєсортувальні лінії відрізняються більшою простотою та меншими часовими та фінансовими витратами на їхнє встановлення та введення в експлуатацію. Існують також мобільні сміттєсортувальні комплекси (наприклад, на базі вантажних причепів).

Визначення морфологічного складу побутових відходів є важливим етапом при створенні ефективної системи управління відходами в громаді.

Методичними рекомендаціями з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 03.05.2024 року № 409), рекомендовано визначати

морфологічний склад побутових відходів за такою класифікацією: папір та картон; скло; пластик (пластмаси та інші полімери); деревина; текстиль; метали (чорні та кольорові); комбінована упаковка (упаковка, яка може містити в собі різні поєднання, наприклад картон та метали); біовідходи (відходи харчових продуктів, овочі, фрукти, відходи садівництва, відходи від зелених насаджень тощо); відходи електричного та електронного обладнання (телефони, комп'ютери, телевізори, холодильники, праски, радіопристрої тощо); відходи батарей та акумуляторів (пальчикові, автомобільні, тощо); небезпечні відходи (тара від розчинників, фарб, ртутні лампи, прострочені ліки, отрута, хімікати, гербіциди та пестициди, засоби гігієни, памперси, тощо); великогабаритні побутові відходи (меблі, матраци, тощо); ремонтні побутові відходи (цегла, штукатурка, шпалери, тощо); залишок побутових відходів (кістки, шкіра, гума (шини, гумові рукавички тощо), каміння, вуличний змет тощо).

За морфологією відходів можна визначити, яку кількість контейнерів необхідно встановити в територіальній громаді, яких відходів утворюється найбільше, і запланувати подальше управління цими відходами.

На співвідношення компонентів побутових відходів у населених пунктах впливають: джерело утворення, рівень благоустрою (для житлової забудови), сезон року, кліматичні умови. Саме тому, морфологічний склад побутових відходів досить різноманітний та мінливий як в часі (порі року) так і територіально.

Морфологічний склад та фізико-хімічні властивості побутових відходів забезпечують основну інформацію, необхідну для планування й оптимізації системи управління, екологічної оцінки управління відходами. Об'єктивні дані щодо об'ємів генерування та морфологічного складу ПВ є критично необхідними для розроблення місцевого плану управління відходами, поінформованості громадян, суб'єктів господарювання й органів управління.

Морфологічний склад побутових відходів визначається з метою впровадження у населених пунктах сучасних ефективних технологій управління побутовими відходами, довгострокового прогнозування обсягів утворення вторинної сировини, що є у складі побутових відходів. Точна інформація про склад побутових відходів в населених пунктах Компаніївської громади та кількісні показники управління побутовими відходами на 2026 рік відсутня.

За інформацією наведеною у Національному плані управління відходами до 2033 року, усереднений морфологічний склад відходів є наступним:

відходи харчових продуктів становлять - 20,3 %,

паперу та картону – 6,4 %;

полімерів – 11,5 %;

скла – 19,3 %;

чорних та кольорових металів – 1,9 %;

текстилю – 3,8 %;

дерева – 1,2 %;

небезпечні відходи – 0,7 %;

кістки, шкіра, гума – 3,6 %;

залишок після вилучення компонентів – 31,3 %.

Орієнтовна річна норма утворення побутових відходів (в середньому по населеному пункту з урахуванням організацій та установ, а також маятникової міграції) складає 300–350 кг/мешканця або 1,8 м³/мешканця.

Пункт роздільного збирання побутових відходів

Статтею 35 Закону України «Про управління відходами» визначено, що органи місцевого самоврядування можуть створювати пункти роздільного збирання побутових відходів. Кількість, розташування, а також спосіб організації діяльності пунктів роздільного збирання побутових відходів та джерела фінансування витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів у межах територіальної громади визначаються місцевим планом управління відходами. Збирання окремих видів відходів може здійснюватися мобільними пунктами збирання (оснащеними транспортними засобами).

У пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється роздільне збирання відходів текстилю, деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, небезпечних відходів у складі побутових відходів, відходів паперу, картону, металу, пластику, скла, електронного та електричного обладнання, батарей та акумуляторів, інших видів відходів.

Зібрані відходи, що придатні до повторного використання, можуть передаватися у пункти збирання побутових відходів для підготовки до повторного використання. Кількість, характеристики, а також необхідні інвестиційні витрати на створення таких пунктів будуть визначатися органами місцевого самоврядування на етапі реалізації місцевого плану.

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;

2) плати, що вноситься утворювачем відходів;

3) коштів місцевого бюджету;

4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;

5) інших незаборонених законом джерел.

РПУВ **рекомендує встановити пункти роздільного збирання побутових відходів у кожній територіальній громаді**.

Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторинної сировини повинна становити 15–30 м². Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторинної сировини, доцільно врахувати 3 м² на 1000 осіб населення, але не менше ніж 15 м² на одну ділянку пункту приймання вторинної сировини.

Пункт компостування

Органічна речовина (відходи харчових продуктів, біовідходи), отримана після сортування змішаних побутових відходів на барабанному сепараторі (далі – органічна речовина), стрічковим конвеєром має подаватися до бункера накопичувача, звідки вона надходить на компостування або анаеробне оброблення. Найбільшу частку утворюваних відходів складають біовідходи.

Відповідно до Правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, затверджених наказом Міністерством розвитку громад та територій України від 27.07.2023 №489, до біовідходів відносять: змішані органічні відходи; скошена трава, листя, сіно, солома; рослинні відходи, квіти; деревна кора, деревина, обрізки дерев і кущів, відходи від оброблення деревини (тирса, стружка тощо), які не були оброблені хімічними речовинами; крупи, фрукти та фруктові соки, овочі, варення; листя чаю, гуща та зерна кави, харчові спеції; прострочені продукти харчування (продукти рослинного походження); відходи харчових продуктів (окремо зібрані біовідходи); корм для тварин; насіння, відходи від олійних культур (осад від миття, очищення, лущення, центрифугування тощо), ячменю, хмелю, які не були оброблені біологічними або хімічними реагентами; ціле та подрібнене зерно; підводні рослини, водорості; паперова та картонна упаковки для продуктів харчування та кормів для тварин.

Технологічний процес компостування органічних відходів: відходи харчових продуктів, що надходять на станцію компостування, як правило, містять сторонні домішки (пластик, метал, скло), тому на початковому етапі проходять доочищення працівниками відділення компостування.

Сільське господарство є однією з ключових складових економіки громади. Власникам та утворювачам відходів від сільського господарства доцільно розробити плани управління, що передбачатимуть інвентаризацію місць їх накопичення з метою виявлення об'єктів, які потребують рекультивації.

Відходи рослинництва – солома, стебла, листя, лушпиння, жом – зазвичай управляються традиційними методами, які передбачають їх повторне використання. Наприклад, солома (за винятком ріпакової та соєвої) використовується в тваринництві та як органічне добриво. Аналогічне застосування мають стебла кукурудзи, залишки зернових культур тощо. Частина таких відходів, що не використовується в аграрному виробництві, слугує сировиною для виробництва енергії (біомаса). Більшість відходів тваринництва належить до небезпечних і може бути використана як вторинний ресурс – матеріальний або енергетичний. Зокрема, гній після біологічного знезараження або біотермічної обробки застосовується як добриво.

Для утворювачів відходів статтею 31 Закону України «Про управління відходами» визначено право самостійно, шляхом компостування, обробляти біовідходи на присадибних, дачних і садових ділянках згідно з Правилами. Відповідно до вимог Правил, утворювачі біовідходів зобов'язані самостійно здійснювати їх компостування на присадибних, дачних або садових ділянках з метою отримання компосту для власного використання, або передавати такі відходи на відповідні станції (пункти) компостування.

Завдяки впровадженню пунктів компостування обсяги побутових відходів, що підлягають захороненню, можуть бути зменшені до 40%. Це сприятиме продовженню строку експлуатації полігонів для відходів, що не є небезпечними, зниженню утворення парникових газів та запобіганню виникненню пожеж.

У разі прийняття громадою рішення щодо облаштування об'єкта централізованого компостування біовідходів, орієнтовна вартість створення такого об'єкта становитиме близько 13 млн. грн (без урахування облаштування накриття/даху компостувального пункту).

Використання біогазових технологій для оброблення біовідходів може бути економічно та технічно обґрунтованим лише за наявності стабільного потоку окремо зібраних органічних відходів, достатньої потужності об'єкта, сталої логістичної моделі, придатної земельної ділянки, можливості підключення до енергетичної інфраструктури або використання виробленої енергії, а також визначеного способу подальшого використання чи оброблення дигестату.

Для малих або окремих населених пунктів, де відсутні значні стабільні обсяги окремо зібраних біовідходів, створення самостійної біогазової установки зазвичай потребує додаткового техніко-економічного обґрунтування та може бути менш доцільним порівняно з домашнім компостуванням, локальним компостуванням зелених відходів або передачею біовідходів на міжмуніципальні чи регіональні об'єкти оброблення.

У Компаніївській громаді на момент розроблення МПУВ відсутня сформована система окремого збирання біовідходів та відсутні підтверджені обсяги органічної фракції, достатні для прийняття рішення про створення

локальної біогазової установки. У зв'язку з цим біогазові технології розглядаються як перспективний напрям, що може бути реалізований лише після проведення окремого техніко-економічного обґрунтування, уточнення обсягів біовідходів та визначення формату участі громади у кластерній або міжмуніципальній інфраструктурі.

Для забезпечення свідомого та ефективного роздільного збирання побутових відходів проводяться інформаційно-комунікаційні заходи, спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо видів відходів, придатних для роздільного збирання, а також необхідності дотримання екологічних та санітарно-епідеміологічних вимог.

Основні етапи інформаційно-комунікаційної кампанії

Мета таких заходів – підтримання інтересу до теми та нагадування про важливість дотримання правил сортування. Зміст інформаційно-комунікаційних заходів включає:

розробку та втілення креативних інформаційних матеріалів, зокрема: друкованої, аудіо- та відеопродукції (листівки, постери, соціальні відеоролики, подкасти тощо);

методичних матеріалів з екологічного та гігієнічного виховання; спеціалізованої літератури, включно з матеріалами для дітей;

виготовлення та розповсюдження друкованої продукції: листівок, брошур, буклетів, методичних посібників; методичну підготовку фахівців, які здійснюють просвітницьку роботу серед населення;

розміщення інформаційних матеріалів у публічних місцях: у громадському транспорті, на тарі та упаковці, в зовнішній і транзитній рекламі;

проведення роз'яснювальної роботи через медіа (ТБ, радіо, соціальні мережі, онлайн-платформи);

за місцем проживання – у форматі зустрічей, презентацій, воркшопів;

організацію та проведення заходів у закладах освіти різного рівня: загальної середньої, дошкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти, а також для громадських організацій і широкої громадськості.

Прикладами таких заходів є тематичні уроки, тренінги, акції зі збору ресурсоцінних відходів, екскурсії на об'єкти оброблення відходів, екологічні фестивалі та інформаційні кампанії. Ці заходи спрямовані на формування екологічно свідомої поведінки населення та забезпечення ефективного функціонування системи роздільного збирання побутових відходів.

Управління відходами упаковки

Відходи упаковки – це упаковка або пакувальні матеріали, що перетворюються на відходи після використання, за винятком відходів, утворених у процесі виробництва упаковки. До відходів упаковки належать паперова та картонна, скляна, пластмасова, дерев'яна, металева та текстильна упаковка.

Станом на 2026 рік в Україні облік утворення, рециклінгу або іншого відновлення відходів упаковки на національному рівні **не здійснюється**. Такий облік буде запроваджено у зв'язку з прийняттям Закону України «Про паковання та відходи паковання».

Управління упаковкою та відходами упаковки є частиною системи управління побутовими відходами та, у більшості випадків, здійснюється шляхом захоронення на полігонах і звалищах.

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року, середній показник утворення відходів упаковки в Україні становить близько 75–80 кг на особу на рік і має тенденцію до зростання.

У країнах ЄС управління упаковкою регулюється низкою актів, зокрема:

Директива 94/62/ЄС щодо упаковки та відходів упаковки;

Директива (ЄС) 2018/852, що вносить зміни до попередньої директиви в контексті переходу до економіки замкненого циклу та

Регламент (ЄС) 2025/40 про паковання та відходи паковання.

Статтею 10 Закону України «Про управління відходами» передбачено впровадження розширеної відповідальності виробника (далі – РВВ).

Приймання та/або збирання на всій території України відходів, що утворилися внаслідок використання продукції, а також подальше управління цими відходами та фінансову відповідальність за таку діяльність, впроваджується після встановлення законом розширеної відповідальності виробника щодо відходів, які утворилися внаслідок споживання/використання певної продукції.

Механізм РВВ передбачає покриття виробникам/імпортерами продукції в упаковці витрат на:

роздільне збирання та управління відходами упаковки;

фінансування за рахунок внесків виробників продукції організацій РВВ;

інформаційні просвітницькі заходи серед населення громади.

Станом на 2026 рік в Комітеті Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування відбуваються напрацювання консолідованої версії проєкту закону «Про паковання та відходи паковання».

З 2023 року в Україні діє Закон України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України», який передбачає заборону використання у сфері роздрібної торгівлі, громадського харчування та надання послуг надтонких і тонких пластикових пакетів, включаючи пакування для льоду, сипучих продуктів, м'яса та риби; поступовий перехід до використання біорозкладних пакетів як альтернативи.

Контроль за дотриманням законодавства щодо обігу пластикових пакетів у закладах торгівлі, громадського харчування та у сфері послуг здійснюють Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, її територіальні органи на місцях. Ці заходи є важливими елементами впровадження принципів сталого управління ресурсами та розвитку циркулярної економіки в Україні.

З метою мінімізації навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами, пропонується запровадження роздільного збору ресурсоцінних відходів, у тому числі відходів упаковки, шляхом встановлення контейнерів у кожному населеному пункті громади.

Для кожної громади, у залежності від об'єму утворення відходів розроблено технологічну схему роздільного збору побутових відходів, відповідно до Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року № 1130, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 02 лютого 2024 року за № 168/41513.

Інформаційне забезпечення

З метою просування принципів запобігання утворенню відходів, відповідального споживання, повторного використання, роздільного збирання, оброблення відходів упаковки, органи місцевого самоврядування спільно з ОРВВ (організаціями розширеної відповідальності виробника, у разі створення системи РВВ відходів з упаковки), необхідно на постійній основі здійснювати:

роз'яснення положень чинного законодавства у сфері управління відходами упаковки;

надання доступної інформації для мешканців громад;

організацію й проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, спрямованих на формування свідомого ставлення до роздільного збирання упаковки та залучення населення до таких практик;

створення сприятливих умов для розвитку інфраструктури роздільного збирання відходів упаковки.

Управління відходами електричного та електронного обладнання

Особливості збирання відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) у складі побутових відходів визначені у розділі ІІІ Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23.10.2024 року №1172.

ВЕЕО у складі побутових відходів підлягають обов'язковому окремому збиранню. Для цього рекомендовано використовувати такі механізми: контейнерну систему, стаціонарні та мобільні пункти роздільного збирання побутових відходів (зокрема у вигляді оснащених транспортних засобів), збирання за індивідуальним запитом споживача.

Найбільш інноваційним підходом до збирання та перевезення ВЕЕО є запровадження мобільних пунктів збирання, що працюють за встановленими графіками та маршрутами.

Великогабаритні ВЕЕО (наприклад, холодильники, електроплити, пральні машини) та дрібні ВЕЕО з максимальними розмірами до 50×50×50 см рекомендується збирати окремо. З метою визначення можливості повторного використання окремих компонентів, доцільно також здійснювати роздільного збирання ВЕЕО за групами, зокрема:

побутові електронні та електричні прилади; телекомунікаційна апаратура та апаратура для оброблення інформації;

освітлювальні прилади та системи; електронні та електричні інструменти;

іграшки, спортивне приладдя та інші вироби з електронними компонентами.

Пункти роздільного збирання ВЕЕО рекомендується розміщувати з розрахунку 1 пункт на 20 тис. жителів, у зручних для громадян локаціях.

Прийом ВЕЕО від населення може здійснюватися: за масою; за одиницею кожного виду відходів. У пунктах збирання відходи слід сортувати за видами та передавати на оброблення. За необхідності рекомендується використовувати пакувальні матеріали та ящики.

Ліцензування діяльності щодо управління ВЕЕО в Україні не передбачено. Водночас, значна частина електронних відходів відноситься до небезпечних відходів (наприклад, люмінесцентні лампи, відпрацьовані хімікати, джерела струму), тому для управління ними суб'єктам господарювання необхідно мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Станом на 2026 рік Мінекономіки розроблено проєкт закону України «Про управління відходами електричного та електронного обладнання», який

проходить процедуру узгодження в центральних органах виконавчої влади відповідно до регламентних вимог, з урахуванням вимог Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання».

З метою зменшення негативного впливу на довкілля, спричиненого накопиченням та неналежним управлінням ВЕЕО, у регіоні необхідно впроваджувати комплексну систему їх окремого збирання, перевезення, зберігання та оброблення. Особливу увагу слід приділити великогабаритному обладнанню та пристроям, що містять небезпечні компоненти (ртутні лампи, батареї, конденсатори тощо), які можуть стати джерелом забруднення ґрунтів, води й повітря у разі потрапляння на полігони.

Для мінімізації навантаження на довкілля передбачається розвиток мережі стаціонарних і мобільних пунктів збору ВЕЕО, організація інформаційних кампаній щодо відповідального управління такими відходами, а також стимулювання повторного використання окремих пристроїв або їх компонентів.

Особливе значення має інтеграція принципу розширеної відповідальності виробника (РВВ) у систему управління ВЕЕО, що дозволить перерозподілити фінансове та організаційне навантаження на виробників і імпортерів електроніки.

В Україні середній показник утворення ВЕЕО становить близько 0,7 кг на одну особу на рік, що суттєво нижче за аналогічні показники в країнах Європейського Союзу. Така різниця зумовлена як рівнем споживання, так і недостатнім обліком та системою збору таких відходів. Водночас, з огляду на зростання кількості побутової електроніки, очікується збільшення обсягів утворення ВЕЕО у найближчі роки, що вимагає ефективних управлінських рішень.

РПУВ пропонується в Компаніївській громаді облаштувати 1 пункт роздільного збирання відходів, у тому числі для відходів ВЕЕО.

Інформаційне забезпечення

Необхідним завданням на нинішньому етапі реалізації політики з управління відходами ВЕЕО є посилення інформування населення про небезпеку, яку становить неправильне поводження з пристроями щоденного вжитку після завершення терміну їх експлуатації. Особливу увагу слід приділяти підвищенню обізнаності громадян щодо складу ВЕЕО, їх потенційної шкоди для довкілля та здоров'я людини у разі потрапляння на полігони для відходів, що не є небезпечними.

Крім того, важливо впровадити постійну інформаційно-просвітницьку кампанію з роз'ясненням правил управління небезпечними відходами, зокрема

щодо їхнього роздільного збирання, маркування, умов зберігання до моменту передачі в пункти і в подальшому — на оброблення.

Управління відходами батарей і акумуляторів

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами Особливості збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів визначені у розділі III Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23.10.2024 року №1172.

Відповідно до вимог Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 р. №835, небезпечні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів, а також повинні відокремлюватися на етапі збирання чи роздільного збирання і передаватися споживачами та виконавцями послуг з управління побутовими відходами спеціалізованим підприємствам, що одержали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

РПУВ пропонується в Компаніївській громаді облаштувати 1 пункт роздільного збирання відходів, у тому числі для відходів батарей і акумуляторів.

Інформаційне забезпечення

Налагодження ефективної системи управління відходами батарей і акумуляторів потребує не лише розбудови інфраструктури збору, а й комплексного інформаційного супроводу для забезпечення залучення населення, бізнесу та органів місцевого самоврядування до процесу.

Основним напрямом інформаційного забезпечення є підвищення обізнаності населення щодо шкідливого впливу батарей та акумуляторів на довкілля, важливості їх окремого збирання та оброблення.

З цією метою доцільно проводити інформаційні кампанії з використанням місцевих ЗМІ, соціальних мереж, друкованих матеріалів, інформаційних стендів у громадських місцях (школах, ЦНАПах, магазинах тощо). Публічна доступність інформації про розташування стаціонарних і мобільних пунктів збору батарей і акумуляторів.

Важливим інструментом є включення теми управління небезпечними побутовими відходами до навчальних програм шкіл, позашкільної освіти, проведення відкритих уроків, акцій зі збору батарейок.

Залучення бізнесу та громадських організацій, сприяння розвитку партнерств із ритейлом, логістичними компаніями, операторами збору для спільного проведення інформаційних кампаній і розміщення контейнерів.

Інформування громадськості про обсяги зібраних батарей, шляхи подальшого управління ними та результати. Для підвищення впізнаваності небезпечних відходів і полегшення ідентифікації, на контейнерах для збору небезпечних відходів доцільно розміщувати візуальну інформацію з переліком типових товарів (виробів, пристроїв, приладів), що містять небезпечні речовини, а також відповідні маркування (знаки небезпеки), які зазвичай наносяться на ці товари або їхню упаковку. Такий підхід сприятиме правильному роздільному збиранню відходів населенням і зменшенню ризиків для довкілля та здоров'я людей.

Закриття несанкціонованих сміттєзвалищ та звалищ, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам

Несанкціоновані сміттєзвалища становлять одну з найгостріших екологічних проблем, оскільки негативно впливають на всі компоненти довкілля — атмосферне повітря, водні ресурси, ґрунти, біорізноманіття.

Розміщені безпосередньо на ґрунті, вони виводять із сільськогосподарського обігу значні площі земель, забруднюючи їх небезпечними речовинами. Займання відходів призводить до викиду в атмосферу забруднюючих речовин. Атмосферні опади сприяють вимиванню важких металів та інших забруднювачів у ґрунт і поверхневі води. При тривалому функціонуванні сміттєзвалищ утворюється біогаз, основними складовими якого є метан (вибухонебезпечний) та вуглекислий газ. Крім того, несанкціоновані сміттєзвалища стають осередками розмноження гризунів та комах – переносників інфекційних хвороб.

Найбільш небезпечними є сміттєзвалища, розташовані у водоохоронних зонах, заплавах річок, знижених ділянках рельєфу, поблизу свердловин питного водопостачання, а також землях природоохоронного призначення та землях сільськогосподарського та, зазвичай, несанкціоновані сміттєзвалища мають типовий склад, представлений: побутовими відходами, відходами автотранспорту, залишками будівельних матеріалів. Їхнє неконтрольоване накопичення зумовлене відсутністю належної системи управління відходами, свідомості населення та інфраструктури для управління відходами.

Згідно зі статтею 25 Закону України «Про управління відходами», облік несанкціонованих сміттєзвалищ та безхазяйних відходів, а також заходи з їх ліквідації відносяться до повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій.

Стаття 26 цього ж Закону та стаття 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» покладають обов'язок ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів на органи місцевого самоврядування.

На виконання вимог Закону України «Про управління відходами», Мінекономіки розроблено постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений», яку було прийнято Урядом 01 липня 2026 року за № 903.

Згідно зі статтею 46 Закону України «Про охорону земель», підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне перевезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і захоронення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати загрозу довкіллю та здоров'ю людей.

Національним планом управління відходами до 2033 року на 2026 рік передбачено розробку Мінекономіки проєкту акта про затвердження порядку проведення інвентаризації об'єктів з оброблення відходів, а також методики проведення оцінки ризику для довкілля від об'єктів з оброблення відходів.

Місця видалення відходів, які за результатами такого планувального аналізу не розглядаються як тимчасово придатні для подальшого використання, передбачається поетапне закриття та рекультивація з урахуванням створення альтернативних можливостей для управління побутовими відходами. При цьому враховується, що заходи із закриття та рекультивації потребують значних фінансових ресурсів і мають реалізовуватися поступово.

З метою зменшення негативного впливу несанкціонованих сміттєзвалищ розглядається доцільність реалізації комплексу заходів, зокрема:

організація вивезення відходів із несанкціонованих сміттєзвалищ на полігони для відходів, що не є небезпечними, за наявності відповідних можливостей;

запобігання виникненню несанкціонованих сміттєзвалищ як на старих, так і на нових місцях;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо впливу побутових відходів на стан навколишнього природного середовища.

Якщо регіональним планом управління відходами передбачено продовження строку експлуатації місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам цього Закону, суб'єкт господарювання, що здійснює управління таким місцем розміщення відходів, повинен разом з документами на отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів подати план та техніко-економічне обґрунтування приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства.

Вимоги до плану приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства, затвердженим наказом Міндовкілля від 29 квітня 2024 року № 455, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 червня 2024 р. за № 911/42256.

Також, установлено, що з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення ґрунтів і підземних вод, забороняється. Ці вимоги не застосовуються, якщо суб'єкт господарювання, що здійснює управління місцем розміщення відходів, виконує план приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства у відповідності згідно з графіком, визначеним умовами дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів.

Управління відходами будівництва та знесення

Управління відходами будівництва та знесення, що утворюються в домогосподарствах в населених пунктах Компаніївської громади, так і інших громадах Кіровоградської області, здійснюється двома способами:

1) за графіком;

2) на замовлення утворювача.

Інфраструктура з оброблення таких відходів в області недостатня. Усі офіційно зібрані відходи, як правило, вивозяться на полігони/звалища побутових відходів. При цьому слід зазначити, що окремий облік зазначених категорій відходів в громаді не ведеться.

Управління медичними відходами та відходами ветеринарної практики

Управління медичними відходами в Компаніївській громаді здійснюється на загальних засадах управління такими видами відходів.

Закладами охорони здоров'я громади здійснюється сортування, збирання (роздільне збирання) та тимчасове зберігання медичних відходів здійснюється у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища з дотриманням Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо управління медичними відходами відповідно до чинного законодавства.

За даними громади, закладами охорони здоров'я небезпечні медичні відходи передаються на оброблення ліцензованим суб'єктам господарювання, які мають належні дозвільні та ліцензійні документи на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Такі відходи надаються на оброблення суб'єкту господарювання оброблювачам ТОВ «ЕКОВДМ» та ТОВ «Український центр поводження з відходами» на підставі укладених договорів.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 жовтня 2024 року № 1827 затверджено Державні санітарні норми та правила «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», які встановлюють загальні вимоги до управління медичними відходами, у тому числі суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Видалення небезпечних медичних відходів має здійснюватися шляхом спалювання в установках із спалювання відходів та в установах із сумісного спалювання відходів.

Основною проблемою, пов'язаною з управлінням медичними відходами у Компаніївській громаді, як і загалом по Кіровоградській області, є загроза довкіллю і здоров'ю населення в результаті потрапляння їх у довкілля.

Управління ртутовмісними відходами

Ртутовмісні відходи належать до небезпечних відходів і потребують окремої організації збирання, тимчасового зберігання та передачі виключно суб'єктам господарювання, які мають право на здійснення операцій з управління небезпечними відходами. До таких відходів можуть належати відпрацьовані люмінесцентні лампи, термометри, окремі види контрольно-вимірювальних приладів, обладнання або його компоненти, що містять ртуть.

За наявними відомостями, у Компаніївській громаді ртутовмісні відходи ідентифіковані як один із видів небезпечних відходів, що можуть утворюватися у складі побутових відходів, а також у діяльності бюджетних установ, комунальних підприємств, закладів освіти, охорони здоров'я, суб'єктів господарювання та населення. Водночас системний облік обсягів їх утворення, місць накопичення

та фактичних маршрутів подальшого управління потребує уточнення і впорядкування.

У плановому періоді доцільно забезпечити виокремлення ртутовмісних відходів із загального потоку побутових та інших відходів, не допускаючи їх потрапляння до контейнерів для змішаних побутових відходів, на об'єкти захоронення або до несанкціонованих місць накопичення. Для цього варто передбачити організацію окремого збору таких відходів через визначені пункти приймання, періодичні акції зі збору небезпечних компонентів побутових відходів, а також через договори бюджетних установ і комунальних підприємств зі спеціалізованими ліцензованими організаціями.

Окремим завданням є формування локального переліку потенційних утворювачів ртутовмісних відходів, зокрема закладів освіти, медичних закладів, адміністративних будівель, комунальних підприємств, ОСББ, підприємств торгівлі та обслуговування. Такий перелік має містити інформацію про види ртутовмісних виробів, орієнтовні обсяги їх утворення, місця тимчасового зберігання, наявність відповідальних осіб та договорів на передачу відходів.

Передача ртутовмісних відходів має здійснюватися лише спеціалізованим підприємствам, які мають відповідну ліцензію на управління небезпечними відходами та дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів. Тимчасове зберігання таких відходів до моменту передачі повинно здійснюватися у безпечних умовах, із запобіганням пошкодженню ламп, приладів або тари, що може призвести до вивільнення парів ртуті.

Очікуваним результатом реалізації зазначених заходів є зменшення ризиків потрапляння ртуті у довкілля, підвищення рівня екологічної безпеки у громаді, створення контрольованої системи збору небезпечних компонентів побутових відходів та приведення місцевої системи управління ртутовмісними відходами у відповідність до вимог законодавства і підходів, визначених РПУВ.

Управління відходами, що містять азбест

Система управління відходами, що містять азбест, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» щодо управління небезпечними відходами.

В Україні прийнято Закон «Про систему громадського здоров'я», який набув чинності в жовтні 2023 року. Він забороняє використання азбесту та азбестовмісних матеріалів у проєктах реконструкції та нового будівництва.

Азбестовмісні матеріали, виявлені під час реконструкції та ремонту, мають бути відокремлені, упаковані, промарковані та передані суб'єктам, які мають право здійснювати відповідні операції з небезпечними відходами. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2023 року №1013 «Про

затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку та захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест» доповнює заборону на використання азбесту та встановлює рекомендації щодо зменшення ризиків, пов'язаних з негативним впливом азбесту на здоров'я працівників у всіх видах трудової діяльності, де працівники піддаються або можуть піддаватися впливу азбестового пилу з виробів і матеріалів, які містять азбест.

Крім того, у сфері управління азбестом постановою КМУ від 27 вересня 2022 року №1073 «Про затвердження Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель і споруд внаслідок воєнних дій, терористичних актів, диверсій або проведення робіт з ліквідації їх наслідків, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (зі змінами і доповненнями) визначає правила, яких необхідно дотримуватися у випадку, якщо відходи будівництва та знесення змішуються з будь-якими азбестовмісними матеріалами.

Ураховуючи практику окремих країн Європейського Союзу, відходи, що містять азбест, варто упакувати в непроникну плівку та захоронити на окремих ділянках (робочих картах полігону), при цьому забезпечивши повну ізоляцію таких відходів від прямого контакту з землею, ґрунтами, підземними водами.

Управління відходами, що містять ПХД/ПХТ

Планування управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли (ПХД/ПХТ), у Компаніївській громаді має здійснюватися як частина системи управління небезпечними відходами та з урахуванням положень РПУВ. РПУВ визначає ПХД/ПХТ як стійкі органічні забруднювачі та небезпечні речовини, що можуть міститися у трансформаторах, конденсаторах, трансформаторних мастилах, електротехнічному обладнанні та окремих промислових матеріалах.

У межах МПУВ першочерговим завданням є проведення інвентаризації обладнання та матеріалів, які потенційно можуть містити ПХД/ПХТ. Така інвентаризація має охоплювати комунальні підприємства, об'єкти критичної інфраструктури, електротехнічні та енергетичні об'єкти, заклади й підприємства, які експлуатують трансформатори, конденсатори, силове обладнання або обладнання із мастильними та діелектричними рідинами.

За результатами інвентаризації доцільно сформувати перелік потенційних джерел ПХД/ПХТ із зазначенням власника або балансоутримувача обладнання, його типу, технічного стану, року виробництва, умов експлуатації або зберігання, наявності маркування, документів про склад діелектричних рідин, а також потреби у лабораторному підтвердженні наявності ПХД/ПХТ. У разі

відсутності підтверджених даних про склад обладнання воно має розглядатися як потенційно небезпечне до моменту проведення відповідної перевірки.

Відходи, що містять або можуть містити ПХД/ПХТ, не допускається змішувати з іншими потоками відходів, передавати неуповноваженим особам, розбирати без спеціальних умов, спалювати, захоронювати або зберігати у спосіб, що може спричинити витоки та забруднення ґрунтів чи водних об'єктів. Тимчасове зберігання таких відходів має здійснюватися у спеціально визначених місцях із дотриманням вимог екологічної, санітарної та пожежної безпеки.

Подальше управління відходами, що містять ПХД/ПХТ, повинно здійснюватися виключно через суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на управління небезпечними відходами. Передача таких відходів має супроводжуватися належним документальним оформленням, обліком обсягів, виду відходів, місця утворення та кінцевого оператора оброблення.

Окремим напрямом планування має бути інформування балансоутримувачів електротехнічного обладнання, комунальних підприємств і суб'єктів господарювання щодо небезпечності ПХД/ПХТ, необхідності ідентифікації потенційно забрудненого обладнання, заборони самовільного демонтажу або оброблення, а також обов'язку передачі таких відходів лише ліцензованим операторам.

Очікуваним результатом реалізації зазначених заходів є підтвердження наявності або відсутності відходів, що містять ПХД/ПХТ, на території Компаніївської громади, створення локального переліку потенційних джерел, запобігання неконтрольованому накопиченню таких відходів та забезпечення їх безпечної передачі на оброблення відповідно до вимог законодавства і положень РПУВ Кіровоградській області.

Управління відпрацьованими нафтопродуктами та відходами мастил (олив)

У межах планового періоду МПУВ необхідно забезпечити формування базової системи управління відпрацьованими нафтопродуктами, відходами мастил (олив). З огляду на відсутність у громаді повних облікових даних щодо зазначених потоків першочерговим завданням є проведення інвентаризації потенційних утворювачів таких відходів, зокрема комунальних підприємств, СТО, автосервісів, транспортних, логістичних, будівельних і промислових суб'єктів господарювання.

За результатами інвентаризації доцільно сформувати локальний перелік утворювачів відпрацьованих нафтопродуктів, мастил (олив), промаслених фільтрів, обтиральних матеріалів. Окрему увагу слід приділити об'єктам, які

експлуатують електротехнічне обладнання, трансформатори, конденсатори, генератори, спецтехніку та обладнання з використанням мастильних матеріалів.

Планування управління цими видами відходів має передбачати їх роздільне накопичення, недопущення змішування з іншими потоками відходів, тимчасове зберігання у спеціально відведених місцях із дотриманням вимог пожежної, санітарної та екологічної безпеки, а також передачу виключно суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на управління небезпечними відходами.

Для забезпечення належного контролю, Компаніївській селищній раді та виконавчому органу доцільно передбачити ведення переліку суб'єктів, які утворюють або накопичують такі відходи, та запровадити щорічне оновлення інформації про обсяги їх утворення, місця тимчасового зберігання, наявність договорів зі спеціалізованими підприємствами і фактичні обсяги переданих відходів.

Окремим напрямом має стати інформаційно-роз'яснювальна робота з підприємствами та населенням щодо заборони зливу відпрацьованих мастил у ґрунт, водойми, каналізаційні мережі, їх спалювання або передачі неуповноваженим особам. Такі заходи дозволять зменшити ризики забруднення ґрунтів і водних об'єктів, а також забезпечити поступове впорядкування управління небезпечними відходами на території громади.

Управління відходами, що містять стійкі органічні забруднювачі (СОЗ)

Планування управління відходами, що містять стійкі органічні забруднювачі (СОЗ), у Компаніївській громаді має здійснюватися з урахуванням положень РПУВ, яким такі відходи визначені як окремий небезпечний потік. До потенційних джерел утворення відходів, що містять СОЗ, належать непридатні або заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин, відходи пестицидів і гербіцидів, окремі промислові хімічні речовини, трансформаторні мастила, конденсатори, відпрацьовані оливи та нафтопродукти, які можуть містити ПХД/ПХТ.

Першочерговим завданням у межах МПУВ є проведення інвентаризації потенційних джерел утворення або накопичення відходів, що містять СОЗ. Така інвентаризація має охоплювати комунальні підприємства, об'єкти критичної інфраструктури, трансформаторні підстанції, підприємства, що експлуатують електротехнічне обладнання, автосервіси, транспортні та будівельні організації, а також інші суб'єкти господарювання, діяльність яких може бути пов'язана з

використанням мастил, олив, нафтопродуктів, хімічних речовин або обладнання, що потенційно містить ПХД/ПХТ.

За результатами інвентаризації доцільно сформувати локальний перелік потенційних утворювачів і місць можливого накопичення відходів, що містять СОЗ, із зазначенням виду обладнання або речовин, технічного стану, умов зберігання, наявності договорів на передачу відходів та потреби у додатковому обстеженні. У разі виявлення таких відходів вони мають обліковуватися окремо від інших потоків небезпечних відходів.

Управління відходами, що містять СОЗ, має здійснюватися виключно через спеціалізованих суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Їх тимчасове зберігання на території громади допускається лише у спеціально визначених місцях із дотриманням вимог екологічної, санітарної та пожежної безпеки, недопущенням пошкодження тари, витоків, змішування з іншими видами відходів або потрапляння забруднюючих речовин у ґрунт, поверхневі чи підземні води.

Окремим напрямом планування має стати інформаційна робота з підприємствами, установами та організаціями щодо необхідності ідентифікації обладнання або матеріалів, які можуть містити СОЗ, заборони самовільного демонтажу, спалювання, захоронення або передачі таких відходів неуповноваженим особам. Для населення та малого бізнесу доцільно передбачити роз'яснення щодо небезпечності хімічних речовин, відпрацьованих олив, промаслених матеріалів, старого електротехнічного обладнання та необхідності передачі таких відходів лише через визначені механізми.

Очікуваним результатом реалізації зазначених заходів є встановлення фактичної наявності або відсутності відходів, що містять СОЗ, на території Компаніївської громади, створення локального обліку потенційних джерел, запобігання неконтрольованому накопиченню небезпечних відходів, а також забезпечення їх передачі на оброблення відповідно до вимог законодавства та положень РПУВ Кіровоградської області.

Фінансово-економічне забезпечення системи

Відповідно до статті 55 Закону України «Про управління відходами» фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Для фінансування заходів у сфері управління відходами можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян України та їх

об'єднань, а також інші джерела, не заборонені законом (інвестиційні кошти; кредити; надходження за надані послуги та реалізовану продукцію; фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника).

Фінансово-економічне забезпечення управління відходами у Компаніївській громаді є важливим аспектом для досягнення сталого розвитку та охорони навколишнього природного середовища. Однією з ключових проблем є недостатнє фінансування з боку держави та місцевих органів влади, що обмежує можливості для впровадження сучасних технологій управління відходами.

Для подолання цих труднощів необхідно залучати приватні інвестиції, створювати стимули для бізнесу та розробляти інноваційні фінансові механізми, які б підтримували екологічні ініціативи, або використовувати механізми співпраці та взаємодії з сусідніми до Компаніївської громади, передбачені Законом України «Про співробітництво територіальних громад»[7], «Про публічно-приватне партнерство[8]» та «Про концесію[9]». Синергія між державним, приватним секторами та громадою є запорукою успішного фінансово-економічного забезпечення управління відходами.

На реалізацію МПУВ можуть виділятися кошти з місцевих бюджетів, що не відносяться до фондів охорони навколишнього природного середовища, фінансова спроможність яких є теж незначною.

Наповнення природоохоронних фондів складається з екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності.

Відповідно до Бюджетного кодексу України розподіл екологічного податку в частині складу доходів бюджетів затверджений в розмірі надходжень коштів: до державного бюджету – 45%, до обласного бюджету – 30%, до місцевих бюджетів – 25%.

У випадку недостатності або відсутності фінансування з державного та обласного бюджетів можливий перегляд термінів виконання окремих заходів МПУВ.

Враховуючи військовий стан в країні, необхідне фінансування заходів доцільно уточнювати щорічно або додатково визначатися під час реалізації МПУВ.

Обсяг фінансування заходів за рахунок коштів суб'єктів господарювання буде визначатися бюджетом відповідного підприємства та/або інвестиційними

[7] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text
[8] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20#Text
[9] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text

програмами або після укладання договорів та розробки проєктної документації. Надходження за надані послуги та реалізовану продукцію, операційні та експлуатаційні витрати, а також заміна амортизованого обладнання покриваються тарифами на побутові відходи та доходами від продажу ресурсоцінних компонентів відходів, електроенергії, іншої продукції від оброблення відходів.

Тарифи на послуги з управління побутовими відходами визначаються на підставі кількості відходів та витрат на їх збирання, перевезення та оброблення, та на підставі Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2023 року №1031.

Формування тарифів на операції суб'єктом господарювання здійснюється відповідно до річних планів здійснення операцій і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків, зборів, платежів та цін у плановану періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції.

Беручи до уваги незначні надходження до фондів ОНПС, реалізація та впровадження планованої регіональної системи управління відходами напряму залежать від залучення інвестиційних коштів, у тому числі зовнішніх інвестицій. Наявні ресурси для управління відходами, що здатні забезпечити лише окремі потреби, такі як придбання нового обладнання (контейнерів) для збирання побутових відходів, проведення заходів з екологічної освіти для населення, друк інформаційних матеріалів з управління відходами.

Фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника

Розширена відповідальність виробника зобов'язує виробників певних видів продукції брати на себе відповідальність за управління стадією відходів у життєвому циклі продукції. Утворення відходів має бути мінімізовано за рахунок дій на всіх етапах життєвого циклу продукції, від проєктування до управління відходами, включаючи збирання, рециклінг, відновлення та видалення.

Згідно із статтею 10 Закону України «Про управління відходами», розширена відповідальність виробника встановлюється законом щодо виробників продукції, у результаті споживання/використання якої утворюються відходи упаковки, електричного та електронного обладнання, батарей і акумуляторів, транспортних засобів, знятих з експлуатації, мастил (олив), шин, текстилю тощо,

та запроваджується, у тому числі шляхом створення систем розширеної відповідальності виробника відповідно до вимог та порядку, визначених законом.

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;

2) плати, що вноситься утворювачем відходів;

3) коштів місцевого бюджету;

4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;

5) інших незаборонених законом джерел.

У разі покриття витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів з декількох джерел частка витрат, що покривається за рахунок одного джерела, має бути пропорційною до частки обсягу виду відходів, збирання якого покривається за рахунок такого джерела.

Забороняється відшкодування витрат на здійснення роздільного збирання одного виду побутових відходів з різних джерел. Управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється з урахуванням обраного способу організації діяльності таких пунктів, зокрема способу покриття витрат на роздільне збирання певних видів відходів.

У разі якщо витрати на роздільне збирання побутових відходів хоча б одного виду покриваються за рахунок тарифу на послугу з управління побутовими відходами, управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється суб'єктом господарювання, що здійснює господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів. В інших випадках суб'єкт господарювання, що здійснює управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, визначається виконавчим органом місцевої ради.

За загальними принципами можна залучати додаткові джерела співфінансування. Фінансування розширення та оновлення матеріально-технічної бази (парк транспортних засобів спеціального призначення, придбання контейнерів) здійснюється за рахунок суб'єктів господарювання, що визначені виконавцями послуг у сфері управління побутовими відходами і покриваються за рахунок включення в тарифи на послуги відповідної амортизаційної складової.

Суб'єкти господарювання, що визначені виконавцем послуг у сфері управління побутовими відходами, для фінансування зазначених витрат можуть використовувати такі інструменти фінансування, як лізинг, займи тощо. Якщо

суб'єктом господарювання, що визначений виконавцем послуг у сфері управління побутовими відходами є комунальні підприємства (у разі прийняття рішення про створення комунального підприємства– адміністратора послуги з управління побутовими відходами), у фінансуванні зазначених витрат можуть бути задіяні бюджетні кошти.

Фінансування системи управління небезпечними відходами у складі побутових відходів здійснюється на загальних принципах управління побутовими відходами. Фінансування управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання здійснюється відповідними суб'єктами господарювання за власний рахунок. Також доцільно розглянути залучення коштів міжнародної технічної допомоги.

Фінансування управління відходами будівництва та знесення здійснюється за рахунок коштів місцевого та державного бюджетів.

Управління відходами упаковки фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів повторного використання відходів упаковки. Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника з'явиться додаткове джерело фінансування.

Управління відходами електричного та електронного обладнання фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів повторного використання або оброблення відходів. Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з'явитися додаткове джерело фінансування.

Управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів повторного використання або оброблення відходів. Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з'явитися додаткове джерело фінансування.

Поточні витрати на управління медичними відходами фінансуються відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень.

Управління осадами стічних вод від очисних споруд фінансується відповідними власниками відходів, за рахунок коштів місцевого та державного бюджетів.

Інвестиції у сферу управління відходами є критично важливими для сталого розвитку та забезпечення екологічної безпеки. Сучасні виклики, пов'язані зі зростанням обсягів відходів, вимагають комплексного підходу, що включає не

лише ефективне управління відходами, а й впровадження інноваційних технологій для мінімізації їх утворення. Економічні вигоди від таких інвестицій очевидні: вони сприяють створенню нових робочих місць, розвитку циркулярної економіки та зменшенню залежності від первинних ресурсів.

Сценарії місцевого управління потоками відходів у Компаніївській громаді

У цьому розділі запропоновано розглянути сценарії реалізації громадою та її уповноваженими органами та підприємствами заходів МПУВ за видами відходів, тобто: як слід діяти із кожним потоком залежно від його природи, наявної інфраструктури та кластерної моделі РПУВ.

Пропонується 5 базових сценаріїв:

Базовий сценарій	Види відходів	Пропозиції щодо активностей
Сценарій місцевого збирання та передачі на кластерну інфраструктуру	Змішані побутові відходи, залишки відходів після роздільного збирання, частини великогабаритних і ремонтних відходів	Громада організовує збирання, перевезення, первинне сортування/розділення, а подальше оброблення чи захоронення здійснюється на об'єктах Бобринецького кластеру
Сценарій роздільного збирання та спрямування на відновлення/рециклінг	Папір, картон, скло, пластик, метал, упаковка, ВЕЕО, батарейки та інші ресурсоцінні компоненти	Громада розвиває пункти роздільного збирання, контейнерну мережу, а далі відходи передаються на СПС та ССЛ для сортування, підготовку до повторного використання, рециклінг або інше відновлення
Сценарій спеціалізованого управління небезпечними відходами	Ртутовмісні відходи, азбестовмісні відходи, медичні відходи, відпрацьовані мастила, ПХД/ПХТ, СОЗ, хімічні відходи	Громада не обробляє такі відходи самостійно, а забезпечує інвентаризацію, окреме збирання, безпечне тимчасове зберігання та передачу лише ліцензованим суб'єктам
Сценарій локального запобігання та оброблення біовідходів/ відходів зелених насаджень	Біовідходи приватного сектору, відходи зелених насаджень, відходи парків, садів, присадибних ділянок	Пріоритетом є компостування в домогосподарствах, локальне компостування, інформаційні кампанії, а в перспективі — передача на кластерні або

		міжмуніципальні об'єкти компостування/ біооброблення
Сценарій управління відходами руйнувань, будівництва та знесення	Відходи що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, відходи демонтажу, ремонту, реконструкції та нового будівництва	Облік, сортування, вилучення небезпечних компонентів, повторне використання придатних матеріалів, передача на об'єкти перероблення або видалення, з урахуванням вимог постанови КМУ № 1073

Таблиця 4. Пропоновані сценарії місцевого управління потоками відходів залежно від виду відходів

Деталізація активностей в Компаніївській громаді щодо сценаріїв управління основними потоками відходів, що розглядаються у МПУВ, з урахуванням місцевої системи збирання, кластерної моделі РПУВ та необхідності передачі окремих потоків на спеціалізовані або ліцензовані об'єкти оброблення зазначається у **Додатку 3** до МПУВ.

Відповідальність за недотримання законодавства про управління відходами

Суб'єкти господарювання, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з продукуванням або накопиченням, зобов'язані забезпечувати своєчасне збирання та перевезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, відновлення і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

Відповідно до ст. 211 Земельного кодексу України, громадяни та юридичні особи, винні в порушеннях земельного законодавства, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

За порушення земельного законодавства, пов'язаного із заподіянням шкоди землям сільськогосподарського призначення, підприємства, установи,

організації та громадяни несуть цивільно-правову відповідальність. У цьому разі винні особи зобов'язані відшкодувати шкоду в повному обсязі.

Відшкодування шкоди за загальним правилом регулюється нормами цивільного законодавства. Проте, існують спеціальні правові акти, які встановлюють порядок розрахунків і відшкодування шкоди, що настала внаслідок порушення земельного законодавства (Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затверджена наказом Мінприроди від 27 жовтня 1997 року № 171).

Найпоширенішим видом відповідальності за правопорушення проти довкілля та у сфері управління відходами є адміністративно-правова відповідальність, яка настає за наявності в діях винних осіб адміністративних порушень, перелік яких міститься в екологічному та адміністративному законодавстві. Більшість з них передбачає накладення на винних осіб штрафних санкцій.

Кримінальна відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля та у сфері управління відходами передбачена Розділом VIII Кримінального кодексу України.

Розділ VIII КК України структурно об'єднує кримінальні правопорушення, спрямовані на захист довкілля: природних ресурсів, стану повітря, вод, ґрунтів, а також забезпечення екологічної безпеки. Ці норми покликані протидіяти діям, що створюють реальну чи потенційну загрозу життю, здоров'ю населення або шкоду довкіллю (екосистемам, флорі/фауні). Саме кримінальна відповідальність є одним із найсуворіших засобів реагування на серйозні екологічні порушення.

До цього розділу належать ключові екологічні кримінальні правопорушення, зокрема:

- Порушення правил екологічної безпеки під час проєктування, будівництва, експлуатації чи ліквідації об'єктів, що спричинило значні наслідки для довкілля чи загибель людей.

- Невжиття заходів з ліквідації наслідків забруднення, якщо відповідальна особа ухилилась від обов'язку або діяла неналежно, що призвело до тяжких наслідків.

- Забруднення чи псування земель, повітря, вод, порушення правил охорони надр та інші екологічні посягання на природні ресурси.

Ці склади відрізняються за об'єктом посягання (наприклад, ґрунт, водні ресурси, атмосфера) та характеристикою суспільно небезпечних наслідків (від потенційної шкоди до реально спричинених тяжких наслідків).

За злочини проти довкілля та у сфері управління відходами законодавець передбачив різні види кримінальних санкцій залежно від тяжкості діяння та наслідків:

•Позбавлення волі — часто застосовується при тяжких порушеннях, наприклад, за порушення правил екологічної безпеки, що спричинило значні наслідки для життя чи довкілля (наприклад, 5–10 років позбавлення волі зі спеціальними обмеженнями).

•Обмеження волі або строк позбавлення волі до 5 років за певні порушення, як-от невжиття заходів із ліквідації наслідків забруднення.

•Штрафи та позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю можуть застосовуватися окремо або в поєднанні з іншими видами покарань, зокрема щодо забруднення земель або водних об'єктів.

Урядом зареєстровано у Верховній Раді України два євроінтеграційні законопроєкти, спрямовані на удосконалення відповідальності за правопорушення у сфері охорони довкілля та управління відходами.

Йдеться про проєкт Закону № 15325[10] від 12.06.2026 щодо внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері управління відходами, а також проєкт Закону № 15327[11] від 12.06.2026 щодо внесення змін до Кримінального кодексу України в частині удосконалення відповідальності за кримінальні правопорушення проти довкілля та у сфері управління відходами.

Обидва законопроєкти внесені Кабінетом Міністрів України та опрацьовуються у профільному комітеті Верховної Ради. Їх розроблення та подання є складовою виконання євроінтеграційних зобов'язань України, спрямованих на наближення національного законодавства до права ЄС, посилення правових механізмів реагування на порушення у сфері управління відходами та підвищення ефективності відповідальності за шкоду, заподіяну довкіллю.

Розділ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МПУВ

[10] https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/70198
[11] https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/70202

Система моніторингу та оцінки – це сукупність організаційних структур, процесів управління, стандартів, стратегій, планів, показників, інформаційних систем, звітності, що дозволяє національним та регіональним органам влади, органам місцевого самоврядування та іншим установам ефективно виконувати свої функції з моніторингу та оцінки.

Моніторинг та оцінка – це періодичне відстеження відповідних індикаторів, яке здійснюється з метою забезпечення своєчасної та належної реалізації плану управління відходами. Основна мета системи моніторингу та оцінки місцевого плану управління відходами – запропонувати стратегічний інструмент для підвищення ефективності реалізації МПУВ шляхом підвищення актуальності, ефективності, доцільності, сталості та його впливу.

Система оцінки реалізації МПУВ включає ряд кількісних індикаторів, які показують хід та результативність впровадження передбачених заходів, досягнення очікуваних результатів, встановлених цільових показників тощо.

Індикатори визначались на основі аналізу поточного стану управління відходами, виходячи з цільових показників, заходів МПУВ, на основі Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року, та з урахуванням місцевої специфіки системи управління відходами у Компаніївській селищній територіальній громаді.

Під час моніторингу та виконання МПУВ, враховувати вимоги в частині охорони та використання земель для запобігання їх забрудненню та засміченню відходами, які унормовані:

Земельним Кодексом України;

Водним Кодексом України;

Лісовим Кодексом України;

Законом України «Про управління відходами»;

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

Законом України «Про благоустрій населених пунктів»;

Законом України «Про охорону земель»;

Законом України «Про землеустрій»;

Законом України «Про охорону атмосферного повітря»;

Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;

Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;

Законом України «Про природно-заповідний фонд України»;

Законом України «Про систему громадського здоров'я».

Система індикаторів виконання заходів МПУВ формується з урахуванням повноважень Компаніївської селищної ради та його виконавчого комітету, наявних механізмів збору інформації та вимог законодавства у сфері управління відходами. Індикатори не створюють додаткових обов'язків для суб'єктів господарювання щодо подання звітності, якщо такі обов'язки прямо не передбачені законодавством, договорами або умовами дозвільних документів.

Основними джерелами інформації для моніторингу виконання МПУВ є дані Виконавчого комітету Компаніївської селищної ради, комунальних підприємств, виконавців послуг з управління побутовими відходами, договори та акти виконаних робіт, інформація щодо реалізації місцевих програм, дані РПУВ, офіційні відкриті дані, а також інформація, отримана від суб'єктів господарювання у межах законодавчо визначених процедур або на добровільній основі.

У разі відсутності законодавчо встановленого обов'язку суб'єктів господарювання подавати інформацію у відповідному розрізі, такі індикатори використовуються як орієнтовні або допоміжні. Їх наповнення здійснюється за наявності доступних даних, результатів анкетування, договорів, актів передачі відходів, інформації від ліцензованих операторів або інших документально підтверджених джерел.

Індикатори виконання заходів МПУВ у Компаніївській селищній територіальній громаді до 2034 року, наведені **в Додатку 4 до МПУВ**.

Моніторинг реалізації МПУВ проводиться щорічно за визначеними в Розділі IV індикаторами.

Організація та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування МПУВ у Компаніївській громаді до 2034 року здійснюватиметься відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272.

На основі узагальнених даних моніторингу щорічно готується Звіт з моніторингу, результати якого використовуються для коригування чи оновлення МПУВ, планування діяльності, прийняття рішень тощо.

РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Місцевий план управління відходами у Компаніївській селищній територіальній громаді до 2034 року є документом державного планування та підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється за етапами (пункт 1 статті 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»):

1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;

2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;

3) проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 цього Закону, транскордонних консультацій у порядку, передбаченому статтею 14 цього Закону;

4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;

5) інформування про затвердження документа державного планування;

6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Інформація до цього розділу буде доповнена за результатами проведення процедури СЕО для ДДП МПУВ.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Директиви ЄС

1. Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»

2. Директива 2006/21/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувної промисловості та про внесення змін до Директиви 2004/35-ЄС»

3. Директива 1999/31/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»

4. Директива 2004/12/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 11.02.2004 «Про упаковку та відходи упаковки» цією Директивою внесено зміни до Директиви Європейського Парламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 року про пакування та відходи пакування, що чинна і до якої внесено ще 6 змін

5. Директива 2012/19/ЄС Європейського парламенту і Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»

6. Директива 2006/66/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори та про скасування Директиви 91/157/ЄЕС»

7. Директива 2000/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 вересня 2000 року про транспортні засоби, що вийшли з експлуатації

8. Директива (ЄС) 2019/904 Європейського Парламенту та Ради від 5 червня 2019 року про зменшення впливу певної пластикової продукції на довкілля

9. Директива (ЄС) 2024/1203 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про кримінально-правову охорону довкілля, яка замінює директиви 2008/99/ЄС та 2009/123/ЄС

Кодекси і Закони України, постанови Кабінету Міністрів України, інші підзаконні акти

10. Водний кодекс України від 06.06.1995 №213/95-ВР

11. Кодекс України про надра від 27.07.1994 №123/94-ВР

12. Земельний кодекс України від 25.10.2001 №2768-III

13. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. від 25.06.1991 № 1264-XII

14. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 № 2697-VIII

15. Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 №2320-IX

16. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 №280/97-ВР

17. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII

18. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059 VIII

19. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 №2354-VIII

20. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року № 157-VIII

21. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 №2573-IX

22. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06. 2004 №1864-IV

23. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII

24. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV

25. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII

26. Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 № 591-XIV

27. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV

28. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII

29. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» 6 вересня 2005 року № 2806-IV

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. №1065 «Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема»

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. №556 «Деякі питання подання декларації про відходи»

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд»

33. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. №733 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін з питань управління побутовими відходами»

34. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2023 р. №947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами»

35. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2023 р. №625 «Деякі питання управління побутовими відходами в особливих умовах»

36. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 р. №1073 «Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків»

37. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. №695 «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами»

38. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 №1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах»

39. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 №1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами»

40. Постанова Кабінету Міністрів України №1031 від 26.09.2023 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів»

41. Постанова Кабінету Міністрів України №721 від 14.07.2023 «Про затвердження порядку зарахування коштів на спеціальні рахунки для виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витрачанням»

42. Постанова Кабінету Міністрів України №835 від 08.08.2023 «Про затвердження правил надання послуги з управління побутовими відходами та типові договори з управління побутовими відходами»

43. Постанова Кабінету Міністрів України №918 від 25.08.2023 «Про затвердження порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів»

44. Постанова Кабінету Міністрів України №941 від 05.08.2023 «Про затвердження порядку визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів».

45. Постанова Кабінету Міністрів України № 551 від 13 травня 2025 р. «Деякі питання здійснення моніторингу місць утворення, зберігання та видалення відходів»

46. Постанова Кабінету Міністрів України № 1166 від 07 листопада 2023 р. «Про затвердження Порядку проведення моніторингу об'єкта оброблення відходів»

47. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 липня 2026 р. № 903 «Деякі питання виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений»

48. Методика роздільного збирання побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 № 1130).

49. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій

50. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3

51. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проєктування

52.Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів» (Наказ МОЗ від 31.10.2024 № 1827)

53. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 №173)

54. Про затвердження Змін до Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, Наказ Мінрозвитку 01.12.2020 № 295

55. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.06.2023 № 489)

56. Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених (наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263)

57. Правила технічної експлуатації установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів (наказ Міндовкілля від 25 квітня 2025 року № 856)

58. Правила технічної експлуатації об'єктів оброблення відходів (наказ Міндовкілля від 26 червня 2025 року № 1317)

59. Порядок ведення державного обліку відходів та подання звітності (наказ Міндовкілля від 26 листопада 2024 року № 1534)

60. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх рециклінгом/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 №165)

61. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами, затверджені постановою КМУ від 5 грудня 2023 р. № 1278

62. Порядок розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій (наказ Міндовкілля 09 серпня 2024 року № 1003)

63.Вимоги до плану приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства (наказ Міндовкілля 29 квітня 2024 року № 455)

64. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 №409)

65.Методичні рекомендації з організації збирання та перевезення побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 23 жовтня 2024 року №1172)

66.Методичні рекомендації з прибирання території об'єктів благоустрою населених пунктів (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 07.07.08 № 213)

67. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами (наказ Міністерства розвитку громад і територій України від 20.06.2024 №551)

68. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року №296, зі змінами

69. Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 18.10.2023 № 705

Стратегії, програми, плани

70. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695

71. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р

72.Національний план управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 №1353-р

73. Стратегія сталого розвитку Компаніївської селищної територіальної громади на 2019-2027, затверджена рішенням двадцять восьмої сесії селищної ради восьмого скликання від 09 серпня 2019 року № 604

74. Програма економічного і соціального розвитку Компаніївської територіальної громади на 2026 рік, затверджена рішенням вісімдесятої сесії селищної ради восьмого скликання 18 грудня 2025 року № 8384

75. Програма діяльності у сфері екології на території Компаніївської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області на 2021 – 2024 роки, затверджена рішенням сьомої сесії селищної ради восьмого скликання від 11 березня 2021 року №433

76. Програма удосконалення послуги водопостачання та водовідведення в Компаніївській територіальній громаді Кропивницького району Кіровоградської області на 2024-2027 роки, затверджена рішенням сорок третьої сесії селищної ради восьмого скликання від 15 серпня 2023 року №7290

77. Програма розвитку туризму у Компаніївській громаді на 2026-2030 роки, затверджена рішенням вісімдесятої сесії селищної ради восьмого скликання 18 грудня 2025 року № 8389

78. Правила благоустрою Компаніївської селищної ради Кіровоградської області, затверджені рішенням двадцять п'ятої сесії селищної ради восьмого скликання від 08 травня 2019 року №510

79. Інвестиційний паспорт Компаніївської селищної територіальної громади

Інформаційний перелік основних таблиць МПУВ

Таблиця 1. Перелік місць видалення відходів у Компаніївській громаді

Таблиця 2. Наявні потужності для знешкодження біологічних відходів тваринного походження на території Компаніївської громади

Таблиця 3. SWOT-аналіз системи управління відходами у Компаніївській громаді

Таблиця 4. Пропоновані сценарії місцевого управління потоками відходів залежно від виду відходів

Інформаційний перелік рисунків МПУВ

Рис. 1. Картографічне зображення Компаніївської громади Кропивницького району Кіровоградської області

Рис. 2. Межі Компаніївської селищної територіальної громади з населеними пунктами

Рис. 3. Демографічна ситуація та прогноз чисельності населення до 2033 року в Компаніївській громаді

Рис. 4. Структура земельного фонду Компаніївської громади

Рис. 5. Картографічне зображення територій Смарагдової мережі, які розміщені в межах Компаніївської громади

Рис. 6. Видатки бюджету Компаніївської громади у 2025 році

Рис. 7. Місця планованого розташування об'єктів оброблення побутових відходів згідно РПУВ

Цілі та цільові показники МПУВ

№ з/п	Цілі	Цільові показники	Значення локалізованих цільових показників МПУВ		
1	2	3	4	5	6
			2026-2027	2028-2030	2031-2034
1.	**Інституційна структура місцевої системи управління відходами**				
1.1.	Удосконалення інституційної інфраструктури	Розробка та затвердження місцевого плану управління відходами, підприємств, установ та організацій, включення заходів з мінімізації відходів у місцеві стратегічні програми, відсотків	100%	-	-
		Отримання дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території області, відсотків	15%	75%	100%
1.2.	Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами	Забезпечення відповідної штатної чисельності працівників підприємств, установ у сфері управління відходами, відсотків	50%	85%	95%
		Проведення навчання підвищення знань працівників сфери управління відходами, одиниць	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
1.3.	Інформаційне забезпечення	Проведення інформаційних кампаній, заходів, використання реклами, з метою поширення знань щодо управління відходами населенням, кількість заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення навчання населення щодо правильного управління відходами, кількість навчань	Щорічно 10-15 занять	Щорічно 10-15 занять	Щорічно 10-15 занять

		Залучення мешканців до екологічних акцій, толок, прибирання територій, кількість заходів	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи
2.	**Управління побутовими відходами**				
2.1.	Створення та забезпечення функціонування комплексної місцевої системи управління відходами, з метою мінімізації навантаження на довкілля	Проведення навчання мешканців громади, школярів, дітей дошкільного віку щодо правильного сортування побутових відходів, кількість навчань	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти
		Збільшення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, відсотків	10%	20%	25%
		Збільшення охоплення послугами з управління побутовими відходами			75%
		Впровадження системи роздільного збирання відходів що підлягають рециклінгу	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ
2.2.	Створення інфраструктури управління побутовими відходами	Приведено об’єкти оброблення та видалення відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	10%	40%	100%
		Припинено експлуатацію/закрито та рекультивовано об’єкти оброблення та видалення відходів, які не відповідають встановленим вимогам, відсотків до потреби	10%	40%	100%
3.	**Управління відходами будівництва та знесення**				
3.1.	Забезпечення функціонування системи управління відходами будівництва та знесення	Створення умов щодо повторного використання, рециклінгу та відновлення матеріалів	-	-	70%
4.	**Управління медичними відходами**				

4.1.	Забезпечення функціонування системи управління медичними відходами	Створення умов щодо збору, дезінфекції, транспортування, безпечного зберігання медичних відходів усіх категорій	50%	85%	100%
		Забезпечення укладення договорів медичних лікувальних установ з суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють збір/оброблення небезпечних клінічних відходів	85%	100%	100%
5.	**Управління небезпечними відходами з інших джерел**				
5.1.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами відпрацьованих мастил (олив)	Забезпечення збору суб'єктами господарювання з управління відходами відпрацьованих мастил (олив), відсоткове значення з загального обсягу мастил (олив)	Для цього потоку відходів цільові показники будуть визначатися після прийняття законодавства про розширену відповідальність виробника		
5.2.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами батарей та акумуляторів	Забезпечення збору та сортування відходів, шляхом встановлення контейнерів, кількість контейнерів	Для цього потоку відходів цільові показники будуть визначатися після прийняття законодавства про розширену відповідальність виробника		
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних батарей та акумуляторів на оброблення	15%	65%	90%
5.3.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами електричного та електронного обладнання	Забезпечення можливості збору та сортування відходів, шляхом встановлення контейнерів, відсотків	Для цього потоку відходів цільові показники будуть визначатися після прийняття законодавства про розширену відповідальність виробника		
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних електричного та електронного обладнання на оброблення	15%	85%	90%
5.4.	Забезпечення управління відходами промисловості	Забезпечення повторне використання відходів, відсотків	20%	50%	100%
		Приведено об'єкти оброблення та видалення відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	-	-	100%
6.	**Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився**				

6.1	Забезпечення функціонування системи управління відходами	Забезпечення повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів, Відсоток від середньої ваги на транспортний засіб/рік[2]	-	-	*
7.	**Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел**				
7.1.	Створення та забезпечення належне функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля	Запровадження повторного використання відходів с/г, відсотків до загального обсягу	30%	90%	100%
		Збільшено повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд, відсотків до загального обсягу	25%	90%	100%

1. * Цільові показники щодо повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації будуть впроваджені після прийняття закону про управління транспортними засобами, знятими з обліку, який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації.

ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ
Місцевого плану управління відходами
Компаніївської селищної територіальної громади до 2034 року

N	Назва заходу	Строк виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Джерело фінансування	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
1	2	3	4	5	6	7
Розділ І. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами територіальної громади						
Завдання 1. Забезпечення реалізації МПУВ						
1.1.1	Створення Робочої групи з розроблення та реалізації МПУВ	2026	Не потребує додаткового фінансування	–	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, експерти (за згодою), представники громадськості (за згодою)	Прийнято розпорядження про створення РГ по розробці та реалізації МПУВ
1.1.2.	Затвердження місцевого плану управління відходами	2026	В межах виділених коштів	Кошти місцевого бюджету	Компаніївська селищна рада, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами	Прийнято рішення Компаніївської селищної ради про затвердження МПУВ
1.1.3.	Проведення оцінки існуючої інституційної та адміністративної спроможності щодо впровадження законодавства про управління	2026 і 2027 роки	В межах виділених коштів	кошти, передбачені для органів місцевого	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані	проведено оцінку та функціональний аналіз впровадження

	відходами, в тому числі його функціонального аналізу			самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	органи, громадськість експерти у сфері управління відходами	законодавства про управління відходами
Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління з відходами						
1.2.1.	Розроблення та виконання планів посилення інституційного та адміністративного потенціалу	2026 -2034 рр	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами	Затверджено та реалізовано плани
1.2.2.	Розроблення та впровадження програм підвищення кваліфікації, проведення тренінгів/семінарів для працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання з управління відходами	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами	Проведено тренінги/ семінари
1.2.3.	Організація конференцій та засідань за круглими столами, присвячених тематиці управління відходами, проведення екологічних акцій з прибирання чи толоки	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами	Проведено конференції, толоки та інші акції

Завдання 3. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення управління з відходами						
1.3.1.	Участь у створенні та підтримані бази (баз) даних щодо утворення відходів та управління ними	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами, споживачі	Створено базу даних щодо утворення відходів та управління ними
Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, зокрема:						
1.4.1.	Проведення кампанії з підвищення обізнаності з управління відходами (організація конференцій та засідань за круглим столом тощо)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами, споживачі, місцеві медіа, групи в соціальних мережах	Проведено кампанії з підвищення обізнаності кількість проведених заходів розроблено інформаційні матеріали
1.4.2.	Проведення заходів з підвищення обізнаності з управління відходами у закладах загальної середньої та дошкільної освіти	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, відділ освіти, учнівське самоврядування, місцеві медіа, групи в соціальних мережах	Проведено заходи у закладах загальної середньої та дошкільної освіти

1.4.3.	Забезпечення проведення тематичних позакласних заходів щодо управління відходами	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, відділ освіти, учнівське самоврядування, місцеві медіа, радіо, групи в соціальних мережах	Проведено позакласні заходи
1.4.4.	Проведення інформаційних кампаній щодо зменшення утворення, заохочення повторного використання, ремонту продукції, зокрема ВЕЕО, текстилю, меблів та інших товарів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, відділ освіти, учнівське самоврядування. місцеві медіа, радіо, групи в соціальних мережах	Проведено інформаційні кампанії
1.4.5.	Проведення інформаційно-навчальної кампанії серед населення щодо практик компостування біовідходів, відходів зелених насаджень, відходів що біологічно розкладаються, утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, управління відходами	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, відділ освіти, учнівське самоврядування. місцеві медіа, радіо, групи в соціальних мережах	Проведено інформаційні кампанії
Завдання 5. Організація діяльності з управління за видами відходів						

1.5.1.	Участь в робочих консультаціях щодо формування та функціонування Бобринеського кластера управління відходами відповідно до РПУВ у Кіровоградській області	2026-2034	Не потребує додаткового фінансування / місцевий бюджет у межах видатків на організаційне забезпечення	–	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, профільний структурний підрозділ, КП «Благоустрій»	Участь у консультаціях, нарадах або робочих зустрічах; підготовлені пропозиції громади
1.5.2.	Опрацювання можливості укладення договорів або меморандумів про міжмуніципальне співробітництво у сфері управління побутовими, великогабаритними, ремонтними, біовідходами та ресурсоцінними компонентами	2026-2028 рр.	В межах виділених коштів	Кошти місцевого бюджету, міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, суміжні територіальні громади, Кіровоградська ОВА	Підготовлені проєкти договорів / меморандумів або протокольні рішення щодо співпраці
1.5.3.	Узгодження маршрутів передачі окремих потоків відходів громади на регіональні, кластерні або спеціалізовані об’єкти оброблення відходів	2026-2034 рр.	Не потребує додаткового фінансування / кошти виконавців послуг	–	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», визначені виконавці послуг	Визначені та описані маршрути передачі відходів; укладені або оновлені договори з операторами
1.5.4.	Запровадження системи компостування відходів утворювачами на присадибних, дачних і садових земельних ділянках	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела, кошти споживачів	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, громадськість експерти у сфері управління відходами, споживачі, власники присадибних, дачних і садових земельних ділянок	Запроваджено систему компостування відходів на присадибних, дачних і садових земельних ділянках
1.5.5.	Реалізація пілотних проектів для впровадження системи збирання та оброблення відходів, що біологічно розкладаються, які утворюються у закладах	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи,	Реалізовано пілотні проекти

	громадського харчування, торгівлі та ринків			самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела, кошти споживачів	громадськість експерти у сфері управління відходами, споживачі, власники присадибних, дачних і садових земельних ділянок	
1.5.6.	Проведення попередньої оцінки доцільності участі громади у кластерних або міжмуніципальних рішеннях з оброблення біовідходів, у тому числі з можливим використанням біогазових технологій	2026-2030 рр.	В межах виділених коштів	Кошти місцевого бюджету, міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», залучені експерти, сусідні громади	Підготовлена аналітична записка або ТЕО за наявності вихідних даних
1.5.7.	Впровадження систем для роздільного збирання біовідходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела, кошти споживачів	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, заінтересовані органи, суб'єкти господарювання	Впроваджено системи роздільного збирання відходів, що біологічно розкладаються
Розділ ІІ. Управління побутовими відходами						
Завдання 1. Вдосконалення та підтримання системи управління побутовими відходами територіальної громади						
2.1.1.	Здійснення заходів зі збільшення охоплення послугами зі збирання та вивезення відходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування,	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Збільшено охоплення послугами зі збирання та вивезення відходів

				кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерел		
2.1.2.	Збільшення охоплення населення послугою роздільного збирання побутових відходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерел	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Збільшено охоплення послугою роздільного збирання побутових відходів
Завдання 2. Розвиток інфраструктури збирання побутових відходів						
2.2.1	Збільшення кількості контейнерних майданчиків для збирання побутових відходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Збільшено кількість контейнерних майданчиків
2.2.2.	Збільшення кількості контейнерів для роздільного збирання ресурсоцінних видів відходів (ПЕТ, скло, папір, відходи упаковки металічні)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС,	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Збільшено кількість контейнерів

				кошти міжнародної технічної допомоги, кошти ОРВВ, інші не заборонені законом джерела		
2.2.3.	Налагодження співпраці з організаціями розширеної відповідальності виробника щодо організації роздільного збирання відходів, на які поширюється РВВ	2026-2034 рр.	Не передбачається фінансування	-	Компаніївська селищна рада	Укладено договори про співпрацю
2.2.4.	Модернізація, оновлення та закупівля парку спецавтотранспорту та іншої техніки і устаткування для санітарного очищення	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Придбано спецавтотранспорт та іншу техніки і устаткування для санітарного очищення
2.2.5.	Утворення центрів/мобільних пунктів роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Створено центри /мобільні пункти роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника

Завдання 3. Розвиток інфраструктури відновлення побутових відходів						
2.3.1.	Встановлення вагового обладнання та пристроїв для зважування та обліку побутових відходів на об'єктах оброблення відходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Встановлено ваги та пристроїв для зважування та обліку побутових відходів на об'єктах оброблення відходів
2.3.2.	Будівництво об'єктів оброблення побутових відходів (компостування, виробництва біогазу) у разі визначення громадою приоритетом	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги	Побудовано об'єкти оброблення відходів
Завдання 4. Розвиток інфраструктури видалення (захоронення) побутових відходів						
2.4.1.	Очищення історичних місць розміщення відходів, зокрема ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений, шляхом: проведення інвентаризації історичних місць розміщення відходів, включаючи проведення оцінки ризиків	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, КП «Благоустрій»	Проведено інвентаризацію

2.4.2.	Розроблення плану поетапної рекультивації історичних місць розміщення відходів залежно від ступеня ризику об'єкта	2027 - 2028 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Розроблено план
2.4.3.	Ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та рекультивації місць їх розміщення	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Ліквідовано сміттєзвалища
2.4.4.	Здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства під час провадження діяльності щодо управління відходами	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, територіальні органи ДЕІ, Нацполіції, держпраці	Проведено планові і позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища з виявленням та усуненням порушень законодавства щодо управління відходами
2.4.5.	Проведення інвентаризації та оцінки ризику існуючих місць розміщення побутових відходів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП	Проведено інвентаризацію та визначено перелік

	(полігонів, звалищ) із визначенням переліку об’єктів, експлуатація яких повинна бути припинена			для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	«Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	об’єктів
2.4.6.	Розроблення та затвердження планів приведення у відповідність з вимогами законодавства місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Розроблено та затверджено плани
2.4.7.	Поетапне припинення експлуатації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам законодавства (після будівництва нових полігонів)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Припинено експлуатацію місць розміщення побутових відходів
2.4.8.	Проведення рекультивації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства, та догляд за ними після припинення експлуатації	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги,	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства,	Рекультивовано та/або ліквідовано місця розміщення побутових відходів

				інші не заборонені законом джерела	благоустрою та інфраструктури	
Розділ III. Управління небезпечними відходами						
3.1.	Проведення інвентаризації та оцінки ризику місць розміщення небезпечних відходів та об'єктів оброблення небезпечних відходів	2026 – 2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Проведено інвентаризацію, зокрема визначено переліки об'єктів, експлуатація яких
3.2.	Створення додаткових об'єктів оброблення небезпечних відходів (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури	Створено об'єкти оброблення небезпечних відходів
Розділ IV. Управління відходами промисловості						
4.1.	Проведення інвентаризації та оцінки ризику місць розміщення відходів промисловості та їх об'єктів оброблення; визначення переліку об'єктів, експлуатація яких повинна бути припинена для приведення у відповідність з вимогами законодавства	2026-2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства,	Проведено інвентаризацію та оцінку ризику місць розміщення відходів промисловості та визначено перелік об'єктів

				технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	благоустрою та інфраструктури	
Розділ V. Управління рослинними відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходи, біовідходами						
5.1.	Створення інфраструктури для управління відходами тваринного походження, зокрема: проведення інвентаризації об'єктів із зберігання, оброблення відходів тваринного походження та тваринних екскрементів для приведення їх кількості та потужностей у відповідність з потребами оброблення відходів (зокрема мобільних установок у разі виникнення спалаху інфекційних захворювань)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання	Проведено інвентаризацію
5.2.	Створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання	Створено об'єкти оброблення відходів тваринного походження
5.3.	Створення та ведення реєстру місць зберігання непридатних до використання і заборонених до застосування хімічних засобів	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші	Проведено інвентаризацію та створено реєстр

	захисту рослин, тари від них, відходів промисловості групи стійких органічних забруднювачів та їх інвентаризація			місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання (фермерські господарства)	
5.4.	Здійснення заходів з ліквідації накопичень, непридатних до використання і заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, тари від них, відходів промисловості групи стійких органічних забруднювачів, очищення та реабілітації забруднених ними земельних ділянок	2026-2030 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання (фермерські господарства)	Ліквідовано накопичення та очищено забруднені ділянки
5.5.	Розроблення та затвердження планів заходів щодо ліквідації накопичень непридатних хімічних засобів захисту рослин, очищення та реабілітації забруднених ними земельних ділянок	2026-2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб'єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання	Розроблено та затверджено плани заходів

					(фермерські господарства)	
Розділ VI. Управління відходами електричного та електронного обладнання						
6.1.	Проведення інвентаризації об’єктів із збирання та оброблення відходів електричного та електронного обладнання для визначення потреби у збільшенні існуючих та створенні додаткових об’єктів оброблення відходів електричного	2026 - 2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання ОРВВ	Проведено інвентаризацію
6.2.	Створення інфраструктури для збирання та оброблення відходів електричного та електронного обладнання (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання ОРВВ	Створено інфраструктуру
Розділ VII. Управління відходами батарей і акумуляторів						
7.1.	Проведення інвентаризації об’єктів із збирання та оброблення відходів, батарей та акумуляторів для визначення потреби у	2026 – 2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші	Проведено інвентаризацію

	збільшенні існуючих та створенні додаткових об’єктів			місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання, ОРВВ	
7.2.	Створення інфраструктури для збирання та оброблення відходів батарей та акумуляторів (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання ОРВВ	Створено інфраструктуру
Розділ VIII. Управління медичними відходами						
8.1.	Створення інфраструктури для управління медичними відходами, зокрема проведення інвентаризації об’єктів збирання та оброблення медичних відходів та визначення потреби у збільшенні існуючих потужностей та створенні додаткових об’єктів	2026-2027 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання	Проведено інвентаризацію

8.2.	Створення об’єктів для збирання, зберігання та оброблення медичних відходів (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання	Створено об’єкти для збирання, зберігання та оброблення медичних відходів
Розділ IX. Управління транспортними засобами, знятих з експлуатації						
9.1.	Проведення інвентаризації об’єктів з оброблення транспортних засобів, знятих з експлуатації, та визначення потреби у збільшенні існуючих та створенні додаткових об’єктів з оброблення транспортних засобів, знятих з експлуатації	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб’єкти господарювання, ОРВВ	Проведено інвентаризацію
9.2.	Створення інфраструктури для збирання, зберігання, розбирання транспортних засобів, знятих з експлуатації, повторного використання та відновлення відходів, що утворилися після розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів (у разі	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти суб’єктів господарювання, кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги,	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та	Створено інфраструктуру

	визначення пріоритетом громадою)			інші не заборонені законом джерела	інфраструктури, суб'єкти господарювання, ОРВВ	
Розділ X. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд						
10.1	Створення ефективної системи управління осадом стічних вод та інфраструктури для оброблення осаду стічних вод шляхом створення нових та збільшення існуючих потужностей об'єктів оброблення осаду стічних вод (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання	Створено нові та збільшено існуючі потужності об'єктів та установок осаду стічних вод
Розділ XI. Управління відходами будівництва і знесення, ремонтними та відходами від руйнування						
11.1.	Створення інфраструктури для оброблення відходів будівництва та знесення, зокрема створення локальних об'єктів оброблення відходів будівництва та знесення, ремонтними та відходами від руйнування (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання	Створено локальні об'єкти оброблення відходів будівництва та знесення, ремонтних та відходів від руйнування
Розділ XII. Управління відходами мастил (олив) та шин						

12.1	Створення інфраструктури для збирання, зберігання, підготовки до повторного використання, регенерації, іншого відновлення відходів мастил (олив) (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання, ОРВВ	Створено інфраструктуру
12.2.	Створення інфраструктури для збирання, зберігання, підготовки до повторного використання та відновлення відходів шин (у разі визначення пріоритетом громадою)	2026-2034 рр.	В межах виділених коштів	Кошти, передбачені для органів місцевого самоврядування, кошти фонду ОНПС, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Виконавчий комітет Компаніївської селищної ради, КП «Благоустрій», інші виконавці послуги, відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури, суб'єкти господарювання, ОРВВ	Створено інфраструктуру

Сценарії місцевого управління потоками відходів у Компаніївській селищній територіальній громаді

Вид відходів	Сценарій управління	Дії громади	Подальший маршрут відходів	Очікуваний результат
Змішані побутові відходи	Місцеве збирання та передача на кластерну інфраструктуру	Забезпечення повного охоплення населення послугами; оновлення контейнерного парку; оптимізація маршрутів; контроль якості надання послуг	Збирання КП «Благоустрій» або іншим визначеним виконавцем послуг; перевезення на об'єкти Бобринецького кластеру для оброблення або захоронення залишкових відходів	Зменшення ризику стихійних звалищ, стабільне надання послуги та інтеграція громади до кластерної системи РПУВ
Ресурсоцінні компоненти побутових відходів: папір, картон, пластик, метал, скло	Роздільне збирання та спрямування на підготовку до повторного використання, рециклінг або інше відновлення	Розширення мережі контейнерів і пунктів роздільного збирання; інформаційні кампанії; співпраця з операторами; окреме збирання скла	Передача роздільно зібраних ресурсоцінних відходів на сортування, підготовку до повторного використання та рециклінг	Збільшення частки відходів, що відновлюються, та зменшення обсягів захоронення змішаних побутових відходів
Відходи упаковки	Роздільне збирання у взаємодії з операторами та майбутніми системами розширеної відповідальності виробника	Підтримання та розширення контейнерної мережі для упаковки; облік локацій; комунікація з населенням, закладами освіти, культури та ОСББ	Передача зібраної упаковки операторам для сортування та рециклінгу; у перспективі - інтеграція до системи РВВ після її повного запровадження	Зменшення частки упаковки у змішаних відходах та підвищення рівня рециклінгу
Великогабаритні та ремонтні відходи	Окреме збирання та передача на спеціалізоване сортування або оброблення	Визначення місць і графіків збирання; інформування населення; недопущення складування біля контейнерних майданчиків поза встановленим порядком	Передача на кластерні або договірні об'єкти сортування, подрібнення, відновлення чи видалення залишків	Упорядкування управління великогабаритними та ремонтними відходами, зменшення засмічення територій
Відходи будівництва та знесення	Облік, сортування та матеріальне відновлення з	Запровадження вимог до утворювачів щодо роздільного збирання; облік	Передача придатних фракцій на перероблення або повторне	Збільшення повторного використання і рециклінгу

Вид відходів	Сценарій управління	Дії громади	Подальший маршрут відходів	Очікуваний результат
	використанням спеціалізованих об’єктів	обсягів; вилучення небезпечних компонентів; контроль за передачею на дозволені об’єкти	використання; залишків - на визначені об’єкти, зокрема об’єкти, передбачені регіональною системою	матеріалів, зменшення неконтрольованого розміщення будівельних відходів
Відходи руйнувань, утворені внаслідок бойових дій	Спеціальний сценарій інвентаризації, безпечного вилучення, сортування та передачі на оброблення	Обстеження місць накопичення; розділення за складом; вилучення азбестовмісних та інших небезпечних компонентів; ведення обліку вивезених і залишкових обсягів	Передача на визначені місця тимчасового зберігання, оброблення, перероблення або видалення відповідно до постанови КМУ № 1073 та договорів із операторами	Безпечне очищення території громади, зменшення екологічних ризиків та використання придатних матеріалів у відновленні
Біовідходи та відходи зелених насаджень	Запобігання утворенню, домашнє/локальне компостування та передача на оброблення	Популяризація домашнього компостування; окремий облік зелених відходів; визначення можливостей локального або кластерного компостування; недопущення спалювання	Домашнє компостування у приватному секторі; передача частини біовідходів на сортування або майбутні об’єкти компостування/біооброблення	Зменшення органічної фракції у змішаних побутових відходах і скорочення захоронення біовідходів
Медичні відходи	Спеціалізоване управління небезпечними відходами через договірні відносини	Контроль наявності договорів у закладах охорони здоров’я; роздільне збирання за категоріями; безпечне тимчасове зберігання	Передача ліцензованим суб’єктам господарювання, які мають дозвіл на операції з оброблення небезпечних відходів	Безпечне управління медичними відходами та мінімізація санітарно-епідемічних ризиків
Ртутовмісні відходи, батарейки, акумулятори, ВЕЕО	Окреме збирання небезпечних і спеціальних компонентів через пункти приймання	Облаштування пункту роздільного збирання; інформування населення; організація періодичних акцій або мобільного приймання	Передача спеціалізованим операторам та/або майбутнім організаціям розширеної відповідальності виробника після запровадження відповідних систем	Вилучення небезпечних компонентів із побутового потоку та зменшення ризиків забруднення ґрунтів і вод
Азбестовмісні відходи	Ідентифікація, окреме безпечне збирання та передача ліцензованим суб’єктам	Виявлення азбестовмісних матеріалів у відходах руйнувань і ремонту; недопущення змішування; інструктаж виконавців робіт; облік обсягів	Передача за договорами спеціалізованим суб’єктам, що мають право на управління такими небезпечними відходами	Зменшення ризиків впливу азбестового пилу на населення і працівників під час відновлення громади
Відпрацьовані нафтопродукти, мастила (оливи), промаслені фільтри та обтиральні матеріали	Інвентаризація потенційних утворювачів та передача ліцензованим операторам	Формування переліку СТО, автосервісів, комунальних підприємств, транспортних і будівельних організацій; контроль	Передача відпрацьованих мастил, олив, фільтрів та промаслених матеріалів суб’єктам, які мають дозвіл і ліцензію на управління небезпечними відходами	Налагодження обліку цього потоку і запобігання забрудненню ґрунтів, водних об’єктів та каналізаційних мереж

Вид відходів	Сценарій управління	Дії громади	Подальший маршрут відходів	Очікуваний результат
		умов тимчасового зберігання; заборона зливу і спалювання		
Відходи, що містять СОЗ, ПХД/ПХТ	Виявлення потенційних джерел, інвентаризація та спеціалізоване управління як небезпечними відходами	Обстеження трансформаторів, конденсаторів, електротехнічного обладнання, складів хімічних речовин і місць можливого накопичення СОЗ; ведення реєстру потенційних джерел	Безпечне тимчасове зберігання та передача виключно ліцензованим суб'єктам, що мають дозвіл на операції з такими небезпечними відходами	Підтвердження або спростування наявності таких відходів у громаді та запобігання довготривалому забрудненню довкілля
Відходи промисловості	Облік на рівні утворювачів та контроль передачі на дозволені об'єкти	Інвентаризація підприємств; запит даних про обсяги і види відходів; включення вимог щодо надання інформації до місцевої системи моніторингу	Передача відходів промисловості суб'єктами господарювання на оброблення, відновлення або видалення відповідно до вимог законодавства	Усунення інформаційної прогалини щодо промислових відходів і підвищення контрольованості цього потоку
Відходи агросектору, рослинні рештки, відходи тваринного виробництва	Облік утворення та використання як ресурсу там, де це безпечно і законно	Виявлення аграрних утворювачів; збір даних про види та обсяги; сприяння компостуванню або іншому відновленню органічних відходів	Використання на місці утворення, передача на компостування або інші дозволені операції; небезпечні компоненти - ліцензованим суб'єктам	Запобігання неконтрольованому розміщенню органічних і аграрних відходів та використання їх ресурсного потенціалу
Відходи деревообробної, харчової та легкої промисловості	Виявлення, облік і спрямування придатних фракцій на повторне використання або відновлення	Збір інформації від підприємств; визначення можливостей використання відходів як вторинної сировини; контроль за недопущенням змішування з побутовими відходами	Передача на перероблення, компостування, енергетичне або інше відновлення залежно від складу і безпечності відходів	Формування основ для циркулярної економіки на місцевому рівні
Осади стічних вод та каналізаційні відходи	Передача через існуючу систему водовідведення та поступове впорядкування обліку	Уточнення даних щодо обсягів; контроль договорів із підприємствами водовідведення; облік відходів від домогосподарств, не підключених до централізованої мережі	Спрямування до КНС та системи водовідведення згідно з договорами; відходи з вигрібних ям і септиків - через спеціалізовані послуги	Зниження ризику забруднення ґрунтів і підземних вод та впорядкування даних щодо цього потоку
Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, шини	Облік, визначення власника та передача на	Виявлення таких транспортних засобів на комунальних і приватних територіях; встановлення власника;	Передача спеціалізованим суб'єктам для демонтажу, повторного використання компонентів,	Зменшення кількості покинутих транспортних засобів і

Вид відходів	Сценарій управління	Дії громади	Подальший маршрут відходів	Очікуваний результат
	спеціалізоване розбирання/відновлення	недопущення тривалого неконтрольованого зберігання	рециклінгу або іншого відновлення після запровадження відповідних систем	небезпечних компонентів у довкіллі
Текстиль, меблі, речі домашнього вжитку, придатні до повторного використання	Запобігання утворенню відходів через повторне використання	Підтримка благодійних ініціатив; організація пунктів приймання речей; інформування населення про можливість передачі придатних речей	Передача речей благодійним організаціям, соціальним установам або на підготовку до повторного використання; непридатних залишків - на оброблення	Зменшення утворення побутових відходів і посилення соціальної складової системи управління відходами

Примітка. Таблиця узагальнює сценарії управління основними потоками відходів, що розглядаються у МПУВ, з урахуванням місцевої системи збирання, кластерної моделі РПУВ та необхідності передачі окремих потоків на спеціалізовані або ліцензовані об’єкти оброблення. Для потоків, щодо яких відсутні повні місцеві облікові дані, сценарій передбачає першочергову інвентаризацію потенційних утворювачів, налагодження обліку та визначення подальшого маршруту передачі відходів.

Індикатори виконання заходів МПУВ

Найменування індикатора	Одиниця виміру	Періодичність	Джерело / механізм отримання інформації	Примітка щодо застосування
Інституційна спроможність та організація виконання МПУВ				
Затвердження МПУВ у встановленому порядку	так/ні, реквізити акта	одноразово, 2026	розпорядження голови громади/ рішення уповноваженого органу	прямий адміністративний індикатор
Кількість підготовлених та оприлюднених моніторингових звітів щодо виконання МПУВ	одиниць	щорічно	Виконком Компаніївської селищної ради, офіційний вебсайт громади, матеріали моніторингу	не потребує звітності від суб'єктів господарювання
Кількість проведених робочих зустрічей, консультацій або нарад щодо реалізації МПУВ	одиниць	щорічно	протоколи, службові записки, листування, матеріали робочих груп	у тому числі з питань Бобринецького кластера та міжмуніципальної співпраці
Кількість працівників Виконкому Компаніївського селищної ради, комунальних підприємств та виконавців послуг, які пройшли навчання у сфері управління відходами	осіб / заходів	щорічно	сертифікати, списки учасників, програми навчань	дані формуються щодо учасників, які фактично залучені громадою
Кількість інформаційних кампаній, публікацій, занять або інших заходів з підвищення обізнаності населення	одиниць	щорічно	матеріали Виконкому Компаніївської селищної ради, закладів освіти, комунальних підприємств, офіційні публікації	включає теми роздільного збирання, біовідходів, небезпечних відходів у складі побутових
Побутові відходи та якість надання послуги				
Рівень охоплення населення послугою з управління побутовими відходами	% населення	щорічно	договори, абонентська база виконавців послуг, дані Виконкому Компаніївської селищної ради та КП	розраховується за наявними даними всіх відомих виконавців послуг
Кількість населених пунктів громади, охоплених регулярним збиранням побутових відходів	одиниць	щорічно	договори, маршрути, графіки вивезення, інформація виконавців послуг	індикатор відображає фактичну доступність послуги

Облікований обсяг побутових відходів, зібраних та вивезених виконавцями послуг	т/рік; м3/рік	щорічно	дані КП «Благоустрій» та інших виконавців послуг за наявності договорів/актів/звітів	не є повним показником утворення, якщо відсутні дані від усіх надавачів послуг
Орієнтовний питомий обліковий показник зібраних побутових відходів	кг/особу/рік; м3/особу/рік	щорічно	розрахунок на основі облікованих обсягів і чисельності населення	застосовується як аналітичний індикатор, а не як норматив утворення
Кількість контейнерів і контейнерних майданчиків для змішаних побутових відходів	одиниць	щорічно	інвентаризація Виконкомом Компаніївської селищної ради, КП, балансоутримувачів, виконавців послуг	оновлюється за результатами інвентаризації
Кількість ліквідованих несанкціонованих місць накопичення відходів	одиниць	щорічно	акти обстеження, акти виконаних робіт, матеріали благоустрою	індикатор не замінює державний облік місць видалення відходів
Кількість звернень/скарг щодо неналежного управління побутовими відходами та частка опрацьованих звернень	одиниць; %	щорічно	система звернень громадян, журнал реєстрації, офіційне листування	допоміжний індикатор якості послуги
Роздільне збирання та ресурсоцінні компоненти				
Кількість локацій, контейнерів або пунктів для роздільного збирання ресурсоцінних компонентів	одиниць	щорічно	інвентаризація Виконкомом Компаніївської селищної ради, КП, операторів роздільного збирання, договори/меморандуми	враховуються стаціонарні та мобільні формати за наявності підтвердження
Охоплення населення можливістю користування роздільним збиранням	% населення або кількість населених пунктів	щорічно	карта/перелік локацій, дані Виконкому Компаніївської селищної ради та операторів	розраховується орієнтовно за доступністю інфраструктури
Облікований обсяг роздільно зібраних ресурсоцінних компонентів	т/рік або кг/рік	щорічно	акти приймання-передачі, дані операторів, договори, добровільно надана інформація	у разі відсутності повних даних зазначається як частково облікований обсяг
Кількість укладених або чинних договорів/меморандумів із операторами роздільного збирання та підготовки до рециклінгу	одиниць	щорічно	договори, меморандуми, листи про співпрацю	інституційний індикатор розвитку системи
Проведення оцінки морфологічного складу побутових відходів або оновлення наявних даних	так/ні; звіт	за потреби, не рідше одного разу у плановому періоді	окреме дослідження, аналітична записка, залучені експерти	потрібно для обґрунтування роздільного збирання та інфраструктурних рішень
Міжмуніципальне та регіональне співробітництво				

Кількість проведених консультацій щодо участі громади у Бобринецькому кластері управління відходами	одиниць	щорічно	протоколи зустрічей, листування з Кіровоградською ОВА, громадами та операторами	індикатор реалізації пріоритету інтеграції до РПУВ
Кількість підготовлених пропозицій, листів, проєктів договорів або меморандумів щодо міжмуніципальної співпраці	одиниць	щорічно	службове листування, проєкти документів, протоколи погоджень	не створює обов’язків для інших громад до моменту укладення документів
Визначення або уточнення маршрутів передачі окремих потоків відходів на регіональні, кластерні чи спеціалізовані об’єкти	так/ні; кількість маршрутів	щорічно або за потреби	договори, схеми маршрутів, інформація виконавців послуг	формується за потоками, для яких наявні фактичні маршрути
Великогабаритні, ремонтні, будівельні відходи та відходи руйнувань				
Кількість визначених місць/графіків окремого збирання великогабаритних і ремонтних відходів	одиниць	щорічно	рішення/розпорядження Виконкому Компаніївської селищної ради, графіки, повідомлення для населення	у разі запровадження відповідної послуги
Облікований обсяг великогабаритних і ремонтних відходів, переданих на оброблення або видалення	т/рік або м3/рік	щорічно	акти виконаних робіт, дані виконавців послуг, договори	за наявності окремого обліку
Облікований обсяг відходів будівництва і знесення, щодо яких наявні дані про передачу на оброблення/перероблення/видалення	т/рік	щорічно	дані місцевих програм, акти передачі, договори, інформація об’єктів оброблення за наявності	не є повним показником утворення всіма приватними суб’єктами
Обсяг відходів руйнувань, вивезених або переданих на оброблення в межах програм відновлення	т/рік або м3/рік	щорічно до завершення робіт	акти виконаних робіт, програми відновлення, дані Виконкому Компаніївської селищної ради, підрядних організацій	відображає підтверджені обсяги за документами
Кількість випадків вилучення або окремої передачі небезпечних компонентів із відходів руйнувань	одиниць; т/рік за наявності	щорічно	акти обстеження, акти передачі, договори з ліцензованими суб’єктами	застосовується для азбестовмісних та інших небезпечних компонентів
Небезпечні відходи у складі побутових та/або з інших джерел				
Кількість організованих пунктів, акцій або мобільних зборів небезпечних відходів у складі побутових відходів	одиниць	щорічно	рішення/оголошення Виконкому Компаніївської селищної ради, договори з операторами, акти приймання	охоплює батарейки, ртутовмісні відходи, дрібні ВЕЕО та інші потоки залежно від організації збору

Облікований обсяг ртутовмісних відходів, переданих ліцензованим суб'єктам	кг/рік або т/рік	щорічно за наявності передачі	акти приймання-передачі, договори, дані бюджетних установ і КП	не вимагає звітності від приватних суб'єктів поза законом
Облікований обсяг азбестовмісних відходів, переданих на спеціалізоване управління	т/рік	щорічно за наявності передачі	договори, акти передачі, дані програм відновлення	враховуються підтверджені обсяги
Облікований обсяг медичних відходів, переданих спеціалізованим суб'єктам	т/рік або кг/рік	щорічно	договори та акти закладів охорони здоров'я, дані Виконкому Компаніївської селищної ради	за медичними закладами комунальної сфери та іншими даними, доступними законно
Кількість інвентаризованих потенційних місць утворення або накопичення відходів, що містять СОЗ	одиниць	щорічно або за результатами інвентаризації	інвентаризація Виконкомом Компаніївської селищної ради, добровільно надані дані, відкриті реєстри, договори	індикатор не означає підтвердження наявності СОЗ без лабораторних/документальних даних
Кількість інвентаризованого обладнання або об'єктів, потенційно пов'язаних з ПХД/ПХТ	одиниць	щорічно або за результатами інвентаризації	дані балансоутримувачів, комунальних підприємств, добровільно надані відомості, акти огляду	підтвердження наявності ПХД/ПХТ здійснюється лише за документами або дослідженнями
Кількість суб'єктів або об'єктів, щодо яких отримано інформацію про відпрацьовані мастила/оливи та інші відпрацьовані нафтопродукти	одиниць	щорічно	добровільне інформування, договори, акти передачі, відкриті дані, ліцензійні/дозвільні реєстри	дані мають інформаційний характер, якщо закон не встановлює обов'язку звітування у такому розрізі
Облікований обсяг відпрацьованих мастил/олив або нафтопродуктів, переданий ліцензованим суб'єктам	т/рік або кг/рік	щорічно за наявності даних	акти приймання-передачі, договори, добровільно надана інформація	застосовується лише щодо документально підтверджених обсягів
Відходи, на які поширюватиметься розширена відповідальність виробника				
Кількість місць збору або контейнерів для відходів упаковки	одиниць	щорічно	інвентаризація Виконкомом Компаніївської селищної ради, дані операторів, меморандуми/договори	до запровадження РВВ використовується як місцевий інфраструктурний індикатор
Облікований обсяг відходів упаковки, переданих на сортування, підготовку до рециклінгу або рециклінг	т/рік або кг/рік	щорічно за наявності даних	акти операторів, договори, добровільно надана інформація	не є повним показником введення упаковки в обіг
Кількість місць збору відходів батарей та акумуляторів	одиниць	щорічно	інвентаризація пунктів збору, дані закладів освіти, КП, партнерських організацій	обсяг зазначається лише за актами передачі
Облікований обсяг відходів батарей та акумуляторів, переданий спеціалізованим операторам	кг/рік або т/рік	щорічно за наявності передачі	акти приймання-передачі, договори, дані операторів	до запровадження повної системи РВВ

Кількість організованих пунктів або акцій зі збору ВЕЕО	одиниць	щорічно	рішення/оголошення Виконкому Компаніївської селищної ради, договори, інформація партнерів	охоплює стаціонарні та тимчасові формати
Облікований обсяг ВЕЕО, переданий операторам для підготовки до повторного використання, рециклінгу або іншого оброблення	кг/рік або т/рік	щорічно за наявності передачі	акти приймання-передачі, договори, добровільно надана інформація	не вимагає від усіх суб'єктів господарювання окремої звітності
Біовідходи, відходи зелених насаджень та осади стічних вод				
Кількість проведених заходів щодо популяризації домашнього або локального компостування	одиниць	щорічно	матеріали інформаційних кампаній, заходи закладів освіти, повідомлення Виконкому Компаніївської селищної ради	організаційний індикатор запобігання утворенню біовідходів
Кількість домогосподарств, установ або локацій, залучених до пілотного компостування	одиниць	за наявності пілоту	анкети, заявки, акти передачі компостерів, добровільно надана інформація	дані мають орієнтовний характер
Облікований обсяг відходів зелених насаджень, зібраних під час робіт з благоустрою та переданих на оброблення/використання	т/рік або м3/рік	щорічно за наявності обліку	акти виконаних робіт, дані КП, підрядників з благоустрою	відображає лише обліковані комунальні потоки
Наявність договорів або підтверджених маршрутів управління осадами стічних вод / відходами каналізаційної інфраструктури	так/ні; кількість договорів	щорічно	договори, акти, дані КП та операторів водовідведення	обсяги зазначаються лише за наявності підтверджених даних
Промислові, сільськогосподарські, відходи шин та транспортні засоби, зняті з експлуатації				
Кількість суб'єктів господарювання, щодо яких отримано інформацію про утворення або передачу промислових відходів	одиниць	щорічно за наявності інформації	добровільне інформування, відкриті дані, договори, дозвільні реєстри, офіційні запити в межах повноважень	не створює нового обов'язку звітності для бізнесу
Орієнтовний облікований обсяг промислових відходів, щодо якого наявні документально підтверджені або добровільно надані дані	т/рік	щорічно за наявності даних	акти передачі, договори, добровільні відомості, офіційні відкриті дані	застосовується лише як допоміжний аналітичний індикатор
Кількість суб'єктів аграрного сектору, щодо яких отримано інформацію про управління відходами	одиниць	щорічно за наявності інформації	добровільне інформування, анкетування, відкриті дані, договори	не є обов'язковою звітністю суб'єктів господарювання

Кількість виявлених або облікованих транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, на об’єктах комунальної власності або у межах повноважень громади	одиниць	щорічно за наявності	інвентаризація КП/ Виконкому Компаніївської селищної ради, акти огляду, балансова інформація	не охоплює приватні транспортні засоби без правових підстав
Облікований обсяг або кількість шин, переданих на спеціалізоване оброблення	т/рік; одиниць	щорічно за наявності передачі	акти приймання-передачі, договори, дані КП або добровільно надана інформація	враховуються підтверджені обсяги
Інвестиційне та техніко-економічне планування				
Підготовка техніко-економічного обґрунтування або аналітичної записки щодо роздільного збирання та використання сміттєсортувальної станції/лінії	так/ні; документ	2026-2027 або за наявності фінансування	Виконком Компаніївської селищної ради, КП, залучені експерти, матеріали РПУВ, дані операторів	передує прийняттю інвестиційного рішення
Кількість підготовлених проєктних заявок або пропозицій для залучення фінансування у сфері управління відходами	одиниць	щорічно	проєктні заявки, листи, матеріали переговорів з донорами/фондами	за наявності відповідних конкурсів або програм

Примітка: індикатори сформульовано з урахуванням повноважень Компаніївської селищної ради та його виконавчого органу та наявних механізмів збору інформації. Показники щодо суб’єктів господарювання застосовуються лише за наявності документально підтверджених, офіційно доступних або добровільно наданих даних і не встановлюють додаткових обов’язків звітування, якщо такі обов’язки не передбачені законодавством, договорами чи дозвільними документами.